

การประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจและปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครในประเทศไทย

นายเอกสิทธิ์ พิสิฐพจมาน

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ECONOMIC VALUE AND DETERMINANTS OF VOLUNTEER TIME IN THAILAND

Mr. Ekasit Pisitpochamarn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Economics Program in Economics

Faculty of Economics

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

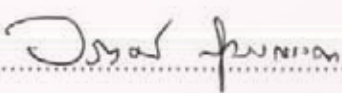
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจและปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครใน
ประเทศไทย
โดย นายเอกสิทธิ์ พิสิษฐพจมาน
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. สิตติธร มัลลิกะมาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กนกศักดิ์ แก้วเทพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี ปิตยานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พงศา พรชัยวิเศษกุล)

เอกสิทธิ์ พิสิษฐพจมาน : การประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจและปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครในประเทศไทย. (ECONOMIC VALUE AND DETERMINANTS OF VOLUNTEER TIME IN THAILAND) อ. ที่ปรึกษา: ผศ.ดร. วรเวศม์ สุวรรณระดา, 151 หน้า.

ในการศึกษาครั้งนี้ การอาสาสมัคร คือ การให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น ซึ่งประกอบด้วย การให้บริการชุมชน การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น การอาสาสมัคร และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2547 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติในการวิเคราะห์ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษามูลค่างานอาสาสมัครและปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัคร โดยส่วนแรกศึกษาแนวคิดการประเมินค่าเสียโอกาส และการคำนวณเวลาอาสาสมัครนั้นเป็นการจ้างงานเต็มเวลา ส่วนที่สองศึกษาถึงปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัคร โดยใช้แบบจำลองโพรบิทหรือแบบจำลองปัจจัยกำหนดการทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร และแบบจำลองโพรบิทหรือแบบจำลองปัจจัยกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร

ผลการศึกษา ในส่วนแรก พบว่า มูลค่างานอาสาสมัครประเมินได้ 19,517 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 0.30 ของ GDP จำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลาคิดเป็น 618,016 คน หรือร้อยละ 1.77 ของผู้มีงานทำ ส่วนที่สอง พบว่า ปัจจัยค่าเสียโอกาสซึ่งสะท้อนต้นทุนการทำงานอาสาสมัคร มีผลต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครและปริมาณการทำงานอาสาสมัคร ส่วนปัจจัยที่สร้างขึ้นเพื่อสะท้อนแรงจูงใจ พบว่า การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครต่อประชากรรายจังหวัดและเวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัด ทั้งสองปัจจัยนี้มีผลต่อปริมาณการทำงานอาสาสมัคร แต่ปัจจัยแรกเท่านั้นที่มีผลต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร ด้วยเหตุนี้จึงสามารถสรุปได้ว่าคนไทยมีลักษณะแรงจูงใจแบบ "Impure altruism"

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2550.....

ลายมือชื่อนิสิต เอกสิทธิ์ พิสิษฐพจมาน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วรเวศม์ สุวรรณระดา

4885590829 : MAJOR ECONOMICS

KEY WORD: VOLUNTEER / ECONOMIC VALUE / DETERMINANTS / MOTIVATION /
IMPURE ALTRUISM

EKASIT PISITPOCHAMARN : ECONOMIC VALUE AND DETERMINANTS
OF VOLUNTEER TIME IN THAILAND. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF.
WORAWET SUWANRADA Ph.D., 151 pp.

The objective of this study is to investigate volunteer values and factors effecting on volunteer participations by using the Time use survey 2004 conducted by National Statistical Office (NSO). Volunteer work is defined as social services and making contributions to other households such as servicing community, helping other households, volunteers and related activities. Firstly, we used the opportunity cost approach for calculating the economic value of volunteer time. Secondly, we also estimated the full time equivalent employment of volunteer time. Thirdly, by applying the probit and tobit modes, we analyzed the factors determining to or not to work as volunteer and the volunteer time.

We found that, the economic value of volunteer time in 2004 was 19,517 billion baths or 0.3 percent of GDP. The volunteer full time equivalent can be calculated as 618,016 people or 1.77 percent of employed person. Opportunity cost affects the decision of volunteer work negatively. Provincial volunteer participations rate and average volunteer hours of other, which are regarded as proxies of the motivation of volunteer, affects the volume of volunteer time. However, Provincial volunteer participations rate affects volunteer to make decision on volunteer work. Concluding, our results show that Thai people are impure altruism.

Field of study Economics Student's signature Ekasit Pisitpochamarn.
Academic year 2007 Advisor's signature Worawet Suwanrada

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดจากความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์งานเพื่อสังคม และประสบความสำเร็จได้ด้วยการอบรมสั่งสอน การดูแลเอาใจใส่ และด้วยความไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยของอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.กนกศักดิ์ แก้วเทพ ที่จุดประกายมุมมองใหม่ๆ รวมถึงกรรมการวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.สุมาลี ปิตยานนท์ และ รศ.ดร.พงศา พรชัยวิเศษกุล ที่สละเวลาให้คำแนะนำต่างๆ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาปราณีของอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงไม่ประสบความสำเร็จลงด้วยความราบรื่น หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต จากกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ขอบคุณทางโครงการ ที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา คุณย่า คุณป้า คุณอา และน้องๆ ที่คอยให้กำลังใจและเข้าใจผู้เขียนอย่างเป็นที่สุด และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี

ขอบคุณความเป็นเพื่อนร่วมกลุ่มที่แสนดีสำหรับคุณจริยภัทร รัตโนภาส และคุณเพชรรัตน์ วอนเพียร ขอขอบคุณความช่วยเหลือต่างๆ สำหรับคุณวิหรรษา ศรีเมือง คุณแมนพงษ์ ธราภูมิพิพัฒน์ คุณทัศนวรรณ ชาวอุบลรัตน์ และเพื่อนร่วมหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่เป็นทั้งภาพนิ่งที่สดใส และเป็นภาพเคลื่อนไหวที่งดงาม

วิทยานิพนธ์นี้ หากทำให้ใครสักคนเกิดความรู้สึกประทับใจต่อสังคมแม้เพียงนิด ถือได้ว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ประสบความสำเร็จแล้ว คุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงขอให้เป็นอย่างงามความดีของผู้มีพระคุณทั้งที่ได้กล่าวนามและไม่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนความบกพร่องใดๆ ข้าพเจ้าขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	10
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	11
1.7 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 ความหมายของคำว่า “อาสาศาสตร์” และ “งานอาสาศาสตร์”.....	13
2.2 อาสาศาสตร์ในประเทศไทย.....	21
2.2.1 ประเภทอาสาศาสตร์.....	21
2.2.2 พัฒนาการอาสาศาสตร์ไทย.....	23
2.2.3 นโยบายภาครัฐและการส่งเสริมอาสาศาสตร์.....	25
2.3 มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาศาสตร์.....	33
2.4 แนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์.....	36
2.4.1 ทฤษฎีการจัดสรรเวลา.....	36
2.4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ.....	42
2.5 งานศึกษาวิจัยปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาศาสตร์ในอดีต.....	47
บทที่ 3 การประเมินเชิงเศรษฐกิจ.....	52
3.1 แนวคิดในการประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ.....	52
3.2 กรอบการวิเคราะห์ค่าเสียโอกาสของแรงงานอาสาศาสตร์.....	53
3.2.1 กรอบการวิเคราะห์.....	53

	หน้า
3.2.2 วิธีการประมาณการค่าเสียโอกาส.....	54
3.2.3 การคำนวณจำนวนแรงงานอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา.....	58
3.3 ลักษณะเชิงประชากร เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัคร.....	58
3.4 ผลการศึกษา.....	66
3.4.1 ผลการประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ.....	66
3.4.2 ผลการวิเคราะห์จำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา.....	73
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัคร.....	75
4.1 แบบจำลองพฤติกรรมของอาสาสมัคร.....	75
4.2 วิธีการศึกษา.....	79
4.2.1 แบบจำลองโพธิท.....	79
4.2.2 แบบจำลองโทบิท.....	81
4.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	83
4.4 ข้อมูล.....	84
4.5 ผลการวิเคราะห์เชิงประจักษ์.....	88
4.5.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการทำงานไม่ทำงานงานอาสาสมัคร.....	88
4.5.1.1 ผลการวิเคราะห์ประชากรทั้งหมด.....	88
4.5.1.2 ผลการวิเคราะห์ผู้ไม่มีงานและผู้มีงานทำ.....	93
4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร.....	103
4.5.2.1 ผลการวิเคราะห์ประชากรทั้งหมด.....	103
4.5.2.2 ผลการวิเคราะห์ผู้ไม่มีงานและผู้มีงานทำ.....	108
บทที่ 5 บทสรุป.....	115
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	115
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	116
5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	119
รายการอ้างอิง.....	120
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก.....	128
ภาคผนวก ข.....	131
ภาคผนวก ค.....	145
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	151

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง 1.1 ภาพรวมอาสาสมัครในองค์กรต่างๆ.....	5
ตาราง 2.1 มิติของคำว่า “Volunteer”	15
ตาราง 2.2 ความหมายของคำว่า “อาสาสมัคร”	19
ตาราง 2.3 ความหมายของคำว่า “งานอาสาสมัคร”	21
ตาราง 2.4 สัดส่วนของอาสาสมัครต่อสัดส่วนกำลังแรงงาน งานอาสาสมัคร ต่อมูลค่า GNP และ GDP ในกลุ่มประเทศต่างๆ ในปี 1995.....	35
ตาราง 2.5 มูลค่างานอาสาสมัครใน South Australia ตั้งแต่ปี 1992-2000.....	36
ตาราง 3.1 ผลการประมาณการฟังก์ชันค่าจ้างและฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน.....	56
ตาราง 3.2 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามรายภาค.....	59
ตาราง 3.3 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามเขตการปกครอง.....	59
ตาราง 3.4 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามเพศและอายุ.....	60
ตาราง 3.5 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามการนับถือศาสนา.....	60
ตาราง 3.6 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสุดท้าย.....	61
ตาราง 3.7 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามลักษณะการทำงาน.....	62
ตาราง 3.8 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามลักษณะอาชีพ.....	63
ตาราง 3.9 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามลักษณะอุตสาหกรรม.....	64
ตาราง 3.10 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามเวลาที่ใช้นในงานอาสาสมัครและช่วงอายุ.....	65
ตาราง 3.11 ผลการจำแนกอาสาสมัครตามระดับการศึกษาและช่วงอายุ.....	67
ตาราง 3.12 ตัวอย่างการคำนวณค่าเสียโอกาสของกลุ่มผู้ที่ไม่มีการศึกษา.....	67
ตาราง 3.13 มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของการทำงานอาสาสมัครใน 1 วัน.....	69
ตาราง 3.14 ผลการประมาณการมูลค่างานอาสาสมัครในระยะเวลาต่างๆ.....	71
ตาราง 4.1 อธิบายสมมติฐานในแต่ละกลุ่มปัจจัย.....	83
ตาราง 4.2 สรุปค่าสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลสำหรับการประมาณการ.....	86
ตาราง 4.3 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร.....	90
ตาราง 4.4 ผล Marginal Effect ของแต่ละตัวแปรจากแบบจำลองที่ 2.....	92
ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร ระหว่างกลุ่มผู้ที่ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ.....	96
ตาราง 4.6 ผล Marginal Effect ของแต่ละตัวแปรในแต่ละกลุ่มการวิเคราะห์.....	101

ตาราง 4.7 ผลการประเมินการแบบจำลองกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร.....	106
ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัคร ระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ.....	110

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

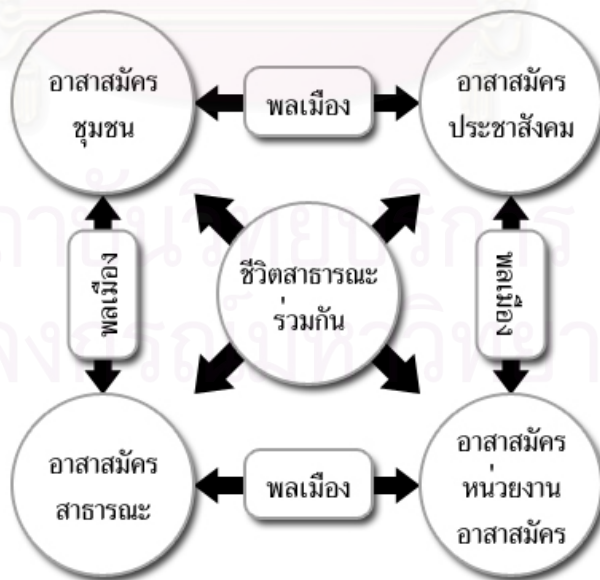
ภาพประกอบ	หน้า
ภาพ 1.1 พลเมือง อาสาสมัคร และการใช้ชีวิตสาธารณะ.....	1
ภาพ 1.2 เปรียบเทียบการใช้เวลาใน 4 กลุ่มกิจกรรม ระหว่างปีพ.ศ.2544 และ พ.ศ. 2547.....	7
ภาพ 1.3 เปรียบเทียบการใช้เวลาในกลุ่มกิจกรรมเพื่อการดูแลครัวเรือน และการให้บริการชุมชน ระหว่างปีพ.ศ.2544 และ พ.ศ. 2547.....	9
ภาพ 2.1 องค์การเครือข่ายงานอาสาสมัครแห่งประเทศไทย.....	32
ภาพ 2.2 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมอาสาสมัครแห่งชาติ.....	32
ภาพ 2.3 จำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลาด้านนอกภาคเกษตร.....	33
ภาพ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเสียโอกาสและอายุ.....	56
ภาพ 3.2 ร้อยละงบประมาณรายจ่ายและมูลค่างานอาสาสมัคร.....	73
ภาพ 3.3 แสดงสัดส่วนร้อยละผู้มีงานทำ อาสาสมัครทั่วไป และอาสาสมัครทางการ.....	74
ภาพ 4.1 การเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ต่อการทำงานอาสาสมัคร.....	78
ภาพ 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณชั่วโมงการทำงานอาสาสมัคร และอายุและค่าเสียโอกาส.....	104

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อาสาสมัครถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อสังคม เพราะเป็นผู้ที่เสียสละเวลาอันมีค่าของตัวเองมาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของสังคมซึ่งนับวันมีแต่ทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งปัญหายาเสพติด อาชญากรรม หรือกระทั่งปัญหาความรุนแรงในครอบครัว สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่ส่งผลให้ความสงบสุขของสังคมโดยรวมลดน้อยลง อาสาสมัครซึ่งเป็นผู้ไม่คำนึงถึงความสุขหรือความสบายส่วนตน ได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ เหล่านี้จึงได้อาสาเข้ามาช่วยเหลือ แก้ไข โดยไม่ปล่อยให้เป็นภาระแก่ภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว การประสานความร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชนย่อมแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ หากประชาชนทุกคนในสังคมมีจิตสำนึกของอาสาสมัครช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่ ย่อมทำให้สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า หากทุกคนในสังคมเสียสละเวลาแม้เพียงนิดทำงานอาสาสมัครหรือแค่เพียงมีจิตอาสา ผลของกระทำนั้นหรือการส่งผ่านความรู้สึกย่อมก่อให้เกิดความไว้นื้อเชื่อใจจนกระทั่งกลายเป็นสังคมอันเป็นสุข นั่นคือ “การใช้ชีวิตสาธารณะร่วมกัน” นั่นเอง

ภาพ 1.1 พลเมือง อาสาสมัคร และการใช้ชีวิตสาธารณะ

ที่มา: เอนก นาคะบุตร (2545)

ในปี 2001 สมัชชาแห่งสหประชาชาติได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอาสาสมัคร โดยกำหนดให้เป็นปีอาสาสมัครสากล เพื่อเน้นถึงความสำคัญของงานอาสาสมัครและกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน ได้หาแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมให้แก่งานอาสาสมัคร เช่นเดียวกัน คณะรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยได้ผ่านมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ เสนอให้ประเทศไทยจัดกิจกรรมเนื่องในโอกาสปีอาสาสมัครสากล และกำหนดให้วันที่ 21 ตุลาคมของทุกปี อันตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้เป็นวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติเป็นวันอาสาสมัครไทยด้วย และเนื่องจากโอกาสปีอาสาสมัครสากลและวันอาสาสมัครไทย รัฐบาลพร้อมด้วยหน่วยงานองค์การที่มีอาสาสมัครและบรรดาอาสาสมัครทั้งหลาย จึงได้ประกาศ “ปฏิญญาอาสาสมัครไทย”¹ เพื่อแสดงเจตนารมณ์และพันธกิจที่จะส่งเสริมงานอาสาสมัคร ให้มีความเจริญก้าวหน้า ตลอดจนส่งเสริมบทบาท การปฏิบัติภารกิจของอาสาสมัครให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติ

นับตั้งแต่อดีตประเทศไทยได้พยายามผลักดันพัฒนาประเทศ เพื่อก้าวไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โดยผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ที่มีการจัดทำอย่างเร่งรีบใน พ.ศ.2503 ตามคณะบุคคลที่ได้ผลิตงานวิจัย “โครงการพัฒนารัฐสำหรับประเทศไทย” เพื่อวางแนวทางสำหรับการพัฒนาประเทศ จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ตลอดระยะเวลา 36 ปี ประเทศไทยได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการผลักดันให้ประเทศเข้าสู่ระบบตลาด โดยสามารถดูได้จากความสำเร็จของอัตราเติบโตที่สูงอย่างต่อเนื่อง ประเทศไทยมีรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก ความมั่งคั่งเพิ่มขึ้นตามลำดับ รายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือวัดผลความสำเร็จของการพัฒนาทางด้านปริมาณอย่างชัดเจน ซึ่งตอกย้ำความเชื่อที่ว่ากลไกตลาดสามารถจัดสรรทรัพยากรได้ดีที่สุด แต่ผลลัพธ์กลับปรากฏว่าประชากรส่วนใหญ่ของประเทศไม่สามารถบรรลุสู่ความกินดีอยู่ดีได้ ซ้ำยังมีสภาพความเป็นอยู่ที่แย่งอีก และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ก็ร่อยหรอหมดเปลืองไปอย่างมาก จึงได้มีการทบทวนยุทธวิธีการพัฒนาประเทศเสียใหม่ โดยเป็นกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเน้นที่ประชากรเป็นสำคัญ

พ.ศ.2540 เริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ซึ่งสาระสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคน โดยให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพียงเริ่มต้นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ประเทศไทยก็ประสบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ปัญหาต่างๆ ได้เกิดขึ้นอย่างมากมาย ปัญหาเหล่านี้ต่างสะท้อนถึงความอ่อนแอของโครงสร้างเศรษฐกิจที่สะสมมานานและไม่ได้รับการดูแลแก้ไข ความไม่

¹ รายละเอียด “ปฏิญญาอาสาสมัครไทย” สามารถอ่านเพิ่มเติมในภาคผนวก ก

พร้อมของสังคมไทยต่อการพัฒนาซึ่งมีพื้นฐานมาจากผลกระทบภายนอก เช่น การลงทุนจากต่างประเทศ ธุรกิจขนาดใหญ่เป็นของต่างประเทศ และธุรกิจที่เป็นของคนไทยก็เป็นการร่วมทุนกับต่างชาติ จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการพึ่งพิงต่างประเทศเป็นอย่างมาก และก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความผันผวนจากปัจจัยภายนอก โครงสร้างเศรษฐกิจภาคประชาชนอยู่ในภาวะเสียสมดุล พ.ศ. 2545 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 การพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง มีความพยายามพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัว โดยให้ฐานเศรษฐกิจมีความหลากหลายมากขึ้น รายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนไทยโดยรวมดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังประสบปัญหาเชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการที่ยังขาดสมดุล เศรษฐกิจของประเทศยังพึ่งพาปัจจัยภายนอก และไม่เข้มแข็งพอที่จะเป็นภูมิคุ้มกันต่อภาวะความผันผวนจากกระแสโลกาภิวัตน์ อีกทั้งปัญหาจากความเสี่ยงของการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนา ในขณะที่เดียวกันภูมิคุ้มกันของสังคมไทยต่อกระแสบริโภคนิยมเริ่มลดลง เกิดความย่อหย่อนทางศีลธรรม คุณธรรมและจริยธรรม

ปัจจุบันเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีสาระสำคัญที่จะอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ ควบคู่การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการพัฒนาแบบขาดสมดุล การเข้ามาของกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) การเลือนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติ การขยายตัวของระบบตลาดและกระบวนการผนึกรวมเศรษฐกิจท้องถิ่น ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐกิจและสังคมโลก ล้วนแต่ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะพฤติกรรมบริโภคนิยมที่มุ่งวัตถุนิยม มีสาระสำคัญอยู่ที่การบริโภคเพื่อแสดงนัยและความสำคัญที่บ่งบอกความเป็นตัวตน ซึ่งส่งเสริมระบบคิดแบบปัจเจกนิยม (Individualism) อันทำให้ระบบคิดขาดจิตสำนึกสาธารณะ จริยธรรม ขัดขวางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ให้ความสำคัญส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นดูเหมือน “การพัฒนา” กำลังตกเป็นจำเลยของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่แท้จริงหาได้เป็นเช่นนั้นไม่ จำเลยที่แท้จริงคือ “การพัฒนาแบบไม่สมดุล” ต่างหากที่เป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ การพัฒนาที่ควรน่าจะเป็นการที่เศรษฐกิจเจริญขึ้น (Economic Growth) สังคมเปลี่ยนแปลง (Social Change) ในทางที่ดีขึ้น รายได้ประชาชาติ (Gross National Product) เพิ่มมากขึ้น รายได้ต่อหัวของประชาชน (Income per head) เพิ่มขึ้น ตลอดจนมาตรฐานการครองชีพดีขึ้น คือ มีคุณภาพของชีวิตทั้งด้านคุณภาพ (Quality) และทางด้านปริมาณ (Quantity) แล้วสังคมไทยเป็นอย่างไร ณ ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่ หรือกำลังตกเป็นเหยื่อของกระแสบริโภคนิยมที่ส่งเสริมความคิดแบบปัจเจกนิยม สำหรับคำตอบคงเป็นที่

ประจักษ์แล้วจากเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในรอบ 2-3 ปี โดยเหตุการณ์ที่สำคัญที่จุดประกายของการแสดงน้ำใจและการอาสาสมัครในประเทศไทย คือ เหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิเมื่อปลายปี 2547 คนไทยมากมายต่างแสดงความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคเงินหรือสิ่งของ และการบริจาคเวลาหรือการเป็นอาสาสมัครลงไปในพื้นที่ที่ประสบภัย หรือแม้แต่ในภาวะปกติ การให้ระหว่งกัน การแบ่งปันจนเจือซึ่งกันละกัน สิ่งเหล่านี้เองที่สะท้อนว่าการเข้ามาของระบบตลาด หรือภาวะการณ์ต่างๆ มิได้ทำให้คนไทยไร้ซึ่งน้ำใจไปเสียทีเดียว

การให้ในสังคมไทย

สังคมของคนไทยในอดีตมีชีวิตอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียงชีพ หรือเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง และมีอิทธิพลของธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นสิ่งสร้างสังคมไทย โดยหลักเมตตาธรรมเป็นพื้นฐานของพระพุทธศาสนาที่เห็นได้ชัด คือ การทำทาน ตัวอย่างของการทำทานหรือการให้นี้ได้ฝังอยู่ในวัฒนธรรม เช่น การมีตุ่มน้ำไว้หน้าบ้านเพื่อให้คนผ่านไปผ่านมาได้ดื่ม การทำอาหารแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน การทำทานที่มีการระดมคนในหมู่บ้านมาช่วยกัน หรือที่เรียกว่า “ลงแขก” สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่อยู่กับคนไทยมาช้านาน และเป็นประเพณีที่สะท้อนการให้ในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

นอกจากปัจจัยด้านศาสนาแล้ว ลักษณะสังคมไทยในอดีตมักจะมีลักษณะที่คนในหมู่บ้านมักเกี่ยวดองเป็นญาติกัน ทำให้ลักษณะสังคมเป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันด้วยความมีน้ำใจระหว่งครัวเรือน หากมีใครในหมู่บ้านเดือดร้อนย่อมได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการช่วยเหลือด้านการให้เวลาหรือการให้แรง ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่ไม่ว่าคนมีหรือคนยากสามารถที่จะให้ความช่วยเหลือได้เท่ากันๆ กัน

ดังที่ได้กล่าวมาแต่ต้น ประเทศไทยเป็นเมืองที่มีพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ อันประกอบไปด้วยความเมตตากรุณา ด้วยอิทธิพลของพระพุทธศาสนา ความทุกข์ยากของคนในชาติย่อมเสมือนความทุกข์ของคนในครอบครัว คำกล่าวนี้คงได้รับการยืนยันแล้วจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ “สึนามิ” ที่กระตุ้นให้คนในชาติเกิดความสลัดหลุด เศร้าโศกเสียใจ จนกลายเป็นความรุ่มร้อนที่จะเข้าไปช่วยเหลือ โดยไม่ได้คิดที่จะปล่อยให้เป็นการระของรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียว บุคคลที่ได้อาสาลงไปช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของเพื่อนร่วมชาตินี้จึงถือเป็นการเสียสละ หรือการให้อย่างหนึ่ง โดยเป็นการให้ที่อยู่ในรูปของเวลาที่ใช้เพื่อบุคคลอื่น หรือเพื่อสังคมนั่นเอง

จากการสำรวจอาสาสมัครทางการที่เป็นสมาชิกขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงาน

ปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดแบ่งประเภทอาสาสมัคร ออกเป็น 11 ประเภท พบว่า มีจำนวนอาสาสมัครทั้งหมด 9,558,614 คน สามารถคิดเป็นร้อยละ 27.02 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้มีงานทำ 35.34 ล้านคน ในปีเดียวกัน² แต่ข้อสังเกตหนึ่งจาก ข้อมูลนี้มีได้ระบุนิติการสำรวจ จึงมีความเป็นไปได้ที่อาสาสมัครคนหนึ่งจะสังกัดอยู่ในหลาย องค์การ แต่อย่างไรก็ตามจากจำนวนอาสาสมัครดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าคนไทยมีลักษณะที่มีความ เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เต็มใจเสียสละเวลาอันมีค่าของตนไปเพื่อประโยชน์ทั้งแก่ผู้อื่นและสังคม

ตาราง 1.1 ภาพรวมอาสาสมัครในองค์การต่าง ๆ

ประเภทอาสาสมัคร	รัฐ	เอกชน	รวม (คน)
1. พัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์และสวัสดิการสังคม	83,407	44,620	128,027
2. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่และแจ้งข่าว	18,964	375,600	394,564
3. ความปลอดภัยของชาติ	263,706	-	263,706
4. สาธารณภัย	556,344	47,705	604,049
5. พัฒนาชุมชน	279,916	-	279,916
6. คู่มือประเพณี	10,255	-	10,255
7. แรงงาน	9,203	-	9,203
8. สาธารณสุข	845,147	65,711	910,858
9. สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	173,631	-	173,631
10. วัฒนธรรม	4,807	-	4,807
11. บำเพ็ญประโยชน์	17,201	6,762,397	6,779,598
รวม	2,262,581	7,296,033	9,558,614

ที่มา : ข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติและสำนักมาตรฐาน การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2548

จากที่ได้กล่าวมาแล้วว่า รัฐซึ่งมีหน้าที่จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ให้แก่คนในสังคม อย่างเท่าเทียม แต่ด้วยเหตุผลบางประการ เช่น รัฐยังมีทรัพยากรจำกัดไม่เพียงพอที่จะสนองต่อ ความต้องการของประชาชน ความล่าช้าในการดำเนินการต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น ฉะนั้นกลไก

² เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญ (KEY ECONOMIC INDICATORS) จากธนาคารแห่งประเทศไทย

ของรัฐจึงไม่สามารถแสดงบทบาทของการจัดสรรได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ผลของปรากฏการณ์ดังกล่าวก็ได้สะท้อนอยู่ในรูปของปัญหาสังคมที่พบเห็นได้ในปัจจุบัน อีกทั้งยังมีกลไกบางส่วนที่อยู่นอกเหนือกลไกตลาดจะทำงานได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ ซึ่งกลไกนี้มีรูปแบบความหลากหลายและแตกต่างไปจากการโยกย้ายถ่ายเทสินค้าและบริการภายใต้กลไกตลาด อาสาสมัครนี้ย่อมเป็นส่วนเติมเต็มช่องว่างที่เกิดขึ้นของทั้งส่วนกลไกภาครัฐและกลไกตลาด

การจัดสรรเวลาใน 1 วัน ของคนไทย

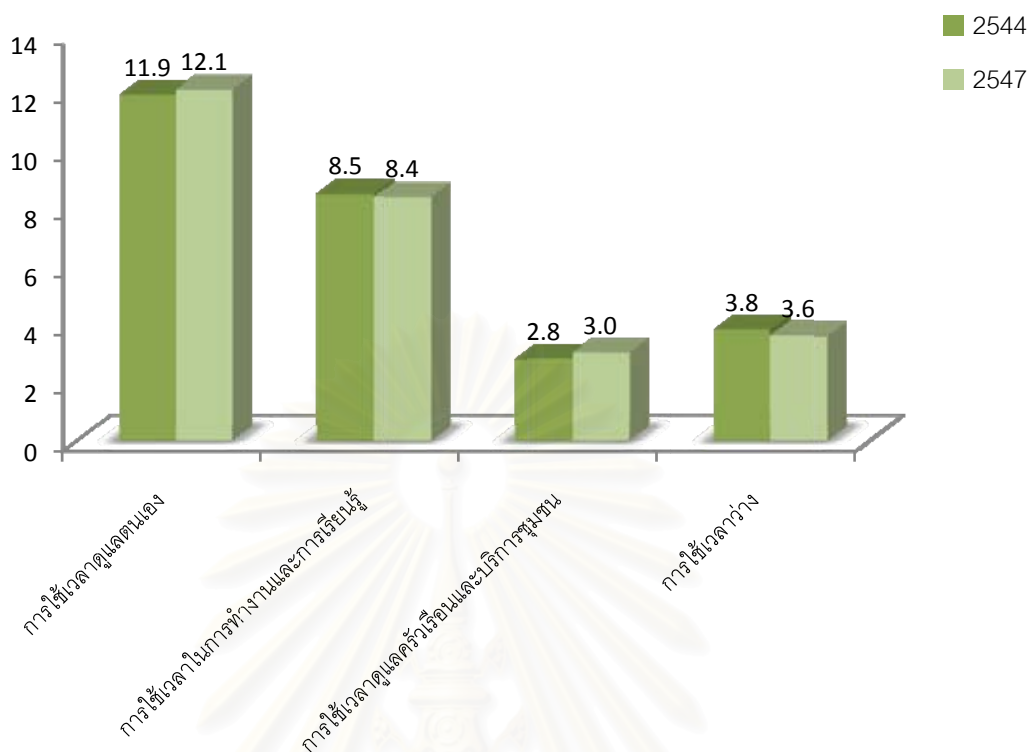
ประเทศไทยเริ่มมีการสำรวจการใช้เวลาคั้งแรกในปี พ.ศ.2544 และครั้งที่สองในปี พ.ศ.2547 โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการใช้เวลาของประชากรชายและหญิงในการทำกิจกรรมต่างๆ ใน 1 วัน และใช้เวลาในการทำกิจกรรมนั้นน้อยเพียงใด โดยข้อมูลที่ได้สามารถนำไปช่วยในการกำหนดนโยบายการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากร และเพื่อประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงการคำนวณในระบบบัญชีประชาชาติให้ถูกต้องและครอบคลุมยิ่งขึ้น ในการสำรวจการใช้เวลานี้ได้ใช้การจัดแบ่งกลุ่มกิจกรรมตามองค์การสหประชาชาติ (UN)³ ที่ได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานเพื่อให้ในแต่ละประเทศสามารถเปรียบเทียบด้วยกันได้ โดยกิจกรรมที่ว่านี้ได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ดังนี้

- การดูแลตัวเอง (Necessary Time)
- การทำงานและการเรียนรู้ (Contracted Time)
- การดูแลครัวเรือนและการให้บริการชุมชน (Committed Time)
- เวลาว่าง (Free Time)

จากผลการสำรวจการใช้เวลาในปี พ.ศ.2544 และ 2547 แสดงดังภาพ 1.2 โดยในปี พ.ศ.2544 พบว่าคนไทยใช้เวลาเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มกิจกรรมดังนี้ ใช้เวลาดูแลตัวเอง 11.9 ชั่วโมง ใช้เวลาทำงานและการเรียนรู้ 8.5 ชั่วโมง ใช้เวลาดูแลครัวเรือนและบริการชุมชน 2.8 ชั่วโมง และมีเวลาว่าง 3.8 ชั่วโมง ส่วนในปี พ.ศ.2547 พบว่า คนไทยใช้เวลาดูแลตัวเองมากที่สุด 12.1 ชั่วโมง ใช้เวลาเพื่อการทำงานและการเรียนรู้ 8.4 ชั่วโมง ใช้เวลาเพื่อการดูแลครัวเรือนและการให้บริการชุมชน 3.0 ชั่วโมง และใช้เวลาว่างเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ 3.6 ชั่วโมง จากการเปรียบเทียบในภาพรวมพบว่าทั้ง 2 ปี คนไทยมีการใช้เวลาใน 1 วัน ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก⁴

³ การจัดแบ่งกลุ่มกิจกรรมการใช้เวลาตามสากล สามารถอ่านเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก ข

⁴ ข้อมูลสำรวจการใช้เวลานี้เป็นเวลาเฉลี่ยในแต่ละกลุ่มกิจกรรม โดยมีจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มกิจกรรมไม่เท่ากัน จึงทำให้เวลารวมใน 1 วัน เกิน 24 ชั่วโมง

ภาพ 1.2 เปรียบเทียบการใช้เวลาใน 4 กลุ่มกิจกรรมระหว่างปีพ.ศ.2544 และ 2547

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548)

เมื่อศึกษาลงในกลุ่มกิจกรรมการใช้เวลาเพื่อการดูแลครุว์เรือ และการให้บริการชุมชน โดยในกลุ่มกิจกรรมนี้ แบ่งย่อยออกเป็น 3 กลุ่มกิจกรรมย่อยดังนี้

- การให้บริการครุว์เรือ
- การดูแลสมาชิกในครุว์เรือ
- การให้บริการชุมชน

กลุ่มกิจกรรมการให้บริการชุมชน หรือชื่อเต็มว่า กลุ่มกิจกรรมการใช้เวลาในการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครุว์เรืออื่น ซึ่งก็คือ กลุ่มกิจกรรมการให้เวลา นั่นเอง และในงานศึกษานี้เรียกว่า กลุ่มกิจกรรมการอาสาสมัคร เป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ในส่วนต่อไป ซึ่งกลุ่มกิจกรรมนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือครุว์เรืออื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน การให้บริการชุมชน การให้บริการอาสาสมัครโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

การให้ความช่วยเหลือครุว์เรืออื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ประกอบด้วย

- การให้ความช่วยเหลือครุว์เรืออื่นด้านการบำรุงรักษาและจัดการครุว์เรือ

- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการจัดซื้อสินค้าและบริการ
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการก่อสร้าง การปรับปรุง และการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการซ่อมแซมเครื่องอุปโภคบริโภคและของใช้ในครัวเรือน
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านธุรกิจหรือปศุสัตว์และด้านการจ้างงาน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการดูแลเด็ก
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการดูแลผู้ใหญ่
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการขนส่ง

การให้บริการชุมชน ประกอบด้วย

- การให้บริการเพื่อชุมชน เช่น การทำอาหารเพื่อร่วมฉลองกับชุมชน เป็นต้น
- การให้บริการเกี่ยวกับการซ่อมแซมถนนหรืออาคาร การปรับและเตรียมพื้นที่ในชุมชน การทำความสะอาด (ถนน ตลาด เป็นต้น)
- การจัดตั้งและการให้บริการเพื่อชุมชนในการให้ความช่วยเหลือให้กับหมู่บ้านท้องถิ่น
- การจัดตั้งและการให้บริการเพื่อชุมชนในการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวและบุคคล

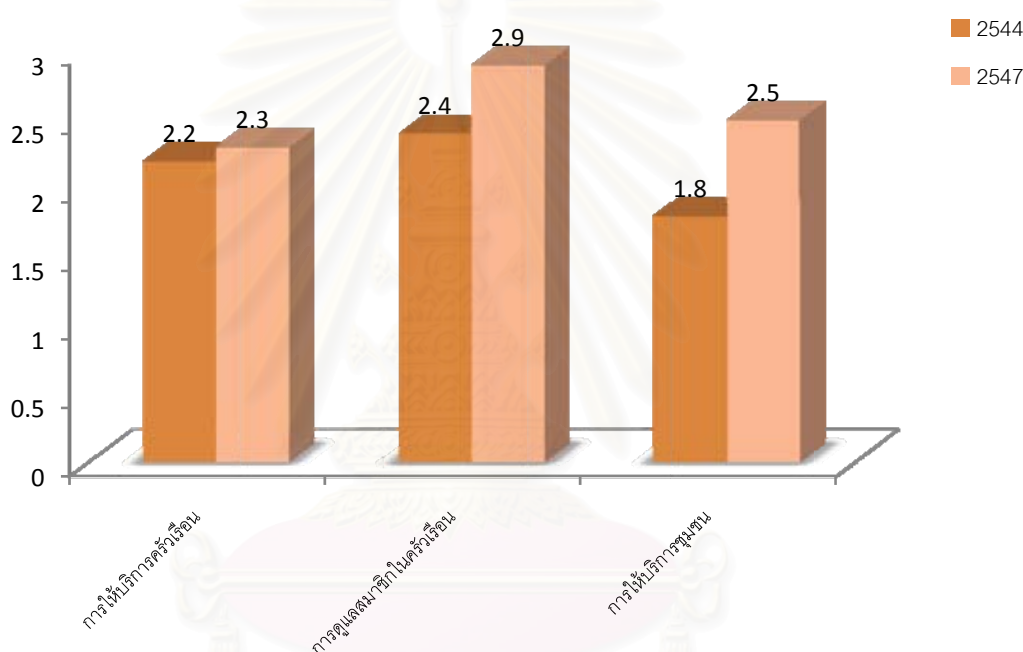
การให้บริการอาสาสมัคร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ประกอบด้วย

- การทำงานอาสาสมัครให้กับองค์การ (ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยตรง)
- การทำงานอาสาสมัครในนามองค์การ (ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยตรง)

กิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- การเข้าร่วมประชุม
- การมีส่วนร่วมในชุมชนและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น
- การให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ที่อื่น

กิจกรรมเหล่านี้สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การให้ความช่วยเหลือระหว่างบุคคล และการให้ความช่วยเหลือแก่สังคม ซึ่งทุกประเภทล้วนแต่เป็นการทำงานโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน จึงเป็นที่น่าสนใจว่าเหตุใดบุคคลเหล่านี้จึงทำเช่นนั้น ในศึกษาเบื้องต้น พบว่า ปีพ.ศ. 2544 คนไทยใช้เวลาการให้บริการชุมชน 1.8 ชั่วโมง ส่วนในปีพ.ศ.2547 มีการใช้เวลา 2.5 ชั่วโมง เห็นได้ว่าคนไทยมีแนวโน้มที่จะใช้เวลาเพื่อบุคคลอื่นและสังคมมากขึ้น ส่วนผลการสำรวจสำคัญอื่นๆ ประกอบด้วย พ.ศ.2544 การให้บริการครัวเรือน 2.2 ชั่วโมง การดูแลสมาชิกในครัวเรือน 2.4 ชั่วโมง ส่วนในปีพ.ศ.2547 ว่า มีใช้เวลาในการให้บริการครัวเรือน 2.3 ชั่วโมง การดูแลสมาชิกในครัวเรือน 2.9 ชั่วโมง ดังภาพ 1.3

ภาพ 1.3 เปรียบการใช้เวลาในกลุ่มกิจกรรมเพื่อการดูแลครัวเรือนและการให้บริการชุมชนระหว่างปีพ.ศ.2544 และ 2547

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2545) และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548)

จากรูปแบบการใช้เวลาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นลักษณะพิเศษบางประการของคนไทย โดยพิจารณาจากการที่คนไทยใช้เวลาในกลุ่มกิจกรรมการใช้เวลาในการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นโดยเฉลี่ยต่อวันถึง 3.0 ชั่วโมง และเมื่อตัดเวลาที่ใช้ในการดูแลตัวเอง จะคิดเป็น 1 ใน 4 ของเวลาทั้งหมด ฉะนั้นการศึกษาเรื่องการใช้เวลาเพื่อบุคคลอื่นจึงควรได้รับการศึกษาอย่างจริงจัง และในการศึกษาวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาลักษณะของคนไทยว่าเป็นคนที่มีลักษณะแรงจูงใจเช่นไรในบริบทของเศรษฐกิจศาสตร์ เพื่อที่จะอธิบายแรงจูงใจในการทำงานเพื่อ

คนอื่นและเพื่อสังคม และผลการศึกษาที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรต่อการออกนโยบาย สนับสนุนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการให้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจของการทำงานอาสาสมัคร ของการใช้เวลาเพื่องานอาสาสมัคร
2. เพื่อศึกษาการทำงานอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา ในการสร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร ในการที่จะทำงานหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร
4. เพื่อศึกษาปัจจัยกำหนดปริมาณชั่วโมงการทำงานอาสาสมัคร

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาในกิจกรรมอาสาสมัคร โดยใช้ข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2547 เป็นการศึกษาเฉพาะประเด็นการให้เวลาแก่ผู้อื่นและสังคมเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นการศึกษารวบรวมจากการทบทวนวรรณกรรม และสรุปความหมายที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้

อาสาสมัคร (Volunteer) หมายถึง บุคคลที่สมัครใจอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน แก้ไขและพัฒนาสังคม หรือการอื่นอันเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม โดยเหตุของการกระทำนั้นเป็นไปโดยไม่มุ่งหวังผลตอบแทน โดยอาสาสมัครยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

อาสาสมัครทั่วไป (Informal volunteer) หมายถึง อาสาสมัครที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ซึ่งต้องการปฏิบัติงานเพื่อสาธารณประโยชน์ส่วนรวม และไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์มาบังคับใช้กับการดำเนินการเฉพาะ

อาสาสมัครทางการ (Formal volunteer) หมายถึง อาสาสมัครที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีกำหนดกฎเกณฑ์เฉพาะ

งานอาสาสมัคร (Volunteer work) หมายถึง กิจกรรมซึ่งบุคคลหรือคณะบุคคล อันมีจิตศรัทธา ระยะเวลา กำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์

กิจกรรม หมายถึง การทำอะไรก็ตามที่บุคคลหนึ่งได้ใช้เวลาในการทำสิ่งนั้น โดยไม่คำนึงว่าได้รับประโยชน์หรือผลตอบแทนใดๆ จากการทำสิ่งนั้นหรือไม่ รวมถึงการหยุดพักหรือการไม่ได้ทำอะไรเลย และในบางช่วงเวลามูลบุคคลอาจทำกิจกรรมหลายอย่างไปพร้อมๆ กัน จึงได้แบ่งกิจกรรมเป็น 2 ประเภท คือ

กิจกรรมหลัก หมายถึง กิจกรรมที่ทำในช่วงเวลาหนึ่งเพียงกิจกรรมเดียว หรือในช่วงเวลาที่มีการกระทำกิจกรรมหลายอย่างพร้อมกัน กิจกรรมหลักจะหมายถึง กิจกรรมที่ต้องการทำมากที่สุด

กิจกรรมรอง หมายถึง กิจกรรมที่ทำในช่วงเวลาเดียวกับการทำกิจกรรมหลัก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องการทำรองจากกิจกรรมหลัก หรือให้ความสำคัญน้อยกว่ากิจกรรมหลัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของอาสาสมัครและงานอาสาสมัคร
2. ทราบถึงมูลค่าผลผลิตของงานอาสาสมัคร อันมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบบัญชีรายได้ประชาชาติ
3. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนต่อการทำงานอาสาสมัคร เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. เป็นงานวิจัยระดับพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้เบื้องต้นเรื่องอาสาสมัคร เจริญ เศรษฐศาสตร์ ในบริบทของประเทศไทย
5. นำเสนอข้อมูลอันเชื่อถือได้ อันนำไปสู่การเป็นเครื่องมือหรือนโยบายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาสังคม
6. สร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ในวิทยานิพนธ์นี้แบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนแรก การประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจได้ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยแนวคิดการประเมินจากค่าเสียโอกาส ของการใช้

เวลาในการทำงานอาสาสมัคร ส่วนที่สอง การคำนวณจำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา

ส่วนที่สามและส่วนที่สี่ การศึกษาแบบจำลองทางเศรษฐมิติ ใช้แบบจำลองสองทางเลือก (Binary Choice Models) คือ แบบจำลองโพรบิท (Probit Model) และแบบจำลองตัวแปรตามบางส่วนขาดหายไป คือ แบบจำลองโทบิท (Tobit Model)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้แบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 วรรณกรรมปริทัศน์ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการทบทวนวรรณที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัคร

ส่วนที่ 2 มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาสมัคร

ส่วนที่ 3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และแบบจำลองวิเคราะห์แรงจูงใจ

ส่วนที่ 4 งานวิจัยปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครในอดีต

บทที่ 3 การประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แนวคิดการประเมินค่าเสียโอกาส

ส่วนที่ 2 วิธีการประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาสมัคร

ส่วนที่ 3 การคำนวณจำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษา

บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัคร แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบจำลองพฤติกรรมของอาสาสมัคร

ส่วนที่ 2 วิธีการศึกษา ทั้งแบบจำลองโพรบิทและแบบจำลองโทบิท

ส่วนที่ 3 สมมติฐานในการวิจัย

ส่วนที่ 4 ข้อมูล

ส่วนที่ 5 ผลการศึกษา

บทที่ 5 บทสรุป

บทที่ 2 วรรณกรรมปริทัศน์

การทบทวนวรรณกรรมนี้ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน โดยส่วนแรกจะนำเสนอประวัติความเป็นมา แนวคิด พัฒนาการของอาสาสมัคร ส่วนที่สองแสดงความสำคัญของงานอาสาสมัคร โดยศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ ที่ได้ประเมินมูลค่าของงานอาสาสมัครไว้แล้ว ส่วนที่สามเป็นแนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการวิเคราะห์อาสาสมัคร

2.1 ความหมายของคำว่า “อาสาสมัคร” และ “งานอาสาสมัคร”

“Volunteer” มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 ซึ่งมีความหมายว่า “บุคคลที่ไม่ยอมถูกบังคับหรือจัดให้อยู่ในกรอบที่จำกัด เป็นบุคคลที่มุ่งไปตามจิตเสรี” (อริสา พิสิฐโสธรานนท์, วิน เมฆไตรภาพ และสุนิตย์ เชมภูชา, 2549) หลังจากนั้นในช่วงศตวรรษที่ 17 ประเทศฝรั่งเศสเกิดการปฏิวัติใหญ่ (Revolutionary War) ประเทศอังกฤษซึ่งในขณะนั้นเป็นศัตรูกับประเทศฝรั่งเศส และด้วยจำนวนทหารประจำการที่มีไม่เพียงพอ จึงได้ดำเนินการเรียกร่างพลเรือนที่ได้รับการฝึกหัดการใช้อาวุธไว้แล้วเข้าเป็นอาสาสมัครเพื่อเข้าสู่สงคราม และเมื่อสงครามสิ้นสุดลงอาสาสมัครเหล่านี้ก็กลับไปประกอบอาชีพเดิมของตน จากเหตุการณ์นี้ถือเป็นครั้งแรกที่มีการระบุคำว่า “Volunteer” ที่มีความหมายถึง “อาสาสมัคร” แต่จำกัดเฉพาะอาสาสมัครที่มีความหมายถึง พลเรือนที่อาสาออกรบเพื่อประเทศชาติเท่านั้น (สายจิตร, 2541)

ในปัจจุบันคำว่า “Volunteer” มีมุมมองที่หลากหลาย ทั้งด้านรายละเอียดและขอบเขต โดยในคริสตศาสนาได้มีการระบุในพระคัมภีร์ คำว่า “Volunteer” นั้นมาจากคำที่มีความหมายว่า “to willingly give” ซึ่งก็คือ “ความสมัครใจที่จะให้” และอาจตีความนัยหนึ่งว่าเป็น “การบริจาคเพื่อการกุศล” ซึ่งเป็นการตีความตามคริสตศาสนา หากศึกษาในความหมายที่ใช้กันทั่วไป Oxford English Dictionary ได้ให้คำจำกัดความของ “Volunteer” คือ “การสมัครใจทำงานใดๆ โดยไม่รับค่าตอบแทน” ซึ่งใกล้เคียงกับ The Macquarie Dictionary ซึ่งให้ความหมายว่า “บุคคลซึ่งเข้าสู่กระบวนการให้บริการใดๆ โดยความสมัครใจ” ซึ่งเห็นได้ว่าความหมายทั้งสองนั้นแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ที่สอดคล้องกันคือ “ความสมัครใจ”

Volunteer Canada องค์การหลักที่เป็นตัวแทนของภาคการให้บริการสาธารณะในประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของ “Volunteer” ว่าเป็น กิจกรรมพื้นฐานของพลเมืองและการทำเพื่อสังคม ซึ่งเป็นการใช้เวลา พลังงาน และทักษะของบุคคลหนึ่งโดยอิสระ ซึ่งรวมทั้งการ

เป็นเพื่อนบ้านที่ดี การเปลี่ยนบ้านแต่ละหลังให้กลายเป็นสังคม และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและการช่วยเหลือผู้อื่น อาสาสมัครจะช่วยลดความเสียหายและความไม่เท่าเทียม ซึ่งตัวของอาสาสมัครจะได้รับทักษะ ความนับถือในความสามารถของตนเอง และการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางที่ดีขึ้น สุดท้ายประชาชนที่อยู่ร่วมกันก็จะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

The National Centre for Volunteering ในประเทศอังกฤษได้ให้ความหมายเช่นเดียวกับ Volunteer Canada โดยมีใจความ คือ เป็นการแสดงออกที่สำคัญของพลเมืองและเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหลักการประชาธิปไตย เป็นข้อผูกมัดของการใช้เวลาและพลังงานเพื่อประโยชน์ของสังคมและชุมชน เป็นการกระทำที่เกิดจากตัดสินใจโดยอิสระโดยปราศจากการได้รับผลตอบแทน และเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

จากคำนิยามของ “Volunteer” ของทั้งสององค์การ จะสังเกตเห็นได้ว่าการเป็นอาสาสมัครนั้นเป็นกิจกรรมพื้นฐานของพลเมือง และเป็นการกระทำที่เกิดจากการตัดสินใจโดยอิสระ และการช่วยเหลือเพื่อนบ้านก็ถือเป็นการอาสาสมัครด้วยเช่นกัน

นอกจากคำว่า “Volunteer” นี้ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกันอีก 2 คำ คือ “Voluntarism” และ “Volunteerism” โดยคำแรกมีความหมายที่ใช้กับกิจกรรมที่ทำบนความสมัครใจ ใช้กันในองค์การเอกชนที่ไม่ได้ถูกระบุทำหน้าที่นั้น ๆ ตามกฎหมาย ส่วนคำที่ 2 คือ “Volunteerism” นี้ เป็นคำที่ใช้กันมากและมีความหมายที่กว้างกว่าคำแรก กล่าวคือ เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวอาสาสมัครหรือการอาสาเข้าไปทำเรื่องใด ๆ โดยไม่จำกัดประเภทของกลุ่มหรือองค์กร ดังนั้นความแตกต่างที่ชัดเจนของสองคำนี้ อยู่ที่ตรงที่ “Voluntarism” เน้นที่องค์กรเอกชนที่ไม่หวังผลกำไร ขณะที่ “Volunteerism” มีความหมายถึง กิจกรรมอาสาสมัครที่ครอบคลุมหน่วยงานทุกประเภทซึ่งรวมถึงหน่วยงานภาครัฐด้วย (ศุภรัตน์ รัตนมุขย์, 2548) ฉะนั้นแล้วคำภาษาอังกฤษทั้ง 2 คำคือ “Volunteer” และ “Volunteerism” แล้ว ได้เห็นพ้องในความหมายว่า “เป็นการเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง และการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่” (Susan, 2006) ซึ่งนอกจากความหมายแล้ว ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2548) ได้ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบที่สำคัญของ “อาสาสมัคร” อยู่ 4 ประการ คือ

1. การเลือก (Choose) อันเป็นการเน้นที่เจตจำนงที่อิสระที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใด ๆ
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) หมายถึง การกระทำที่มุ่งมั่นเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคล กลุ่มคน หรือสังคมส่วนรวม

3. การไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง (Without Monetary Profit) หมายถึง ไม่ได้หวังผลรายได้ทางเศรษฐกิจ แต่รับเป็นรางวัลหรือค่าใช้จ่ายทดแทนที่ตนเองได้ใช้จ่ายไป แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่อาจเทียบได้กับค่าของสิ่งที่ได้กระทำลงไป
4. ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ (Beyond Basic Obligations) หมายถึง สิ่งที่ทำนั้นอยู่นอกเหนือความจำเป็นหรือสิ่งที่ถูกคาดหวังว่าจะต้องทำตามภาระหน้าที่ เช่น งานตามหน้าที่ประจำที่ได้รับค่าจ้าง การดูแลครอบครัวตนเอง ความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง (เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ฯลฯ)

Cnaan, Handy และ Wadsworth (1996) ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของอาสาสมัคร โดยการทบทวนวรรณกรรมจากผู้ที่มีความรู้ด้านกฎหมาย 21 คน และการวิจัยเชิงประจักษ์ สามารถแบ่งนัยของคำว่า “Volunteer” ออกเป็น 4 มิติ อันประกอบด้วย อิสระในการเลือก, ผลตอบแทน, โครงสร้าง และ ผู้ได้รับประโยชน์ ในแต่ละมิติยังสามารถแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังตารางที่ 2.1

ตาราง 2.1 มิติของคำว่า “Volunteer”

Dimension	Categories
Free choice	1.Free will (the ability to voluntarily choose)
	2.Relatively uncoerced
	3.obligation to volunteer
Remuneration	1.None at all
	2.None expected
	3.Expenses reimbursed
	4.Stipend/low pay
Structure	1.Formal
	2.Informal
Intended beneficiaries	1.Benefit/help others/strangers
	2.Benefit/help friends or relatives
	3.Benefit oneself (as well)

ที่มา : Cnaan et al. (1996)

ในภาษาไทยคำที่มีความหมายตรงกับคำว่า “Volunteer” คือ อาสาสมัคร ซึ่งสามารถแยกวิเคราะห์ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ดังนี้

อาสา (น.) ความหวัง, ความต้องการ (ก.) รับทำโดยเต็มใจ, สมัคร
สมัคร (ก.) เต็มใจ เข้าพวกด้วยความเต็มใจ (แล้วแต่เงื่อนไขของคำหรือข้อความที่
แวดล้อมอยู่ เช่น สมัครทำเสียเอง ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิก)

อาสาสมัคร (ว.) ที่เสนอตัวเข้าทำงานด้วยความสมัครใจ หรือ (น.) บุคคลที่เสนอ
ตัวเข้าทำงานด้วยความสมัครใจ

คำว่า “อาสาสมัคร” ที่กล่าวมาคือความหมายตามตัวอักษร แต่ในบริบทที่
แตกต่างกันความหมายย่อมต่างกันไปบ้าง แต่โดยภาพรวมยังมีความหมายใกล้เคียงกัน เช่น
อาสาสมัครในความหมายของรัฐ อาทิ ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ ว่าด้วยสิทธิและบทบาท
หน้าที่ของอาสาสมัครประชาสงเคราะห์ พ.ศ.2530 กำหนดว่า “อาสาสมัคร” หมายถึง บุคคลที่มีจิต
เมตตา มีความตั้งใจจริง และมีความหวังใยในสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนครอบครัว
ชุมชน และสังคม จนยอมเสียสละทั้งทุนทรัพย์ วัสดุสิ่งของ รวมทั้งเวลาว่างที่มีอยู่ อุทิศตนเข้าร่วม
บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติด้วยความสมัครใจ และเต็มใจ (กองบริการชุมชน กรม
ประชาสงเคราะห์ อ้างใน ศศิพัฒน์, 2534)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ออกพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 ได้บัญญัติไว้ว่า

อาสาสมัคร คือ ผู้ซึ่งอาสาช่วยปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมในองค์การ
สวัสดิการสังคม

องค์การสวัสดิการสังคม หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินงานด้านการ
สวัสดิการสังคมและองค์การสาธารณประโยชน์

องค์การสาธารณประโยชน์ หมายถึง องค์การภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองให้
ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัตินี้

ดังนั้น “อาสาสมัคร” จึงหมายความว่า “ผู้ซึ่งอาสาช่วยปฏิบัติงานด้านการจัด
สวัสดิการสังคมในหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม และในองค์กร
ภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองให้ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัตินี้”

นอกจากนี้ นักวิชาการหลายๆ ท่านยังให้ความหมาย ขอบเขตและรายละเอียด
ของ “อาสาสมัคร” แตกต่างกันไปดังนี้

ป๋วย ใจนะบุรานนท์ (2522) สมพร เทพสิทธิ (2541) รัตนา นวนแก้ว และคณะ
(2546) และศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2548) ได้ให้ความหมายของ “อาสาสมัคร” ไปในทิศทางเดียวกันคือ

บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ โดยอุทิศกำลังกายกำลังใจ และเวลาเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทน โดยศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2548) ได้เพิ่มประเด็นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นกระทำไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่

แต่บางท่านก็ให้ความหมายในเชิงแคบกว่า เช่น นันทนีย์ ไชยสุต (2515) ได้ให้ความหมายเฉพาะว่าอาสาสมัครต้องสังกัดอยู่ในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่งความหมายของ “อาสาสมัคร” ได้สรุปในตาราง 2.2

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดคุณสมบัติที่สำคัญของอาสาสมัคร 3 ประการ คือ

1. ทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่การถูกบังคับหรือเพราะเป็นหน้าที่
2. เป็นงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมหรือสาธารณประโยชน์
3. ทำโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน

ผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับคือ ความสุขใจ ความภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ อีกด้านหนึ่งคำว่า “อาสาสมัคร” นอกจากหมายถึงบุคคล ซึ่งเป็นรูปธรรม ยังหมายถึงจิตใจและวิญญาณของอาสาสมัคร (Spirit of voluntarism) ซึ่งเป็นนามธรรม

จิตและวิญญาณของอาสาสมัคร คือ การทำงานด้วยความสมัครใจเพื่อเห็นแก่ประโยชน์แก่ผู้อื่น ประชาชน และสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนที่เป็นเงินหรือวัตถุ เช่น การทำหน้าที่โดยไม่เห็นแก่บำเหน็จรางวัลหรือผลประโยชน์

ในส่วนของ “งานอาสาสมัคร” นั้น Webster Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า “งานอาสาสมัคร” (Voluntary) ไว้ 2 นัย คือ

1. “ปฏิบัติการหรือการกระทำของบุคคล โดยเจตนาพร้อมอิสระไม่หวังค่าตอบแทน”
(Acting on done of one 's own free will with out valuable consideration)
2. “ปฏิบัติการหรือการกระทำโดยปราศจากหน้าที่ตามที่กฎหมายบังคับไว้ว่าจะต้องกระทำหรือโดยปราศจากการบังคับของรัฐ”
(Acting or done with out any present legal obligation to do the thing done or any such obligation that confaccrue from the existing state of affairs)

สุรัสวดี หนูพนยนต์ และ ภูมิธรรม เวชยชัย (2527) ได้สรุปว่า “งานอาสาสมัคร” หมายถึง การทำงานด้วยความสมัครใจและความเสียสละ โดยมีความประสงค์ที่จะทำประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวม มากกว่าการสร้างผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยอุดมการณ์ของงานอาสาสมัครจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ (วิจิตร ศรีสะอ้าน อ่างใน ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2534)

1. เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม มิใช่เพื่อส่วนตัว
2. เป็นการกระทำที่เป็นไปโดยสมัครใจ อะไรก็ตามถ้าทำโดยมิใช่ความสมัครใจ หรือมีการบังคับให้ทำ ถือเป็นการทำลาย Spirit ของ “งานอาสาสมัคร”
3. เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของเงินจ้างรางวัล การทำงานต้องถือหลักว่าเป็นการจ้าง ค่าตอบแทนที่ได้ควรเพียงพอแก่การยังชีพเท่านั้น
4. เป็นการอุทิศกำลังกาย กำลังใจเวลาให้ส่วนรวม ไม่ใช่อุทิศกำลังทรัพย์ การบริจาคทรัพย์ มิใช่การอาสาสมัคร ถือเป็นการให้ทาน มิใช่ spirit ของอาสาสมัคร

ซึ่งจากความหมายและองค์ประกอบที่ได้กล่าวข้างต้น สุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2548) ได้แบ่งงานอาสาสมัครออกเป็น 4 แบบ ด้วยกันคือ

1. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือการพึ่งตนเอง (Mutual aid or self-help)
2. การช่วยเหลือบริการผู้อื่น (Philanthropy or service to others)
3. การมีส่วนร่วม (Participation)
4. ผู้สนับสนุนหรือเรียกร้องความเป็นธรรมเพื่อสังคม (Advocacy or campaigning)

เมื่อพิจารณาคำนิยามความหมายของ “อาสาสมัคร” ข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าแม้จะมีการให้คำอธิบายความหมายที่หลากหลาย แต่สามารถพิจารณาจุดร่วมที่เหมือนกัน คือ “ความสมัครใจ” และ “ประโยชน์ของส่วนรวม” ส่วนในเรื่องของค่าตอบแทนนั้นโดยส่วนใหญ่แล้วระบุว่าไม่มีค่าตอบแทน แต่ถ้ามีค่าตอบแทนแล้วมูลค่านั้นจะไม่มากไปกว่าค่าจ้างตามปกติ ส่วน “งานอาสาสมัคร” คือ กิจกรรมซึ่งบุคคลหรือคณะบุคคลอันมีจิตศรัทธา สละเวลา กำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ ทำงาน

ตาราง 2.2 ความหมายของคำว่า “อาสาสมัคร”

ผู้ให้คำนิยาม	ความหมายของ “อาสาสมัคร”
Oxford English dictionary	การสมัครใจทำงานใดๆ โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
The Macquarie Dictionary	บุคคลซึ่งเข้าสู่กระบวนการให้บริการใดๆ โดยความสมัครใจ
The National Centre for Volunteering	เป็นการแสดงออกที่สำคัญของพลเมืองและเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหลักการประชาธิปไตย เป็นข้อผูกมัดของการใช้เวลาและพลังงานเพื่อประโยชน์ของสังคมและชุมชน เป็นการกระทำที่เกิดจากการตัดสินใจโดยอิสระโดยปราศจากผลตอบแทน และเป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
Volunteer Canada	กิจกรรมพื้นฐานของพลเมืองและการทำเพื่อสังคม ซึ่งเป็นการใช้เวลา พลังงาน และทักษะของบุคคลหนึ่งโดยอิสระ ซึ่งรวมทั้งการเป็นเพื่อนบ้านที่ดี การเปลี่ยนบ้านแต่ละหลังให้กลายเป็นสังคม และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และการช่วยเหลือผู้อื่น อาสาสมัครจะช่วยลดความเสียหายและความไม่เท่าเทียม ซึ่งตัวของอาสาสมัครจะได้รับทักษะ ความนับถือในความสามารถของตนเอง และการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางที่ดีขึ้น สุดท้ายประชาชนที่อยู่ร่วมกันก็จะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
นันทนีย์ ไชยสุต (2515)	ผู้ที่ปฏิบัติงานให้แก่องค์การสังคมสงเคราะห์ทั้งของเอกชนและราชการ เช่น สมาคม สโมสร มูลนิธิ โรงพยาบาล หรือสถานสงเคราะห์ต่างๆ โดยไม่รับค่าจ้างค่าตอบแทน เป็นการทำงานให้ด้วยความเลื่อมใสศรัทธามากกว่าที่จะหวังผลตอบแทน หรือ ลาภยศ สรรเสริญ
ป๋วย โรจนะบุรานนท์ (2522)	ผู้ที่ทำงานให้ด้วยความเต็มใจ ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทน เป็นการให้เปล่า ไม่คิดเงินทอง
สมพร เทพสิทธิ์า (2541)	บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ตาราง 2.2 ความหมายของคำว่า “อาสาสมัคร” (ต่อ)

ผู้ให้คำนิยาม	ความหมายของ “อาสาสมัคร”
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542	(ว.) ที่เสนอตัวเข้าทำงานด้วยความสมัครใจ (น.) บุคคลที่เสนอตัวเข้าทำงานด้วยความสมัครใจ
รัตนา นวนแก้ว และคณะ (2546)	ผู้ที่สมัครใจทำงาน โดยอุทิศกำลังกายกำลังใจ และเวลาเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของเงินจ้าง รางวัล ค่าจ้าง หรือเบียดเบียนใดๆ เป็นค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน แต่อาจจะได้รับค่าพาหนะเดินทาง อาหารกลางวัน หรือค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม หรืออบรมต่างๆ หรือได้รับประโยชน์ตอบแทนในรูปอื่นๆ เช่น ความรู้สึกมีคุณค่า ประสบการณ์ และไม่ตรีจิตเป็นต้น
ศุภรัตน์ รัตนมุขย์ (2548)	เป็นการเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรกระทำ และเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงินทอง และการกระทำนี้ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่
ระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าสิทธิและบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครประชาสงเคราะห์ พ.ศ.2530	บุคคลที่มีจิตเมตตา มีความตั้งใจจริง และมีความหวังใยในสวัสดิภาพของเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนครอบครัว ชุมชนและสังคม จนยอมเสียสละทั้งทุนทรัพย์ วัสดุสิ่งของ รวมทั้งเวลาว่างที่มีอยู่ อุทิศตนเข้าร่วมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติด้วยความสมัครใจและเต็มใจ
พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546	ผู้ซึ่งอาสาช่วยปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมในหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม และในองค์กรภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองให้ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมตามพระราชบัญญัติ
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2548)	บุคคลที่อาสาเข้ามาช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ เสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน อาสาสมัครต้องไม่ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างในอัตราปกติแต่อาจได้รับผลตอบแทนในอัตราที่ต่ำกว่าเงินเดือนและค่าจ้างปกติ

ตาราง 2.3 ความหมายของคำว่า “งานอาสาสมัคร”

ผู้ให้คำนิยาม	ความหมายของ “งานอาสาสมัคร”
Webster dictionary	1. ปฏิบัติการหรือการกระทำของบุคคล โดยเจตนาารมณวิอิสระที่ไม่หวังค่าตอบแทน 2. ปฏิบัติการหรือการกระทำโดยปราศจากหน้าที่ ที่ตามกฎหมายบังคับไว้ว่าจะต้องกระทำ หรือปราศจากการบังคับของรัฐ
สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และ ภูมิธรรม เวชยชัย (2527)	การทำงานด้วยความสมัครใจ และความเสียสละ โดยประสงค์ที่จะทำประโยชน์ให้เกิดแก่ส่วนรวมมากกว่าการสร้างผลประโยชน์แก่ตนเอง
คณะกรรมการบริการอาสาสมัคร (2510)	กิจกรรมซึ่งบุคคลหรือคณะบุคคลผู้มีจิตศรัทธา สละเวลา กำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์

2.2 อาสาสมัครในประเทศไทย

2.2.1 ประเภทอาสาสมัคร

เมื่อพิจารณาลักษณะโดยทั่วไปของอาสาสมัครแล้ว สามารถจำแนกประเภทของอาสาสมัครได้เป็น 2 กลุ่มหลักๆ คือ อาสาสมัครทั่วไปที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และอาสาสมัครที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ โดยมีรายละเอียดคือ (รัตติ สุนทรวรภาส, 2548)

อาสาสมัครทั่วไป คือ บุคคลทั่วไปที่มีจิตอาสา ซึ่งต้องการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สามารถเลือกที่จะเข้ามาเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมใดๆ ที่มีความสนใจภายในระยะเวลาที่เห็นว่าเหมาะสม ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ดังเช่น การร่วมเป็นอาสาสมัครสร้างบ้านดินให้แก่ผู้ยากไร้ในช่วงวันหยุด เป็นต้น ซึ่งโดยทั่วไปจะไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์มาบังคับใช้กับการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ การเกิดขึ้นของอาสาสมัครประเภทนี้จึงเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมีข้อดีคือมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน เป็นอาสาสมัครที่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวาง สามารถหนุนเสริมการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างสะดวก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน เช่น เกิดภัยพิบัติธรรมชาติที่ต้องการการสนับสนุนจากอาสาสมัครจำนวนมากในระยะเวลาที่รวดเร็ว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างทันห่วงที่

อาสาสมัครทางการ หรือ อาสาสมัครที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ คือ ผู้ที่มีจิตอาสาในการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมแล้วยังมีการพัฒนารูปแบบการเกิดขึ้นของ

อาสาสมัคร ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยอาจเป็นการจัดตั้งขึ้นภายใต้หลักเกณฑ์ เฉพาะ เช่น

- อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522
- เยาวชนอาสาพัฒนา ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานของเยาวชนอาสา พ.ศ. 2515
- อาสาสมัครคุมประพฤติของกระทรวงยุติธรรม ตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยอาสาสมัครคุมประพฤติ พ.ศ. 2528

หรือ การจัดตั้งอาสาสมัครขึ้นภายใต้นโยบายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดของฝ่ายปกครอง เช่น ผู้สื่อข่าวสารสาธาณสุข (ผสส.), อาสาสมัครสาธาณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.), อาสาสมัครพิทักษ์ป่า เป็นต้น ซึ่งอาสาสมัครทางกรนี้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รวบรวมข้อมูลจำนวนอาสาสมัครในองค์การภาครัฐและเอกชน โดยจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ 11 ประเภท ดังแสดงในตาราง 1.1

เมื่อพิจารณาลักษณะของอาสาสมัครทั้ง 2 ประเภท ไม่ว่าจะเป็อาสาสมัครทั่วไปที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และอาสาสมัครที่ถูกจัดตั้งขึ้นภายใต้หลักเกณฑ์เฉพาะ จะเห็นได้ว่ามีลักษณะโดยทั่วไปในหลายประการที่ต่างกัน แต่อาสาสมัครทั้ง 2 ประเภทก็มีจุดเด่นที่ต่างกันไปในขณะที่อาสาสมัครทั่วไปจะมีความสะดวกและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน สามารถระดมความช่วยเหลือได้เป็นจำนวนมากในระยะเวลาด่วนเร็ว แต่อาสาสมัครที่เกิดขึ้นโดยหลักเกณฑ์เฉพาะก็มีจุดเด่นที่ประกอบด้วยบุคคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ผ่านการอบรมทักษะในการปฏิบัติงาน มีระบบการจัดการและขอบเขตงานที่ชัดเจน จึงสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพดั่งนั้น ในการดำเนินงานเพื่อสาธาณประโยชน์ จึงมีความจำเป็นที่จะประกอบด้วยอาสาสมัครทั้ง 2 ประเภทเพื่อให้การดำเนินงานเพื่อส่วนรวมเกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินที่ต้องการความร่วมมืออันดีจากทุกฝ่าย ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะเสริมให้ทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี คือ ระบบการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้สามารถเชื่อมต่อศักยภาพของทุกฝ่ายเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินภารกิจให้สำเร็จได้เป็นอย่างดี

2.2.2 พัฒนาการอาสาสมัครไทย

รัฐในฐานะเป็นตัวแทนในการจัดหาและบริการสินค้าสาธารณะ อีกทั้งเป็นผู้จัดสรรงบประมาณเกี่ยวสวัสดิการสังคม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในสังคมให้ได้อย่างเพียงพอ แต่เนื่องจากรัฐมีทรัพยากรจำกัด ไม่พอเพียงที่จะสนองความต้องการของประชาชนในด้านต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ด้วยกฎระเบียบที่มียิ่งทำให้การดำเนินงานของรัฐประสบปัญหาความล่าช้า ในการตอบสนองความต้องการของประชาชน ฉะนั้นแล้วอาสาสมัครจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน ในส่วนที่ภาครัฐไม่สามารถดำเนินงานหรือดำเนินงานด้วยความล่าช้า เพื่อให้การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ โดยอาสาสมัครได้มีส่วนในการเข้าไปช่วยงานในท้องถิ่น หรือชุมชนเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภาคเอกชนจึงได้คิดริเริ่มเสียสละเวลา กำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพย์ให้แก่งานอาสาสมัคร สำหรับพัฒนาการงานอาสาสมัครในประเทศไทยสามารถแบ่งได้ 3 ระยะ ดังนี้ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร (2534))

1. *ระยะก่อกำเนิด* ในช่วงเวลาที่งานอาสาสมัครได้ก่อกำเนิดขึ้นมาในประเทศไทยนั้น สถาบันศาสนามีบทบาทสำคัญยิ่งต่อประชาชน ประชาชนไปวัดเพื่อร่วมทำบุญ บำเพ็ญประโยชน์ และพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ กัน ในระดับบุคคล ผู้ใดไร้ญาติขาดที่พึ่งก็สามารถพักอาศัยอยู่กับพระภิกษุที่วัด ช่วยทำงาน เพื่อแลกกับที่อยู่อาศัยและอาหารยังชีพ แต่ผู้นั้นต้องประพฤติตัวเป็นคนดีพอสมควร ส่วนในระดับชุมชน ถ้ามีปัญหาซึ่งเป็นปัญหาสังคมส่วนรวม คนส่วนใหญ่ในชุมชนได้รับผลกระทบ พระสงฆ์โดยเฉพาะเจ้าอาวาสวัด หรือพระภิกษุที่เป็นที่เคารพเลื่อมใสของประชาชน ตลอดจนคณะกรรมการวัด จะทำหน้าที่บอกบุญ ผู้มีจิตศรัทธาเพื่อรวบรวมทุนทรัพย์และปัจจัยอื่น ๆ และนำมาใช้แก้ปัญหาสังคมในชุมชน ได้แก่ การสร้างศาสนสถานในวัด เช่น โบสถ์ ศาลา วิหาร การสร้างหรือซ่อมแซมถนน การขุดลอกบ่อน้ำสาธารณะ การสร้างโรงเรียน การสร้างศาลาพักผู้โดยสาร เป็นต้น การเสียสละของผู้มีจิตศรัทธาเพื่อแก้ปัญหาสังคม ไม่ว่าจะด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ ถือเป็นบทบาทของอาสาสมัคร แม้จะไม่ถูกต้องสมบูรณ์ตามความหมายในเชิงวิชาการมากนัก

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า งานอาสาสมัครในสังคมไทย ระยะเริ่มแรกมีลักษณะที่ดำเนินไปอย่างธรรมชาติ เช่น เมื่อบุคคลหนึ่งประสบภัยพิบัติ ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย หรือภัยอื่นใดก็ตาม บรรดาญาติพี่น้อง เพื่อนของบุคคลนั้นจะเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูล หรือถ้าบุคคลนั้นเป็นผู้ไร้ญาติขาดมิตร บุคคลอื่นในชุมชนหรือสังคมของผู้ประสบภัยจะเป็นผู้ที่เข้ามาช่วยเหลือ โดยการช่วยเหลือด้วยตัวเองคนเดียว หรือร่วมกับบุคคลอื่นให้ความช่วยเหลือ

2. *ระยะพัฒนาการ* งานอาสาสมัครในประเทศไทย เริ่มปรากฏบทบาทเด่นชัดขึ้น ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงสถาปนาองค์การอาสาสมัครขึ้น เรียกว่า “สภาอุณาโลมแดง” โดยมีพระราชประสงค์ให้องค์การนี้ดำเนินกรรกุลช่วยเหลือพวกทหารที่ได้รับบาดเจ็บจากสงคราม โดยมีภรรยาข้าราชการและกุลสตรีในสมัยนั้นสมัครเป็นอาสาสมัครออกปฏิบัติงาน ซึ่งกิจการนี้ต่อมามีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น และกลายสภาพมาเป็น “สภากาชาดไทย” นอกจากนั้นในสมัยเดียวกันนี้พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ทรงบริจาคทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าขึ้น ที่ตำบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมือง เมื่อ พ.ศ.2433 เพื่อสวัสดิภาพของเด็กโดยเฉพาะ โดยรับเลี้ยงเด็กที่ประสบปัญหาและไร้สวัสดิภาพ เน้นหนักในหมู่สามัญชนทั่วไปที่กำพร้าอนาถาเป็นสำคัญ แต่ดำเนินงานได้ไม่นานก็ต้องเลิกกิจการ เพราะความไม่เหมาะสมและรัดกุมในหลายประการ โดยเฉพาะการเข้มงวดเรื่องระเบียบข้อบังคับมากเกินไป ต่อมาสมาคมารีสยามซึ่งตั้งขึ้นในสมัยนั้น ได้จัดตั้งโรงเรียนเบญจมราชูทิศขึ้น เพื่อใช้เป็นที่อุปการะและให้การศึกษาแก่เด็กกำพร้า เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่รัชกาลที่ 5 ในปี พ.ศ.2454 โดยมีท่านผู้หญิงตลับ สุขุม ภริยาของเจ้าพระยายมราช ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรก

ในช่วงเวลานี้ สังคมไทยโดยส่วนรวมได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ประชากรเพิ่มมากขึ้น ปัญหาสังคมต่าง ๆ ทวีจำนวนความรุนแรงมากขึ้นตามไปด้วย จนกระทั่งปี พ.ศ.2475 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทในการปกครองประเทศ รัฐบาลจำเป็นต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะในด้านสวัสดิการสังคม และช่วยเหลือผู้ทุกข์ยากเดือดร้อนโดยทั่วไป แต่ยังคงขาดเอกภาพเพราะมีหลายหน่วยราชการที่รับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) กระทรวงสาธารณสุข สำนักนายกรัฐมนตรี และกระทรวงมหาดไทย

3. *ระยะก้าวหน้า* กล่าวได้ว่าในสมัยที่ จอมพล ป. พิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรี งานด้านการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนได้รับความสนใจจากรัฐบาลมาก เพราะเชื่อว่าสังคมประเทศจะมั่นคง ก็ต่อเมื่อประชาชนดำรงชีวิตอย่างอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนใด ๆ แต่ยังคงขาดตัวอย่างและรูปแบบในการจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม ดังนั้น รัฐบาลสมัยนั้น จึงได้จัดส่งคณะผู้แทนรัฐบาลไทยเดินทางไปดูงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม ในต่างประเทศ และกลับมาจัดองค์การด้านสวัสดิการสังคมขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนผู้ประสบความทุกข์เดือดร้อน โดยในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2483 จึงได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ฉบับที่ 9 พ.ศ.2483 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้มีการจัดตั้งกรม

ประชาสงเคราะห์ขึ้น เจตนารมณ์ในการจัดตั้งกรมประชาสงเคราะห์ขึ้นก็เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมประชาชนให้อยู่ดี กินดี สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง และครอบครัวได้ตามอัธยาศัย

กรมประชาสงเคราะห์ในปัจจุบัน มีนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานประชาสงเคราะห์ ซึ่งปรากฏชัดในรูปของการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครประชาสงเคราะห์ และอาสาสมัครสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย ซึ่งได้ดำเนินการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (ทุกจังหวัด) ผู้ผ่านการฝึกอบรมจะได้รับวุฒิบัตรและเข็มเชิดชูเกียรติ พร้อมได้รับสิทธิพิเศษบางประการจากราชการ สำหรับในด้านการปฏิบัติงาน อาสาสมัครแต่ละกลุ่มย่อมจะมีบทบาท มีหน้าที่ของตนแตกต่างกันออกไป ตามแต่ว่าตนจะได้รับหน้าที่ใดมาปฏิบัติ ในการปฏิบัติหน้าที่หรือรับบทบาทของตนมา ก็ต้องพยายามทำหน้าที่ของตนให้บังเกิดผลดี สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างแท้จริง

ในระหว่างปี พ.ศ.2485-2486 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติรวม 2 ฉบับ โดยได้ก่อตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของสำนักงานวัฒนธรรมฝ่ายหญิงทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมสตรีทุกด้าน ค้นคว้าและเผยแพร่วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับสตรี จัดตั้งสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิงทั่วราชอาณาจักร จัดตั้งสภาสตรีแห่งชาติ ซึ่งนับได้ว่า การก่อตั้งสำนักวัฒนธรรมหญิงเป็นการขยายตัวของงานอาสาสมัครที่สำคัญมากครั้งหนึ่ง ในการพัฒนาการดำเนินงานอาสาสมัครในประเทศไทย และยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสตรี อันมีผลกระทบต่อการสร้างคุณค่าและประโยชน์ให้กับสังคมในปัจจุบันนี้

2.2.3 นโยบายภาครัฐและการส่งเสริมอาสาสมัคร

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ไปแล้วก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญที่ใช้กันอยู่เป็นเพียงรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวเท่านั้น และรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่ในระหว่างการจัดทำ การศึกษานี้จึงได้ศึกษาเฉพาะในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เท่านั้น

รัฐในฐานะเป็นผู้ควบคุมการออกกฎหมาย ดูแลความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยเฉพาะกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รัฐย่อมสามารถออกมาตรการหรือกฎหมายที่จะส่งเสริมอาสาสมัครในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้อาสาสมัครยังเกี่ยวพันกับองค์กรและบุคคลที่หลากหลาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จะต้องทราบถึงสิทธิและหน้าที่ของตนในเบื้องต้น เพื่อให้การดำเนินงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดประโยชน์ส่วนรวมอย่างเต็มที่

ในการปฏิบัติงานอาสาสมัครนั้น บางกรณีผู้ปฏิบัติงานอาจอยู่ในสภาพที่อาจเกิดภัยอันตรายหรือได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน บางครั้งอาจมีความร้ายแรงจนถึงขั้นทุพพลภาพหรือได้รับอันตรายถึงชีวิต ซึ่งย่อมจะตกเป็นภาระกับอาสาสมัครและผู้ใกล้ชิด ที่ผ่านมานั้นภาครัฐก็ได้สังเกตเห็นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงได้มีแนวคิดในการให้การดูแลเยียวยา แก่ผู้มีจิตอาสาที่ประสบภัยจากการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติ หรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลบังคับใช้แทนกฎหมายฉบับเดิม⁵ โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ที่เกี่ยวกับสวัสดิการของอาสาสมัครได้แก่ (รัตติ สุนทรวราภาส, 2548)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"เงินสงเคราะห์" หมายความว่า เงินชดเชยและเงินดำรงชีพ

"เงินชดเชย" หมายความว่า เงินสงเคราะห์ที่จ่ายเป็นเงินก้อนให้แก่ผู้ประสบภัยหรือ ทายาท

"เงินดำรงชีพ" หมายความว่า เงินสงเคราะห์ที่จ่ายเป็นรายเดือนให้แก่ผู้ประสบภัย

"ทายาท" หมายความว่า

- (1) บุตร และให้หมายความรวมถึงบุตรซึ่งได้มีคำพิพากษาของศาลว่าเป็นบุตร ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายซึ่งได้มีการฟ้องคดีขอให้รับเด็กเป็นบุตรก่อนหรือภายในหนึ่งปีนับแต่ วันที่บิดาตายหรือนับแต่วันที่ได้อุปการหรือควรรู้ถึงความตายของบิดา
- (2) สามีหรือภรรยา และ
- (3) บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

มาตรา 5 ผู้ใดถูกประทุษร้ายหรือได้รับอันตรายถึงสูญเสียชีวิตหรือสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งไป หรือทุพพลภาพหรือป่วยเจ็บจนไม่สามารถใช้ กำลังกาย หรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติ เพราะเหตุผู้นั้นได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) ช่วยเหลือราชการ
- (2) ปฏิบัติงานของชาติตามที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ

⁵ กฎหมายฉบับเดิมที่ถูกยกเลิกได้แก่ พระราชบัญญัติสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเนื่องจากการช่วยเหลือราชการการปฏิบัติงานของชาติหรือการปฏิบัติตามหน้าที่มนุษยธรรม พ.ศ. 2497.

- (3) ปฏิบัติการตามหน้าที่หรือช่วยเหลือบุคคลอื่นตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด หรือ
- (4) ปฏิบัติการตามหน้าที่มนุษยธรรมซึ่งพลเมืองดีพึงปฏิบัติในเมื่อการปฏิบัติ การ นั้น ไม่ขัดกับคำสั่งโดยชอบของเจ้าพนักงาน

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ประสบภัย และให้ได้รับเงินชดเชย เว้นแต่การถูกประทุษร้าย หรือการได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หรือจากความผิดของตนเอง

มาตรา 6 ในกรณีที่ผู้ประสบภัยถึงแก่ความตายเพราะเหตุได้กระทำการตาม มาตรา 5 ให้จ่ายเงินชดเชยแก่ทายาทตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินบำเหน็จตกทอดตามกฎหมาย ว่า ด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ถึงแก่ความตายโดยอนุโลม

มาตรา 7 ในกรณีที่ผู้ประสบภัยถึงแก่ความตายเพราะเหตุได้กระทำการ ตาม มาตรา 5 ให้จ่ายเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพแก่ทายาทซึ่งจัดการศพ หรือผู้จัดการศพของ ผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 8 ในกรณีที่ผู้ประสบภัยตาม มาตรา 5 ต้องพิการทุพพลภาพขนาดหนัก จนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการประกอบอาชีพ หรือในการดำรงชีพให้ได้รับเงินดำรงชีพด้วย ลักษณะของความพิการทุพพลภาพขนาดหนักจนเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งในการ ประกอบอาชีพหรือ ในการดำรงชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 9 ผู้ประสบภัยมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ประสบภัยจะมีสิทธิ ได้รับเงินสงเคราะห์หรือไม่ก็ตาม

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จะเห็นได้ว่าภารกิจที่ฝ่าย ปกครองได้ให้ความสำคัญครองด้านสวัสดิการแก่อาสาสมัคร ที่ปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นับว่าเป็นเรื่องที่เหมาะสมเพราะงานอาสาสมัครในหลายกรณีอาจเป็นงานที่มีความเสี่ยง จึง สมควรที่จะมีการดูแลและเยียวยาให้กับอาสาสมัครที่เสียสละทำงานด้วยจิตอาสา ซึ่งยังเป็น สิ่งจูงใจทางอ้อมให้บุคคลทั่วไปจะเข้ามาอาสาทำงานเพื่อสังคม

ภายใต้กฎหมายตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยังมี แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2545-2549) จัดทำ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่

29 มกราคม พ.ศ.2545 เพื่อเป็นแผนแม่บทชี้แจงการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ โดยหนึ่งในวัตถุประสงค์คือเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรและอาสาสมัครในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคม รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายการพัฒนางานอาสาสมัครไว้ดังนี้ (UNDP, 2544)

1. ส่งเสริมสนับสนุนอาสาสมัครอย่างจริงจัง โดยการพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้ความสามารถ อุดมการณ์และคุณธรรม เพื่อจะได้เป็นพลังสำคัญในการสงเคราะห์ ผู้มีปัญหา การป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคม พัฒนาองค์กร และการส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
2. ส่งเสริมสนับสนุนการบริหารการจัดการงานอาสาสมัคร เพื่อให้ภาครัฐและภาคเอกชนที่มีอาสาสมัคร ได้บริหารจัดการงานอาสาสมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. จัดตั้งองค์การอาสาสมัครระดับชาติ โดยให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานอาสาสมัครแห่งชาติ ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และอาสาสมัครมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน ส่งเสริมสนับสนุน ประสานงาน ติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
4. ส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันหรือศูนย์ฝึกอบรมอาสาสมัคร ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด เพื่อจัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครประเภทต่าง ๆ ให้อาสาสมัครเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ อุดมการณ์ คุณธรรมและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
5. จัดตั้งศูนย์อาสาสมัครระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ ส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานของอาสาสมัคร รวมทั้งจัดทำทะเบียนอาสาสมัครและให้อาสาสมัครได้ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่ตรงกับความสนใจ
6. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับอาสาสมัครประเภทต่าง ๆ เพื่อช่วยให้อาสาสมัครได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐานและมีผลงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนสังคมและประเทศชาติ
7. ประชาสัมพันธ์งานอาสาสมัครให้เป็นที่แพร่หลาย เป็นที่รู้จัก ยอมรับของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนโดยทั่วไป
8. จัดให้มีสวัสดิการ ส่งเสริมขวัญกำลังใจและให้การยกย่องอาสาสมัคร รวมทั้งหน่วยงานองค์กรที่มีอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง เสียสละ มีผลงานดีเด่นที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ข้าราชการ

พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน ได้ปฏิบัติงานอาสาสมัครโดยไม่ถือเป็นวันลา ทั้งนี้ จะต้องไม่มีผลทำให้เกิดความเสียหายแก่งานราชการ

9. ให้การสนับสนุนการจัดงานวันอาสาสมัครไทย ทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด เพื่อส่งเสริมสนับสนุน บทบาทและความสำคัญของอาสาสมัครและงานอาสาสมัคร
10. ปลุกจิตสำนึกและจิตวิญญาณของอาสาสมัคร ในบุคคลต่าง ๆ ทั้งเด็ก เยาวชน ประชาชน ตลอดจนนักการเมือง ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชนในการทำงานเพื่อสังคม
11. ให้มีกฎหมายหรือระเบียบรับรองรับสถานภาพของอาสาสมัคร ให้การคุ้มครองและเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพ
12. จัดตั้งสภาอาสาสมัครแห่งชาติเป็นองค์การอิสระ โดยมีหน่วยงานและองค์การที่มีอาสาสมัครเป็นสมาชิกเป็นผู้บริหารงานโดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

ในการดำเนินการตามแผนแม่บทดังกล่าว รัฐบาลได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2550 เรื่อง การให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม ตามที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติตามมติคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 ซึ่งมี หม่อมราชวงศ์ปรีดิยาทร เทวกุล รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานฯ เห็นชอบข้อเสนอกการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม ตามมติคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2549 วันที่ 4 ธันวาคม 2549 ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ ทั้งนี้ให้ปรับปรุงแก้ไขข้อเสนอดังกล่าว ในส่วนของมาตรการด้านการศึกษาให้เป็นไปตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 ก่อนการดำเนินการต่อไปด้วย (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์)

มติคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2549 วันที่ 4 ธันวาคม 2549 เรื่อง ข้อเสนอกการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม มีดังนี้

1. กำหนดเรื่อง การให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม เป็นวาระแห่งชาติ โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย การรณรงค์จิตสำนึกการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม การขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ได้แก่ มาตรการด้านการเงินการคลัง มาตรการด้านการศึกษา และมาตรการที่เอื้อให้ประชาชน เอกชน และข้าราชการเข้าร่วมในงานอาสาสมัคร รวมทั้งการพัฒนากลไกในการส่งเสริมเรื่องการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคมทั้งในภาวะปกติและในภาวะวิกฤติ

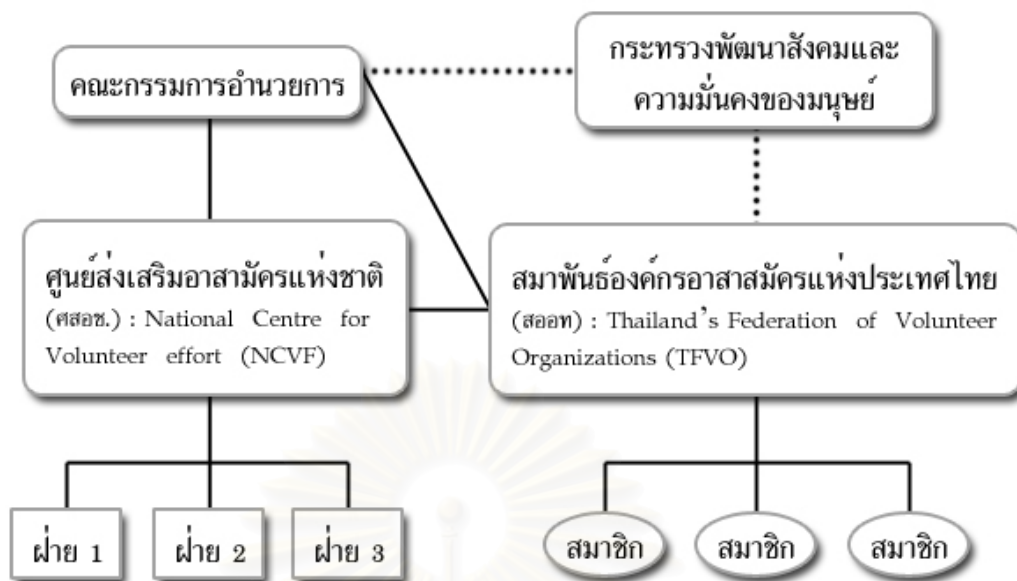
2. ประกาศให้ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งตรงกับวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา เป็นปีแห่งการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม
3. มอบหมายให้หน่วยงานต่าง ๆ จัดกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อวาระแห่งชาติในเรื่องการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม รวมทั้งปีแห่งการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลัก ในการประสานงานและส่งเสริมการดำเนินงานดังกล่าว
4. อนุญาตให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอาสาสมัครโดยไม่ถือเป็นวันลา และให้ถือเป็นวันปฏิบัติราชการได้ไม่เกิน 5 วันทำการต่อปี และเชิญชวนภาคเอกชนให้พนักงานลาไปปฏิบัติงานอาสาสมัคร ตามแนวทางการให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของภาคเอกชนได้ปฏิบัติงานอาสาสมัครที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติโดยไม่ถือเป็นวันลา

สำหรับแนวทางการให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ของภาคเอกชนได้ปฏิบัติงานอาสาสมัครที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติโดยไม่ถือเป็นวันลา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. หลักการ อนุญาตให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐลาไปปฏิบัติงานอาสาสมัครที่เป็นประโยชน์แก่ ประชาชน สังคมและประเทศชาติด้วยความสมัครใจ โดยไม่ถือเป็นวันลา และถือเป็นวันปฏิบัติราชการได้ไม่เกิน 5 วันทำการต่อปี ทั้งนี้ จะต้องไม่มีผลทำให้เกิดความเสียหายต่องานราชการ และต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา
2. หน่วยงานที่รับอาสาสมัครไปช่วยปฏิบัติงาน องค์การสาธารณประโยชน์ที่ประสงค์รับข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอาสาสมัคร จะต้องระบุเนื้อหางานให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติทราบ เพื่อประกาศให้ส่วนราชการทราบต่อไป
3. หลักฐานการปฏิบัติงาน ผู้ที่ไปปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครจะต้องนำหลักฐานการอนุญาตให้ไปปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัคร จากหน่วยงานต้นสังกัดแสดงต่อองค์การสวัสดิการสังคม และต้องนำเอกสารการรับรองที่แสดงผลการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการเป็นอาสาสมัครจากองค์การสวัสดิการสังคมแสดงต่อหน่วยงานต้นสังกัด โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดสรุปผลการอนุญาตให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐลาไปปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครให้สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทราบ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

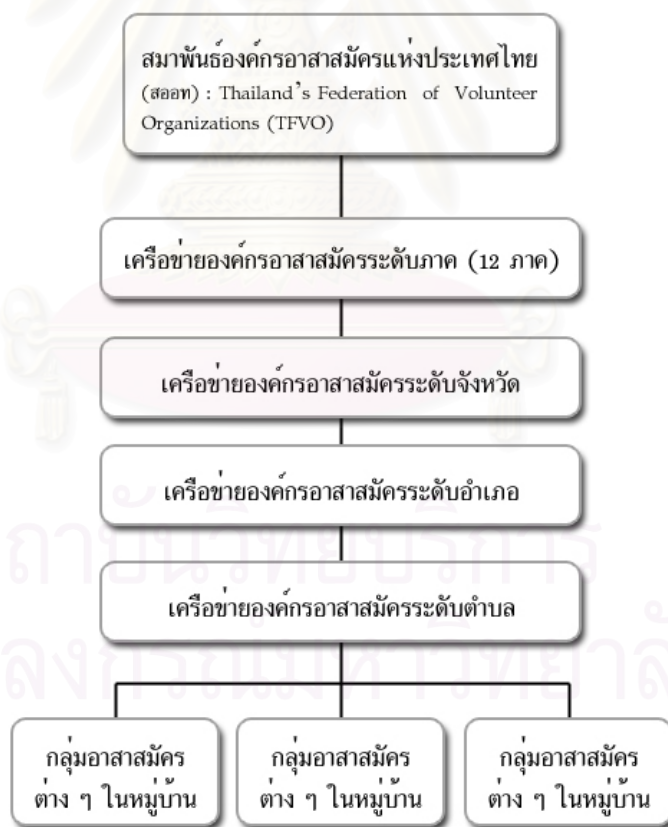
4. การติดตามประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติออกตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานและจัดให้มีการประเมินและทบทวนการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี
5. แนวทางการส่งเสริมภาคเอกชน ขอความร่วมมือให้เจ้าของสถานประกอบการอนุญาตให้ลูกจ้าง ลาไปปฏิบัติงานอาสาสมัครตามแต่จะพิจารณาเห็นสมควร ทั้งนี้ อาจกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมาเองหรืออาศัยแนวทางการให้ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติงานอาสาสมัครที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ โดยไม่ถือเป็นวันลา หรือสอบถามรายละเอียดข้อมูล จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก็ได้

ส่วนหนึ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนากลไกการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม เช่น การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการให้และอาสาสมัคร ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเชื่อมประสานข้อมูลระหว่างผู้ให้และผู้รับ การพัฒนาเครือข่ายและศักยภาพอาสาสมัครและองค์กรอาสาสมัคร รวมทั้งการส่งเสริมงานอาสาสมัครในภาวะวิกฤต โดยมีแนวคิดที่จะจัดตั้งองค์กรประสานงานอาสาสมัครของประเทศไทยขึ้นเช่นเดียวกับในต่างประเทศ ซึ่งมีบทบาทสำคัญดังนี้ เป็นศูนย์กลาง ประสานงาน สื่อสาร ร่วมมือสนับสนุน เร่งส่งเสริม ที่ปรึกษา สร้างสรรค์ ซึ่งผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การพัฒนาองค์กรประสานงานอาสาสมัครแห่งชาติ” ได้มีมติให้องค์กรที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ในนโยบายด้านองค์กรที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อรองรับภารกิจนี้ คือ ศูนย์ส่งเสริมอาสาสมัครแห่งชาติ: ศสอช. (National Centre for Volunteer Effort: NCVF) ที่เป็นสำนักงานหลักและมีบุคลากรในการดำเนินงาน และอาจมีสถานะเป็นองค์กรมหาชนก็ได้ โดย ศสอช. จะแบ่งออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ในการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของ ศสอช. และภารกิจของการส่งเสริมงานอาสาสมัคร โดยมีละเอียดการดำเนินงานดังภาพ 2.1 และ 2.2

ภาพ 2.1 องค์กรเครือข่ายงานอาสาสมัครแห่งประเทศไทย

ที่มา: สุภรัตน์ รัตนมุขย์ 2545

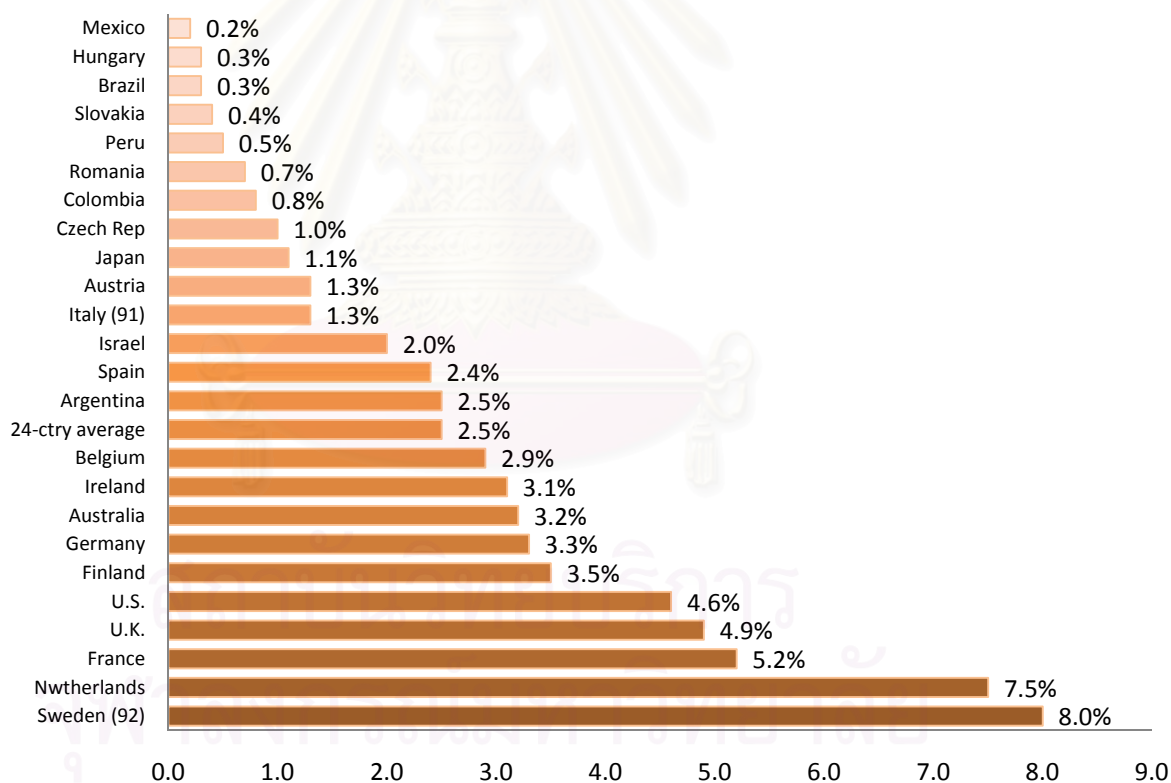

ภาพ 2.2 แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ส่งเสริมอาสาสมัครแห่งชาติ

ที่มา: สุภรัตน์ รัตนมุขย์ 2545

2.3 มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาสมัคร

ในการศึกษาการประเมินขนาดเชิงเศรษฐกิจของอาสาสมัคร และงานอาสาสมัคร จากการศึกษาของ Salamon และ Sokolowski (2001) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอาสาสมัครจาก ข้อมูล 24 ประเทศ พบว่า เมื่อนำเวลาที่ใช้ในงานอาสาสมัครแต่ละประเทศมาคำนวณเป็นจำนวน อาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลาดอกภาคเกษตรกรรม โดยเฉลี่ย 24 ประเทศ มีอาสาสมัคร ร้อยละ 2.5 โดยที่ประเทศสวีเดนเป็นประเทศที่มีจำนวนอาสาสมัครมากที่สุด ร้อยละ 8.0 รองลงมา คือ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 7.5 ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่มากกว่าค่าเฉลี่ยถึง 3 เท่า และในทาง ตรงกันข้ามประเทศที่มีอาสาสมัครน้อยเมื่อเทียบกับขนาดเศรษฐกิจของตนเอง คือ ประเทศในกลุ่ม ลาตินอเมริกา เช่น ประเทศเม็กซิโก ประเทศบราซิล เป็นต้น และประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันออก เช่น ประเทศฮังการี ประเทศสโลวาเกีย เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนอาสาสมัครตั้งแต่ร้อยละ 1 จนถึงน้อยกว่า เมื่อเทียบการจ้างงานเต็มเวลาดอกภาคเกษตรกรรม

ภาพ 2.3 จำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลาดอกภาคเกษตร

ที่มา : Salamon และ Sokolowski (2001)

จากข้อมูลของ John Hopkins Comparative Sector Project และ World Development Indicators สามารถคำนวณสัดส่วนของอาสาสมัครต่อกำลังแรงงาน และประเมิน

มูลค่าการทำงานอาสาสมัครต่อ GDP โดยในประเทศที่พัฒนาแล้ว สัดส่วนจำนวนอาสาสมัครต่อกำลังแรงงานจะมาก เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ ร้อยละ 44.2 ประเทศฝรั่งเศส ร้อยละ 39.0 สหราชอาณาจักร ร้อยละ 38.2 และประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 37.3 ส่วนการประเมินมูลค่าต่อ GDP นั้น ประเทศสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 5.78 ซึ่งใกล้เคียงกับสหราชอาณาจักร ร้อยละ 5.57 เป็นที่สังเกตได้ว่า ในกลุ่มประเทศยุโรปและกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว จะมีสัดส่วนมูลค่าดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกและลาตินอเมริกา

นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาอีกหลายๆ งานที่ศึกษามูลค่าของงานอาสาสมัคร เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา งานศึกษา Murphy (1982) ประเมินมูลค่างานอาสาสมัครได้ประมาณร้อยละ 5 ของ GDP ในงานศึกษาของ Freeman (1997) สามารถคำนวณได้ประมาณร้อยละ 7 ของรายได้ประชาชาติ และในงานของ Brown (1999) สามารถคำนวณได้ประมาณร้อยละ 3-4 ของ GDP ในงานศึกษาอีกหลายๆ งานที่ใช้แนวคิดการประเมินมูลค่าของการผลิตในครัวเรือน ซึ่งประเมินมูลค่าของเวลาที่ใช้นอกตลาดแรงงานเช่น Landefeld และ Howell (1997) ประเมินมูลค่าได้สูงถึงประมาณร้อยละ 42-51 ของ GDP ส่วน Eisner (1989) สามารถคำนวณได้สูงถึงร้อยละ 55 ของ GDP

ประเทศฝรั่งเศส อาสาสมัครทางการสามารถประเมินเป็นการจ้างงานเต็มเวลาได้สูงถึง 820,000 ตำแหน่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.3 ของการจ้างงานในปี ค.ศ.2002 และประเมินเป็นมูลค่าเชิงเศรษฐกิจได้ประมาณร้อยละ 0.8-1.1 ของ GDP ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการประเมิน (Prouteau และ Wolff, 2004)

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศหนึ่ง ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับอาสาสมัครอย่างชัดเจน จึงขอยกตัวอย่างงานศึกษาในประเทศแคนาดา โดยในประเทศนี้ถือว่าอาสาสมัครมีบทบาทอย่างมากต่อสังคม โดยสามารถดูจากการสำรวจที่สำคัญในอดีต เช่น จากแบบสำรวจงานอาสาสมัครทางการ (Survey of Volunteer Activity (VAS)) ซึ่งสำรวจตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ปี 1986 ถึงเดือนตุลาคม ปี 1987 มีชาวแคนาดา 5.38 ล้านคน ทำงานอาสาสมัครในองค์การเป็นจำนวนทั้งสิ้น 1.018 พันล้านชั่วโมง สามารถคิดเป็นการจ้างงานเต็มเวลา 580,000 คน หรือร้อยละ 6 ของการจ้างงานเต็มเวลาในปี 1987 (Day และ Devlin, 1996) ซึ่งจากข้อมูลชุดเดียวกันนี้ Campbell (1993) ประเมินเป็นมูลค่าเท่ากับ 12 พันล้านเหรียญ หรือมากกว่าร้อยละ 2 ของ GDP

ต่อมาในปี 2000 ประเทศแคนาดาได้ทำการสำรวจเรื่องการให้ การอาสาสมัคร และการมีส่วนร่วม (National Survey of Giving, Volunteering and Participating (NSGVP)) พบว่า อาสาสมัครใช้เวลาคนละประมาณ 162 ชั่วโมง ประเมินได้ประมาณ 1.05 พันล้านชั่วโมง ซึ่งเทียบเป็นการจ้างงาน 549,000 ตำแหน่ง

ตาราง 2.4 สัดส่วนของอาสาสมัครต่อสัดส่วนกำลังแรงงาน งานอาสาสมัครต่อมูลค่า GNP และ GDP ในกลุ่มประเทศต่างๆ ในปี 1995

Country	Share of Volunteers in Labor Force	Share of Volunteer Imputed Earning in GNP	Share of Volunteer's Value Addition in GDP
<i>Europe</i>			
Austria	10.8%	0.49%	0.93%
Belgium	23.8%	0.85%	2.13%
Finland	28.7%	1.76%	3.27%
France	39.0%	1.46%	4.06%
Germany	24.0%	1.51%	-
Ireland	22.0%	1.22%	4.22%
Netherlands	44.2%	2.83%	1.23%
Spain	15.0%	0.96%	2.13%
United Kingdom	38.2%	2.58%	5.57%
<i>Other Developed Countries</i>			
Australia	19.2%	1.27%	2.81%
Israel	13.7%	0.68%	1.31%
Japan	10.5%	0.54%	-
United States	37.3%	1.68%	5.78%
<i>Eastern Europe</i>			
Czech Republic	16.5%	0.68%	-
Hungary	2.1%	0.08%	0.14%
Romania	8.5%	0.37%	0.96%
<i>South America</i>			
Argentina	4.7%	0.19%	0.86%
Brazil	1.9%	0.15%	1.22%
Colombia	5.6%	0.41%	1.92%
Mexico	1.3%	0.05%	0.43%
Peru	3.1%	0.42%	0.71%

ที่มา : Roy and Ziemek (2000)

Ironmonger (2002) ได้ศึกษาและประเมินมูลค่างานอาสาสมัครในรัฐ South Australia ประเทศออสเตรเลีย โดยประเมินมูลค่างานอาสาสมัครตั้งแต่วันที่ 1992-2000 พบว่า

มูลค่าของงานอาสาสมัครมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยในช่วงปี 1995-2000 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 57 จากข้อมูลในปี 2000 พบว่า อาสาสมัครใน South Australia ทำงานอาสาสมัครประเมินเป็นมูลค่าแล้วคิดเป็นร้อยละ 7.8 ของ GSP (Gross State Product) ในปี 1992 และร้อยละ 11.5 ของ GSP ในปี 2000 หากเปรียบเทียบกับการทำงานเต็มเวลาพบว่า ในปี 1992 คิดเป็นร้อยละ 14.1 และ 21.7 ในปี 2000

จากตัวอย่างแต่ละประเทศที่ได้ยกมา อาสาสมัครได้สร้างงานที่มีคุณประโยชน์ขึ้นในสังคม โดยงานอาสาสมัครเหล่านั้นมีมูลค่าเป็นอย่างมากต่อการแก้ไขและป้องกัน ปัญหาสังคม ฉะนั้น ประชาชนที่ตระหนักถึงปัญหา ย่อมเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือสังคม และประเทศชาติ อาสาสมัครจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อสังคมในปัจจุบัน

ตาราง 2.5 แสดงมูลค่างานอาสาสมัครใน South Australia ตั้งแต่ปี 1992-2000

Volunteering		1992	1995	1997	2000	% Change 1992-1997	% Change 1995-2000
Volunteer time inputs							
Organized	\$Million	503	841	1,128	1,606	124%	91%
Unorganized	\$Million	1,176	1,463	1,713	2,091	46%	43%
Adult support		823	1,072	1,285	1,617	56%	51%
Child Support		353	393	428	473	21%	20%
Travel	\$Million	413	510	595	722	44%	42%
Total Value of Time		2,091	2,816	3,436	4,419	64%	57%

ที่มา : Ironmonger (2002)

2.4 แนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์

ในส่วนนี้เป็นการนำแนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์มาวิเคราะห์ การจัดสรรเวลาของอาสาสมัครและแรงจูงใจในการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร โดยมีทฤษฎีและแนวคิดในการวิเคราะห์ดังนี้

2.4.1 ทฤษฎีการจัดสรรเวลา

ทฤษฎีการจัดสรรเวลา (A Theory of the Allocation of Time) นี้ได้รับการพัฒนา โดย Gary S. Becker ในปี ค.ศ.1965 โดยที่สาระของทฤษฎีการผลิตในครัวเรือน คือ อรรถประโยชน์ของคนขึ้นอยู่กับ การบริโภคผลิตภัณฑ์ (Commodities) ที่ตนได้ลงมือผลิตและบริโภคเอง โดยใช้ปัจจัยการผลิต ที่ประกอบด้วย เวลาของตนเองและสินค้าหรือบริการที่หาซื้อได้

จากตลาด เช่น ถ้าการพักผ่อนนำมาซึ่งอรรถประโยชน์ของบุคคลใด ผู้นั้นต้องใช้เวลาและปัจจัยบางอย่างมาประกอบ เช่น การรับชมภาพยนตร์ จะประกอบด้วย เครื่องโทรทัศน์ เครื่องเล่นดีวีดี และแผ่นภาพยนตร์ เป็นต้น ดังนั้นข้อจำกัดที่สำคัญของแนวคิดนี้ คือ “รายได้” ที่จะไปซื้อปัจจัยการผลิตและ “เวลา” ที่ใช้ในการผลิตสิ่งที่น่าสนใจซึ่งอรรถประโยชน์เหล่านั้น อนึ่งแม้ว่าทฤษฎีนี้จะถูกพัฒนามาเพื่ออธิบายพฤติกรรมการผลิตในครัวเรือน ซึ่งเป็นการผลิตเพื่อบริโภคเอง (เพราะไม่มีตลาดสำหรับการซื้อขายนั้น) เช่น การผลิตบริการสำหรับเด็ก (Child service) เป็นต้น แต่ทฤษฎีนี้ก็ยังสามารถใช้อธิบายการจัดสรรเวลาของบุคคลระหว่างกิจกรรมต่างๆ ได้ดี โดยทฤษฎีนี้อยู่ภายใต้ข้อสมมติเบื้องต้นดังนี้

1. ปัจเจกชนพยายามแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุด ซึ่งได้จากการบริโภคผลิตภัณฑ์ (Commodities) ต่างๆ โดยผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ต้องใช้เวลาของตนเอง (หรือของสมาชิกในครัวเรือน) และสินค้าหรือบริการที่หาซื้อได้จากตลาดมาเป็นปัจจัยการผลิต
2. สมาชิกในแต่ละครอบครัวสามารถจัดสรรเวลาในแต่ละกิจกรรมที่มีตลาด (Market Activities) หรือในกิจกรรมที่ไม่มีตลาด (Non-Market Activities) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ “ราคา” ของการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรม และกิจกรรมนั้นยังขึ้นอยู่กับ “ผลิตภาพ (Productivity)” ของการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมในแต่ละช่วงเวลา โดยราคานั้นวัดจากผลิตภัณฑ์ที่ต้องสูญเสียไปนั่นเอง

ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ของครัวเรือนขึ้นอยู่กับสินค้าที่สามารถซื้อได้จากตลาด y_i โดยซื้อได้ในราคา p'_i แสดงดังสมการ

$$U = U(y_1, y, \dots, y_n) \quad (2.1)$$

โดยมีข้อจำกัดดังนี้

$$\sum p'_i y_i = I = W + V \quad (2.2)$$

โดยที่ I คือ เงินที่เกิดจากรายได้ (W) และรายได้อื่นๆ (V) และตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ครัวเรือนจะใช้ทั้งเวลาและสินค้าในการผลิตผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์นี้จะทำให้อรรถประโยชน์ของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์นี้แสดงอยู่ในรูป z_i และมีรูปแบบสมการดังนี้

$$z_i = f_i(x_i, T_i) \quad (2.3)$$

เป็นฟังก์ชันการผลิต ผลิตรภัณฑ์ z_i โดยมีปัจจัยการผลิต x_i สินค้าหรือบริการที่หาซื้อจากตลาด และ T_i คือ เวลาที่ใช้ในการผลิต ดังนั้นฟังก์ชันอรรถประโยชน์ คือ

$$U = U(z_1, \dots, z_m) \equiv U(f_1, \dots, f_m) \equiv U(x_1, \dots, x_m; T_1, \dots, T_m) \quad (2.4)$$

โดยมีข้อจำกัด

$$g(z_1, \dots, z_m) = z \quad (2.5)$$

จากสมการ (2.5) ข้างต้น กล่าวได้ว่า g เป็นฟังก์ชันค่าใช้จ่ายในการจัดหาผลิตรภัณฑ์ z กระบวนการในการผลิตนี้นักเศรษฐศาสตร์ได้มองว่า แท้จริงแล้วหน่วยครัวเรือนก็คือโรงงานขนาดเล็ก (Small factory) ซึ่งมีการใช้สินค้าทุน วัตถุดิบ และแรงงานในการผลิตผลิตรภัณฑ์ที่มีประโยชน์

เมื่อนำสมการ (2.3) ฟังก์ชันอรรถประโยชน์ที่ขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายของสินค้าในตลาดและเวลาที่ใช้ในการผลิต และสมการ (2.4) ฟังก์ชันการผลิต สามารถหาข้อจำกัดของสินค้าได้ดังนี้

$$\sum_1^m p_i x_i = I = V + T_w \bar{w} \quad (2.6)$$

โดยที่ p_i คือ เวกเตอร์ราคาของสินค้า x_i , T_w คือ เวกเตอร์ชั่วโมงที่ใช้ไปในการทำงาน และ \bar{w} คือ เวกเตอร์รายได้อันเกิดจากการทำงานต่อหน่วยของ T_w จะได้ข้อจำกัดทางด้านเวลาดังนี้

$$\sum_1^m T_i = T_c = T - T_w \quad (2.7)$$

โดยที่ T_c คือ เวลาที่ใช้ในการบริโภค และ T คือ เวลาทั้งหมด ดังนั้นฟังก์ชันการผลิตในสมการ (2.3) จะสามารถเขียนใหม่ได้ดังนี้

$$\left. \begin{aligned} T_i &\equiv t_i Z_i \\ x_i &\equiv b_i Z_i \end{aligned} \right\} \quad (2.8)$$

ซึ่ง t_i คือ เวลาที่ใช้ไปในการผลิตผลิตรภัณฑ์ Z_i ต่อหน่วย และ b_i คือ สินค้าตลาดที่ใช้ไปในการผลิตผลิตรภัณฑ์ Z_i เช่นเดียวกัน

ในการแก้ปัญหาฟังก์ชันอรรถประโยชน์เพื่ออรรถประโยชน์สูงสุด ซึ่งมีข้อจำกัดตั้งสมการ (2.6) และ (2.7) และการผลิตดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสมการ (2.8) แต่เนื่องจากสมการ (2.6) และ (2.7) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เนื่องจากหากลดเวลาที่ใช้ในการบริโภคลง เวลาที่ใช้ในการทำงานก็จะมากขึ้น ดังนั้นเมื่อแทน T_w จากสมการ (2.6) ลงในสมการ (2.7) จะได้

$$\sum p_i x_i + \sum T_i \bar{w} = V + T\bar{w} \quad (2.9)$$

และจากสมการ (2.8) และ (2.9) จะได้

$$\sum (p_i x_i + T_i \bar{w}) Z_i = V + T\bar{w} \quad (2.10)$$

โดยที่

$$\left. \begin{aligned} \pi_i &\equiv p_i b_i + t_i \bar{w} \\ S' &\equiv V + T\bar{w} \end{aligned} \right\} \quad (2.11)$$

จากสมการดังกล่าวทำให้ทราบว่า ราคาต่อหน่วยของ $Z_i(\pi_i)$ คือ ผลรวมของราคาสินค้าที่ใช้ในการผลิตและเวลาที่ได้ถูกใช้ไปในการผลิต Z_i ต่อหน่วย หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งว่า การบริโภค คือ ผลรวมของราคาทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือ ต้นทุนทั้งหมดทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ใช้ไปในการลงทุนในทุนมนุษย์

จากข้อจำกัดในสมการ (2.10) กำหนดให้ \bar{w} มีค่าคงที่ และ S' คือ รายได้ที่เป็นตัวเงิน ซึ่งขึ้นอยู่กับ Z_i หรืออีกนัยหนึ่ง คือ รายได้ที่เกิดจากการนำเวลาทั้งหมดนอกเหนือจากการพักผ่อนไปทำงาน และรายได้นี้จะนำไปใช้เพื่อผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ Z_i ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยทางตรงนั้นเป็นการใช้จ่ายเพื่อจัดหาสินค้าจากตลาด $\sum p_i b_i Z_i$ ส่วนทางอ้อมคือค่าเสียโอกาสที่ใช้ไปเพื่อการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ $\sum t_i \bar{w} Z_i$ และทราบเท่าที่ \bar{w} คงที่ ผลตอบแทนของการผลิต Z_i จะคงที่ด้วยเช่นกัน นั่นคือทั้ง b_i และ t_i ถูกกำหนดให้คงที่ ณ ระดับราคา p_i และอัตราค่าจ้าง w ฉะนั้นคุณภาพจากการหาอรรถประโยชน์สูงสุดจากสมการ (2.4) โดยมีข้อจำกัดจากสมการ (2.10) จะได้

$$U_i = \frac{\partial U}{\partial Z_i} = \lambda \pi_i \quad (2.12)$$

จากสมการ (2.12) λ คือ Marginal utility ของรายได้ที่เป็นตัวเงินนั่นเอง

สำหรับในกรณีที่ \bar{w} ไม่คงที่ ข้อจำกัดจากสมการ (2.10) จะไม่สามารถนำมาพิจารณาได้ $S' = V + T\bar{w}$ จะมีค่าเกินกว่าความสามารถในการหารายได้ เท่าที่ค่า marginal

wage-rate มีค่ามากกว่าค่าเฉลี่ย นอกจากนั้นที่ดุลยภาพจะมีความซับซ้อนมากกว่าที่แสดงในสมการ (2.12) เพราะในการวิเคราะห์ต้องใช้อัตราการเปลี่ยนแปลงแทนระดับราคาเฉลี่ย ข้อจำกัดต่างๆ มีค่าความแตกต่างออกไปไม่เหมือนในกรณีที่ค่า \bar{w} คงที่ แต่โดยพื้นฐานของแนวคิดนี้ที่พิจารณาว่าข้อจำกัดทางด้านเวลาและทรัพยากรสามารถทดแทนกันได้ และข้อจำกัดทั้งสองนี้เป็นข้อจำกัดทั้งหมดของการที่จะรายได้สูงสุด ซึ่งในที่นี้เรียกว่า “รายได้เต็ม” (Full income) รายได้ที่บุคคลจะได้รับ หากใช้ทรัพยากรเวลาและความสามารถที่มีอยู่ทั้งหมดในการทำงานเพื่อหารายได้

แนวคิดรายได้เต็มนี้สามารถนำมาอธิบายได้ดี โดยข้อจำกัดทั้งด้านเวลาและสินทรัพย์นี้สามารถนำมาวิเคราะห์ร่วมกันได้โดยทำให้เหลือข้อจำกัดเพียงอย่างเดียว หรือการแปลงข้อจำกัดทางด้านเวลาให้อยู่ในรูปของสินค้าผ่านรายได้ที่เป็นตัวเงิน ข้อจำกัดที่ได้จะกลายเป็นรายได้ที่เป็นทั้งตัวเงินและที่ไม่ใช่ตัวเงิน

กำหนดให้ รายได้เต็ม คือ S และ Total forgone earning คือ L จะได้สมการความสัมพันธ์ที่ L มีต่อ S และ I ดังนี้

$$L(Z_1, \dots, Z_m) \equiv S - I(Z_1, \dots, Z_m) \quad (2.13)$$

โดยที่ I และ L เป็นฟังก์ชันของ Z_i เพราะไม่ว่าจะหารายได้มาเท่าไรหรือใช้จ่ายไปเท่าไรก็ขึ้นอยู่กับทางเลือกที่เลือกไว้ ยกตัวอย่างเช่น หากเลือกที่จะทำงานมากขึ้น จึงทำให้เหลือเวลาที่ใช้ในการพักผ่อนลดน้อยลง และจากสมการ (2.6) (2.8) และ (2.13) สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\sum p_i b_i Z_i + L(Z_1, \dots, Z_m) \equiv S \quad (2.14)$$

โดยพื้นฐานข้อจำกัดทรัพยากรที่ว่า รายได้เต็มถูกใช้ทั้งทางตรง คือ การใช้จ่ายหาจัดหาสินค้าจากตลาด และทางอ้อม คือการใช้เวลาที่ใช้เพื่อหารายได้ จากสมการที่ (10) เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ระดับราคาเฉลี่ยสำหรับการผลิต Z_i แต่ในกรณีที่พิจารณาถึงราคาที่เปลี่ยนแปลงได้ตามลักษณะพฤติกรรม ดังนั้นสมการนี้จึงใช้ได้เฉพาะวิเคราะห์เมื่อรายได้เฉลี่ย \bar{w} มีค่าคงที่ ซึ่งหากแสดงในรูป Loss function จะได้ดังนี้

$$L = \bar{w}T_c = \bar{w} \sum t_i Z_i \quad (2.15)$$

สมการที่ (2.14) สามารถลดรูปเป็นสมการ (2.10) ได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีปกติการเปลี่ยนแปลงราคาทั้งหมดเป็นผลมาจากสมการ (2.14) ซึ่งแสดงทั้งส่วนที่เป็นทางตรงและทางอ้อม โดยที่ดุลยภาพจากการหาอรรถประโยชน์สูงสุด โดยขึ้นอยู่กับสมการ (2.14) จะได้

$$U_i = T(p_i b_i + L_i) \quad i = 1, \dots, m \quad (2.16)$$

โดยที่ $p_i b_i$ คือ การใช้จ่ายโดยตรง และ L_i คือ การใช้จ่ายทางอ้อม ซึ่งทั้งสองเป็นส่วนประกอบของการใช้จ่ายทั้งหมด $p_i b_i + L_i$

เมื่อพิจารณา ต้นทุนทั้งทางตรงและทางอ้อมของการจัดสรรเวลาและสินค้าระหว่างกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและกิจกรรมสำหรับการบริโภค จะสามารถแสดง $L_i = \partial L / \partial Z_i$ ในรูป

$$L_i = \frac{\partial L}{\partial T_i} \frac{\partial T_i}{\partial Z_i} + \frac{\partial L}{\partial x_i} \frac{\partial x_i}{\partial Z_i} \quad (2.17)$$

$$= l_i t_i + c_i b_i \quad (2.18)$$

โดยที่ $l_i = \frac{\partial L}{\partial T_i}$ และ $c_i = \frac{\partial L}{\partial x_i}$ คือ การเปลี่ยนแปลงของการใช้เวลาและการบริโภคเพื่อใช้ในการผลิต Z_i ฉะนั้นสมการ (2.16) จะได้เป็น

$$U_i = T[b_i(p_i + c_i) + t_i l_i] \quad (2.19)$$

Marginal cost ทั้งหมดที่ใช้เพื่อผลิต Z_i คือ ผลรวมของ $b_i(p_i + c_i)$ ซึ่งก็คือ marginal cost ของการใช้จ่ายสินค้าเพื่อผลิต Z_i และ $t_i l_i$ คือ marginal cost ของการใช้เวลาเพื่อผลิต Z_i

ที่กล่าวมาคือ การจัดสรรเวลาในกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับราคาของการใช้เวลาในแต่ละกิจกรรมในรูปอรรถประโยชน์ที่จะต้องสูญเสียไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับผลิตภาพของเวลาที่ใช้ในการผลิตแต่ละผลิตภัณฑ์ และอรรถประโยชน์ที่บุคคลได้รับจากผลิตภัณฑ์นั้นๆ กรอบทฤษฎีการจัดสรรเวลานี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์การตัดสินใจจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งเพื่อทำงานอาสาสมัคร จึงมีลักษณะเช่นเดียวกับการจัดสรรเวลาในลักษณะอื่นๆ คือ การตัดสินใจทำงานอาสาสมัครจะขึ้นอยู่กับราคาของการทำงานอาสาสมัคร เปรียบเทียบผลได้ผลเสียระหว่างอรรถประโยชน์ที่ได้รับและอรรถประโยชน์ที่ต้องสูญเสียไปในแต่ละกิจกรรม

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องขยายในทฤษฎีนี้คือ คนเราส่วนมากอยู่รวมกันเป็นครอบครัว เป้าหมายของการใช้เวลาอาจมิใช่เพื่ออรรถประโยชน์สูงสุดสำหรับตนเองเท่านั้น แต่เพื่ออรรถประโยชน์สูงสุดของสมาชิกทุกคนในครอบครัว ซึ่งถือเป็นหน่วยการตัดสินใจเดียวกัน ผลิตภัณฑ์หลายอย่างสมาชิกในครัวเรือนต้องร่วมกันผลิตและบริโภค เช่น บริการจากบุตร (Childs services) ดังนั้นการใช้เวลาของแต่ละบุคคลย่อมต้องคำนึงถึงผลิตภาพของการใช้เวลาของบุคคล

อื่นๆ ในครอบครัวด้วย นั่นหมายความว่า การบุคคลหนึ่งจะใช้เวลาในตลาดแรงงานมากหรือน้อยเพียงใด มิได้ขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างของบุคคลนั้นเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างของสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนด้วย นอกจากนี้ถ้าหน่วยการพิจารณาเป็นบุคคล คนส่วนมากต้องจัดสรรเวลาให้ครบทุกกิจกรรม โดยเฉพาะเวลาสำหรับการทำงานเพื่อหารายได้ เพราะรายได้จากสินทรัพย์เพียงอย่างเดียวไม่น่าเพียงพอที่จะซื้อสินค้าจากตลาดเพื่อการผลิต แต่การอยู่รวมกันเป็นครอบครัว ทำให้สามารถในการแบ่งงานกันทำและเกิดความชำนาญเฉพาะด้านได้มากขึ้น สิ่งที่เราพบเห็น คือผู้ชายจะมีความชำนาญ (Specialize) ในการใช้เวลาเพื่อหารายได้ ส่วนเวลาที่เหลืออาจใช้เพื่อการผลิต ที่ก่อให้เกิดอรรถประโยชน์กับตนเองมากกว่า เช่น การใช้เวลาเพื่อพักผ่อนและซ่อมแซมร่างกายของตนเองเท่าที่จำเป็นหรือเพื่อสันตนาการ ส่วนผู้หญิงจะชำนาญในการใช้เวลาเพื่อการผลิต ประเภทที่สมาชิกคนอื่นร่วมบริโภคด้วย เช่น การทำงานบ้าน การดูแลบุตรและผู้สูงอายุ เวลาที่เหลือจึงจะใช้เพื่อพักผ่อนและซ่อมแซมร่างกายของตนเองเท่าที่จำเป็นหรือเพื่อสันตนาการ

2.4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ

ในการวิเคราะห์แรงจูงใจ หรือ สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นภายในบุคคลและผลักดันให้เกิดการกระทำ ซึ่งในทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ได้วิเคราะห์จำแนกคนตามแรงจูงใจออกเป็นประเภทต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน คือ “Altruistic” “Warm glow” “Impure Altruistic” และ “Investment” โดยในแต่ละประเภทแรงจูงใจมีรายละเอียดดังนี้

แบบจำลองแรงจูงใจว่าด้วย “Altruism”

การวิเคราะห์แรงจูงใจของการทำงานอาสาสมัครโดย “Altruism” ได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีสินค้าสาธารณะ ซึ่งสาระสำคัญ คือ ผลผลิตจากงานอาสาสมัครถือเป็นสินค้าที่สามารถใช้ร่วมกันได้ (Collective goods) ประชาชนทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงและใช้ร่วมกัน หรืออีกนัยหนึ่งคือ สินค้าสาธารณะ ซึ่งมีลักษณะเป็นสินค้าที่ไม่สามารถแบ่งแยกการบริโภค (Non excludability) และไม่มีลักษณะเป็นปฏิปักษ์ต่อการบริโภค (Non rival consumption) อีกประการหนึ่งที่สำคัญ งานอาสาสมัคร ยังเป็นสินค้าที่เป็นคุณประโยชน์ต่อสังคม (Merit goods) อีกด้วย

ทฤษฎีสินค้าสาธารณะนี้ชี้ให้เห็นว่า ความพึงพอใจของอาสาสมัครนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าสาธารณะที่มีอยู่ในระบบ การทำงานอาสาสมัครเป็นการคาดหวังว่าจะเป็นการเพิ่มอุปทานของสินค้าสาธารณะ และอาสาสมัครยังคาดหวังที่จะทำให้ความเป็นอยู่ของผู้บริโภคสินค้าชนิดนั้นดีขึ้นด้วย หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งว่า อาสาสมัครสามารถเพิ่มอรรถประโยชน์ของตนเองได้

โดยการทำงานอาสาสมัครเพื่อให้ผู้อื่นได้บริโภคสินค้านั้น และการบริโภคสินค้าที่อาสาสมัครเป็นผู้จัดหายอมเพิ่มอรรถประโยชน์ให้กับผู้บริโภครด้วย พฤติกรรมของบุคคลที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นโดยไม่ได้คาดหวังจะได้รับรางวัลหรือผลตอบแทนใดๆ ภายใต้ทฤษฎีนี้สามารถนิยามบุคคลเหล่านี้ว่าเป็น “Altruism”

Andreoni (1988) ได้เสนอแบบจำลองอรรถประโยชน์ภายใต้กรอบทฤษฎีสินค้าสาธารณะนี้ โดยกำหนดให้อาสาสมัครมีลักษณะพฤติกรรมที่มีเหตุผล อาสาสมัครมิได้คำนึงเฉพาะการบริโภคของตนเองเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงการบริโภคของผู้อื่นด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ กล่าวได้ว่าอรรถประโยชน์ของอาสาสมัครและอรรถประโยชน์ของผู้อื่นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Schwartz, 1970; Becker, 1974; Reece, 1979)

ข้อกำหนดสำหรับแบบจำลองอรรถประโยชน์นี้คือ ความพึงพอใจขึ้นอยู่กับการบริโภคของตนเอง และความต้องการเพิ่มอุปทานสินค้าสาธารณะ ในระบบเศรษฐกิจมีเพียงสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะเพียงอย่างละ 1 ชนิดเท่านั้น จำนวนคนในระบบมี n คน โดยแต่ละคนมีความมั่งคั่ง (w_i) ซึ่งเกิดจากการบริโภคสินค้า (x_i) และสร้างสินค้าสาธารณะโดยการทำงานอาสาสมัคร (v_i) ดังนั้นในระบบเศรษฐกิจจะมีสินค้าสาธารณะทั้งหมด $V = \sum_{i=1}^n v_i$ แบบจำลองอรรถประโยชน์สามารถแสดงได้ดังนี้

$$\max u(x_i, l_i, V) \quad (2.19)$$

$$s. t. \quad x_i = w_i(T - l_i - v_i) \quad (2.20)$$

$$v_i \geq 0 \quad (2.21)$$

นอกจากนี้ สมการ (2.22) แสดงการทำงานอาสาสมัครของผู้อื่นในระบบยกเว้นตนเอง ส่วนสมการ (2.23) แสดงปริมาณสินค้าสาธารณะทั้งระบบจะไม่มีเปลี่ยนแปลง นั่นคือหากอาสาสมัครเพิ่มปริมาณสินค้าสาธารณะขึ้น คนอื่นในระบบจะลดปริมาณสินค้าสาธารณะลงในทางกลับกันหากอาสาสมัครลดปริมาณสินค้าลง คนอื่นก็จะเพิ่มปริมาณสินค้าขึ้น ฉะนั้นในระบบปริมาณสินค้าจะไม่มีเปลี่ยนแปลง

$$V_{-i} = \sum_{j \neq i} v_j \quad (2.22)$$

$$V_{-i} = V - v_i \quad (2.23)$$

จากแบบจำลองภายใต้ทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะจัดสรรระหว่างการบริโภคสินค้าเอกชน และสินค้าสาธารณะซึ่งจำกัดจากการทำงานอาสาสมัคร

อรรถประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอรรถประโยชน์ของผู้อื่นในระบบเพิ่มขึ้น จากแบบจำลองนี้ ทำให้สามารถนิยามลักษณะอาสาสมัครที่มีแรงจูงใจแบบ “Altruism” ได้ดังนี้

“Altruism” คือ อาสาสมัครผู้ทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทนหรือรางวัลใดๆ และการทำงานอาสาสมัครนั้นผูกพันกับการทำงานอาสาสมัครของคนอื่น นั่นคือ ถ้าบุคคลอื่นหรือรัฐ จัดหาสินค้าสาธารณะมาเพิ่มขึ้น อาสาสมัครจะลดปริมาณงานอาสาสมัครในสัดส่วนที่เท่ากัน

แบบจำลองแรงจูงใจว่าด้วย “Warm glow”

ในแบบจำลองแรงจูงใจนี้สามารถอธิบายด้วยทฤษฎีการบริโภคส่วนบุคคล ซึ่งกำหนดให้ งานอาสาสมัครเป็นสินค้าสำหรับการบริโภคชนิดหนึ่ง ฉะนั้นอรรถประโยชน์ที่อาสาสมัครได้รับนั้นขึ้นอยู่กับการบริโภค หรือการที่ได้ทำงานอาสาสมัครนั่นเอง และแรงจูงใจในการทำงานอาสาสมัครนี้มาจากความเห็นอกเห็นใจ ความสงสาร ความเวทนา ความรู้สึกเหล่านี้เอง ที่กระตุ้นให้ช่วยเหลือบุคคลอื่น เมื่อได้ให้ความช่วยเหลือแล้วย่อมทำให้เกิดความสุขใจ ความภาคภูมิใจ ความรู้สึกยินดีที่ได้ให้ จากลักษณะดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าผู้ให้ไม่ได้คำนึงถึงความเป็นอยู่หรืออรรถประโยชน์ของผู้รับว่ามีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นหรือไม่ การให้นี้ล้วนเกิดจากความรู้สึกของผู้ให้เพียงฝ่ายเดียว หรือผู้ให้เป็นผู้ที่ได้อรรถประโยชน์เพียงฝ่ายเดียว ลักษณะเช่นนี้ Andreoni (1989) เรียกว่า “Warm glow” หรือ “Purely Egoistic”

จากการวิเคราะห์ภายใต้ทฤษฎีการบริโภคนี้ สามารถแสดงแบบจำลองอรรถประโยชน์ได้ดังนี้

$$\max u(x_i, l_i, v_i) \quad (2.24)$$

$$s. t. \quad x_i = w_i(T - l_i - v_i) \quad (2.25)$$

$$v_i \geq 0 \quad (2.26)$$

ภายใต้แบบจำลองอรรถประโยชน์ที่ปรับปรุงจาก Andreoni (1989) นี้ แสดงให้เห็นว่า อรรถประโยชน์ขึ้นอยู่กับการบริโภค (x_i) และการทำงานอาสาสมัคร (v_i) โดยตรง การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปทานสินค้าสาธารณะทั้งระบบ (V) จึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจของอาสาสมัคร เพราะอาสาสมัครคำนึงถึงเฉพาะความสุขที่ได้จากการทำงานของตนเองเท่านั้น นั่นคือ การตัดสินใจของอาสาสมัครแต่ละคนในระบบจึงเป็นอิสระต่อกัน และจากการวิเคราะห์ทั้งหมดภายใต้ทฤษฎีนี้ สามารถนิยามลักษณะของอาสาสมัครที่มีแรงจูงใจแบบ “Warm glow” ได้ดังนี้

“Warm glow” คือ อาสาสมัครผู้ที่ทำงานโดยมีแรงจูงใจในการทำเพื่อตนเอง คือ ความสุขจากการที่ได้ให้ เป็นการให้ที่ไม่ได้คำนึงถึงว่าเมื่อผู้รับได้รับบริการนั้นจะมีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ หรือไม่ได้สนใจอรรถประโยชน์ของผู้รับนั้นว่าจะเป็นเช่นไร การให้ในลักษณะนี้จึงเป็นกิจกรรมที่คล้ายการบริโภคสินค้าชนิดหนึ่ง โดยที่การบริโภคนั้นทำให้อรรถประโยชน์ของตัวอาสาสมัครเพิ่มขึ้นเพียงฝ่ายเดียว

แบบจำลองแรงจูงใจว่าด้วย “Impure Altruism”

ในแบบจำลองนี้เป็นการนำกรอบวิเคราะห์ของทฤษฎีสินค้าสาธารณะ และทฤษฎีการบริโภคมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้สามารถอธิบายลักษณะที่เกิดขึ้นจริงโดยสมเหตุสมผลมากขึ้น ในความเป็นจริงไม่มีใครที่จะคิดถึงแต่ตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว (Warm glow (Egoistic)) และไม่มีใครที่คิดถึงแต่บุคคลอื่นอย่างเดียว (Altruism) เช่นเดียวกัน ฉะนั้นการเป็นอาสาสมัครเพื่อทำงานสาธารณะประโยชน์โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ย่อมมีหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดที่มีผลต่อการตัดสินใจ

Andreoni (1990) ได้อธิบายแบบจำลอง “Impure Altruism” ดังนี้ กำหนดให้ในระบบมีเพียงสินค้าเอกชนและสินค้าสาธารณะ เพียงประเภทละ 1 ชนิด และสินค้าทั้งสองประเภทสามารถเปลี่ยนกลับไปกลับมาได้ โดยบุคคลหนึ่งมีความมั่งคั่ง (w_i) ซึ่งบุคคลนี้จะจัดสรรระหว่างการบริโภคสินค้าเอกชน (x_i) และการทำงานอาสาสมัคร (v_i) ซึ่งในระบบนี้ไม่มีการสนับสนุนของภาครัฐมาเกี่ยวข้อง และในระบบนี้มีปัจเจกชนทั้งหมด n คน อุปทานสินค้าสาธารณะทั้งหมด เป็นผลรวมของการบริจาคของปัจเจกชนแต่ละคน ($V = \sum_{i=1}^n v_i$) สามารถแสดงสมการอรรถประโยชน์ได้ดังสมการ (2.27)

$$\max u(x_i, l_i, v_i, V) \quad i = 1, \dots, n \quad (2.27)$$

$$s. t. \quad x_i = w_i(T - l_i - v_i) \quad (2.28)$$

$$V = \sum_{i=1}^n v_i \quad (2.29)$$

จากสมการอรรถประโยชน์อธิบายได้ว่า การเป็นอาสาสมัคร ตัวของอาสาสมัครมิได้รับเพียงแต่อรรถประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นจากอุปทานสินค้าสาธารณะที่มากขึ้น แต่อาสาสมัครยังได้รับอรรถประโยชน์จากการที่ได้ทำงานอาสาสมัครนั้นด้วย จึงสรุปลักษณะอาสาสมัครที่มีแรงจูงใจแบบ “Impure altruism” ได้ดังนี้

“Impure altruism” คือ อาสาสมัครผู้ทำงานโดยมีแรงจูงใจประกอบด้วย 2 ส่วน
หนึ่ง การทำงานโดยที่หวังให้ผู้ที่ได้รับการบริการนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สอง การทำงานโดยที่เกิด
จากความต้องการของตัวอาสาสมัครที่หวังจะได้รับความสุขใจ ความอึดเอิบใจ จากการทำงานนั้น
ด้วย

แบบจำลองแรงจูงใจว่าด้วย “Investment”

การวิเคราะห์แรงจูงใจของอาสาสมัครภายใต้ทฤษฎีการลงทุน พบว่า การทำงาน
อาสาสมัครเป็นเรื่องของการมีผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนซึ่งมีได้อยู่ในรูปของค่าตอบแทนหรือ
รางวัลใดๆ แต่ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ว่าจะอยู่ในรูปของประสบการณ์ ศักยภาพ ฝีมือ
หรือทักษะ สิ่งเหล่านี้เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าหากตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร ณ ตอนนั้นจะมีผล
เช่นไรต่ออนาคต เช่น มูลค่าหรือศักยภาพของตัวอาสาสมัครที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเพิ่มทักษะที่เพิ่มขึ้น
หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ได้จากการฝึกฝนผ่านการทำงานอาสาสมัคร ซึ่งกล่าวในอีกนัยว่า การ
เป็นอาสาสมัครนั้นเป็นการสะสมทุนมนุษย์ นอกจากนี้ยังมีเรื่องของโอกาสที่จะแสดง
ความสามารถของตนให้เป็นที่ประจักษ์ เพื่อเพิ่มโอกาสที่จะได้รับงานใหม่ๆ ที่มีสถานะที่ดีขึ้น หรือ
ค่าจ้างที่ได้มากกว่าเดิม อันเนื่องมาจากอาสาสมัครมาจากหลายระดับ หนึ่งในอาสาสมัครอาจจะ
เป็นนายจ้างหรือระดับผู้จัดการ ฉะนั้นการเป็นอาสาสมัครย่อมเปิดโอกาสให้กับตนเองในการ
พบปะและแสดงความสามารถ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นด้วย (Mongomery, 1992; Duncan,
1999)

Menchik และ Weisbrod (1987) ได้แสดงสมการรายได้ที่เพิ่มจากการทำงาน
อาสาสมัคร โดยมีข้อกำหนดเบื้องต้น คือ อุปสงค์ของตลาดแรงงานมีความยืดหยุ่นสมบูรณ์ต่อ
ระดับค่าจ้าง และอาสาสมัครแต่ละคนจะมีรายได้ที่รับจากการค่าจ้างเท่านั้น โดยที่ค่าจ้างนี้เกิด
จากศักยภาพในการทำงาน ซึ่งศักยภาพในการทำงานนี้สามารถเพิ่มขึ้นได้

$$W(E) = \sum_{i=0}^N \frac{E_i}{(1+r)^i} = \frac{HW_i}{(1+r)^i} = H \sum_{i=0}^N \frac{W_i}{(1+r)^i} \quad (2.30)$$

จากสมการ (2.32) เมื่อแสดงให้เห็นค่าจ้างที่เกิดจากการทำงานก่อนที่จะทำงาน
อาสาสมัคร โดยกำหนดให้ E_i คือ ศักยภาพในการหารายได้ของแต่ละคน ในแต่ละช่วงเวลา
($N + 1$) โดยในช่วงระยะเวลาเริ่มต้นจะมีความสามารถ E_0 และ E_N ในช่วงระยะเวลาถัดมา โดย
ที่ E_N คือ อนุกรมค่าจ้าง (W_0, W_1, \dots, W_N) คูณกับจำนวนชั่วโมงทำงาน (H) ซึ่งกำหนดให้มี
ค่าคงที่ในทุกช่วงเวลา และอัตราส่วนลดด้วยอัตราดอกเบี้ย (r)

สมการ (2.33) บุคคลนี้ตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร เวลาที่ใช้จัดสรรเพื่อทำงานต้องลดลง เพราะต้องใช้เวลาเพื่อทำงานอาสาสมัคร (V) ฉะนั้นค่าจ้างที่จะได้รับในระยะเริ่มต้นจะลดลงด้วยเช่นกัน แต่ระยะเวลาถัดมาบุคคลนี้จะได้รับค่าจ้างที่มากกว่าเดิม โดยค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นนี้เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของศักยภาพของการหารายได้ (E') โดยผ่านการทำงานอาสาสมัคร ดังสมการ (2.31)

$$W(E') = \sum_{i=0}^N \frac{E_i'}{(1+r)^i} = (H - V)W_0 + H \sum_{i=1}^N \frac{W_i'}{(1+r)^i} \quad (2.31)$$

Ziemek (2006) ได้แสดงผลกระทบภายใต้แรงจูงใจว่าด้วยการลงทุน โดยกล่าวว่า การช่วยเหลือของรัฐบาลต่อการเพิ่มปริมาณอุปทานสินค้าสาธารณะในระบบยังมีผลต่อการตัดสินใจของอาสาสมัครภายใต้แรงจูงใจของการลงทุนดังนี้

Signaling effect คือ การที่เคยเป็นอาสาสมัครจะเป็นส่งสัญญาณต่อนายจ้างว่า บุคคลนี้มีมูลค่าในตลาดแรงงานมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร เพราะงานอาสาสมัครเป็นการสะสมทุนมนุษย์ชนิดหนึ่งโดยผ่านประสบการณ์ ฉะนั้นผู้ที่เคยเป็นอาสาสมัครจะรู้ว่าตนเองมีศักยภาพมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นอาสาสมัคร และจะมีอำนาจต่อรองที่มากกว่า

Job-opportunity effect คือ การที่ภาครัฐใช้จ่ายงบประมาณเพื่อเพิ่มอุปทานสินค้าสาธารณะในภาคหนึ่งๆ อาสาสมัครจะเพิ่มการทำงานในภาคนั้นๆ มากขึ้นด้วย ตัวอย่าง การที่ภาครัฐใช้จ่ายงบประมาณในภาคการศึกษามากขึ้น อาสาสมัครจะสมัครเข้าไปทำงานในภาคการศึกษามากขึ้น เพื่อหวังที่จะอาศัยประสบการณ์ที่ได้ทำในภาคการศึกษานี้ เพื่อไปทำงานใหม่ในภาคเดียวกันนี้

2.5 งานศึกษาวิจัยปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครในอดีต

จากแนวคิดแบบจำลองแรงจูงใจทั้งสี่ที่ได้กล่าวมา มีงานวิจัยมากมายที่พยายามหาคำตอบเพื่ออธิบายถึงมูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร ซึ่งสรุปรวมบุคคลที่เป็นอาสาสมัครได้ 4 ประเภท คือ Altruistic ใช้ทฤษฎีสินค้าสาธารณะในการวิเคราะห์ warm glow วิเคราะห์โดยทฤษฎีการบริโภคส่วนบุคคล impure altruistic ใช้ทฤษฎีสินค้าสาธารณะและทฤษฎีการบริโภคส่วนบุคคลร่วมกันในการวิเคราะห์ และ Investment วิเคราะห์โดยทฤษฎีการลงทุน งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ทดสอบสมมติฐานตามทฤษฎีดังกล่าว มีดังนี้

งานศึกษาอาสาสมัครภายใต้ทฤษฎีสินค้าสาธารณะ Becker (1974) กล่าวว่าอาสาสมัครเป็นกระบวนการผลิตสินค้าที่ใช้ร่วมกัน (Collective goods) โดยพื้นฐานของทฤษฎีนี้ตัวของอาสาสมัครจะคำนึงถึงอรรถประโยชน์ของผู้อื่นโดยตรง หรือการเป็น Altruism

ภายใต้ทฤษฎีสินค้าสาธารณะนี้ อรรถประโยชน์ของอาสาสมัครนั้นขึ้นอยู่กับอรรถประโยชน์ของผู้อื่นด้วย หากมีบุคคลใดเพิ่มการทำงานอาสาสมัครขึ้น อาสาสมัครจะลดการทำงานอาสาสมัครลง รัฐในฐานะที่เป็นผู้จัดสรรทรัพยากร หากรัฐได้เพิ่มการใช้จ่ายในการจัดหาบริการหรือสินค้าสาธารณะ อาสาสมัครย่อมทำงานน้อยลง ลักษณะเช่นนี้ เรียกว่า “Crowding out” งานศึกษาหลายชิ้นจึงหาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของภาครัฐและการเป็นอาสาสมัคร Day และ Devlin (1996) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นอาสาสมัครและการใช้จ่ายของภาครัฐ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้จ่ายของภาครัฐและการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของการใช้จ่ายนั้นๆ เพราะปัจจัยค่าใช้จ่ายของภาครัฐโดยรวมมีผลในเชิงบวกต่อการตัดสินใจ แต่เมื่อแยกประเภทการใช้จ่ายและพบว่าบางประเภทเท่านั้นที่ส่งผลในเชิงบวก และยังพบว่า หากภาครัฐใช้จ่ายมากขึ้นในกิจกรรมที่ความใกล้เคียงกับงานอาสาสมัครประเภทหนึ่ง จำนวนอาสาสมัครในกิจกรรมนั้นจะลดน้อยลง และอาสาสมัครจะเพิ่มมากขึ้นหากรัฐใช้จ่ายน้อยลง แต่การใช้จ่ายของภาครัฐนั้นไม่มีผลต่อจำนวนชั่วโมงในการทำงานอาสาสมัคร

นอกจากนี้ ในงานศึกษาของ Warr (1982) พยายามชี้ให้เห็นว่าการบริจาคของปัจเจกชนเพื่อเป็นสินค้าสาธารณะเกิด complete crowding out หากรัฐบาลมีการใช้จ่ายเพื่อจัดสรรสินค้าสาธารณะประเภทเดียวกัน แต่ Abrams และ Schmitz (1984) และ Clotfelter (1985) กลับพบว่า การใช้จ่ายของรัฐทำให้เกิด incomplete crowding out และปริมาณการเกิด crowding out มีค่าน้อยมาก ซึ่งน้อยกว่าร้อยละ 30 ของการใช้จ่ายของภาครัฐ

Andreoni (1993) ได้พยายามศึกษาการเกิด incomplete crowding out ของการบริจาคของปัจเจกชนต่อการใช้จ่ายของภาครัฐ เพื่อที่จะอธิบายลักษณะปัจเจกชนที่ไม่เป็นไปตามทฤษฎีสินค้าสาธารณะ จากผลการศึกษาพบว่า การให้มีส่วนทำให้เกิดผลประโยชน์ต่อปัจเจกชนซึ่งกล่าวในอีกนัยหนึ่งก็คือ ความสุขใจ การศึกษาในปี 1993 จึงสนับสนุนแนวคิด “Warm glow” ของ Andreoni (1990)

การศึกษาลักษณะบุคคลที่มีผลต่อการให้ Andreoni (1988) ศึกษาการให้ในระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ พบว่า การบริจาคเพื่อเป็นสินค้าสาธารณะส่วนใหญ่มาจากคนร่ำรวย ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งภายใต้ทฤษฎีนี้คือ ปัญหา free-rider ซึ่งทั้ง Becker (1974) และ Sugden (1982) ต่างมีความเห็นตรงกันว่าเมื่อระบบเศรษฐกิจใหญ่ขึ้น free-rider ย่อมมากขึ้นด้วย

การศึกษาแรงจูงใจของอาสาสมัครภายใต้ทฤษฎีการบริโภค ใจความสำคัญอยู่ที่ การมองการทำงานอาสาสมัครเป็นสินค้าบริโภคชนิดหนึ่ง การบริโภคย่อมทำให้รรถประโยชน์ของผู้ นั้นมากขึ้นด้วย และการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครนั้นขึ้นอยู่กับความสงสาร ความเห็นอกเห็นใจ ปัจเจกชนจึงมีความยินดีที่จะช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือที่มีได้คำนึงถึงรรถประโยชน์ของผู้รับ ตัวอาสาสมัครคำนึงถึงแต่ความสุขใจที่ตนเองได้รับจากการที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หรือ รรถประโยชน์ของตนเองที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น

อาสาสมัครภายใต้ทฤษฎีการลงทุน Becker (1965) ได้กล่าวว่า งานอาสาสมัคร เปรียบเสมือนการลงทุนในทุนมนุษย์ กิจกรรมนี้จะส่งเสริมให้อาสาสมัครมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นใน ตลาดแรงงาน และยังช่วยทำให้ความมั่งคั่งของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่ง Mueller (1975) ได้ กล่าวเพิ่มเติมว่า การทำงานที่ไม่ต่อเนื่องอันมีเหตุผลมาจาก การป่วย การต้องดูแลบุตร หรือการ ถูกให้ออก (Layoff) ทุนมนุษย์ก็จะมีค่าเสื่อมราคา การเป็นอาสาสมัครจะช่วยสร้างหรือ บำรุงรักษาทักษะที่เคยมีให้คงอยู่ตลอดช่วงที่ไม่ได้อยู่ในตลาดแรงงาน นอกจากงานอาสาสมัครจะ เป็นการสะสมทุนมนุษย์แล้ว ยังเป็นการลงทุนในเครือข่ายสังคม (Social network) อีกด้วย โดย อาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาสาสมัครเพื่อหวังผลตอบแทนซึ่งอยู่ในลักษณะของการส่งสัญญาณว่า ตนเองมีลักษณะที่ดีและมีความสามารถต่อการทำงาน โดยผ่านความเชื่อใจ (Trust)

นอกจากนี้ยังมีงานศึกษาไม่น้อยที่มีการศึกษาควบคุมทั้งทฤษฎีการบริโภค และ ทฤษฎีการลงทุน โดยทฤษฎีการบริโภคถือว่างานอาสาสมัครเป็นสินค้าสำหรับการบริโภคชนิดหนึ่ง ถ้าราคาของการบริโภคสินค้าแพงขึ้น ผู้บริโภคย่อมบริโภคน้อยลง ส่วนทฤษฎีการลงทุนอธิบายว่า หากต้นทุนค่าเสียโอกาสสูงขึ้น การจะทำงานอาสาสมัครต้องคาดว่าผลตอบแทนในอนาคตจะต้อง คู้มูลค่าแก่การลงทุน

แนวคิดทฤษฎีการลงทุนนี้ Mueller (1975) กล่าวว่า ผู้หญิงจะเป็นอาสาสมัคร มาก หากเธอเหล่านั้นมีการวางแผนที่จะกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานอีกครั้งในอนาคตอันใกล้ โดยให้ เหตุผลว่า เป็นการช่อมเสริมและขยายทุนมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับตลาดแรงงาน ซึ่ง Clotfelter (1985) ยอมรับว่า ประสบการณ์ผ่านการเป็นอาสาสมัครนั้นมีประโยชน์ต่อการสมัครงานในตลาดแรงงาน ในงานของ Dijk และ Boin (1993) พบว่า เพศมีส่วนสำคัญทั้งต่อการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครและ ปริมาณการทำงานอาสาสมัคร ผู้หญิงน่าที่จะเป็นฝ่ายที่เป็นอาสาสมัครมากกว่า ตาม “Florence Nightingale effect” ถึงแม้ว่าผลจากการศึกษาจะไม่สนับสนุนความคิดนี้ก็ตาม แต่ได้ให้ความเห็น ไว้ว่า นิยามที่ใช้ในการศึกษานี้ศึกษาเฉพาะอาสาสมัครทางการ มีความเป็นไปได้ว่าผู้หญิงจะ ทำงานอาสาสมัครนอกการจัดตั้งขององค์กรมากกว่า ตัวอย่าง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแล เช่น

การดูแลเพื่อนบ้าน ซึ่งประเด็นเรื่องเพศนี้ Day และ Devlin (1996) กลับพบว่า ผู้ชายจะเป็นอาสาสมัครน้อยกว่าผู้หญิง แต่อาสาสมัครผู้ชายจะทำงานเป็นเวลานานกว่าอาสาสมัครที่เป็นผู้หญิง

ในการทดสอบแนวคิดการลงทุนในทุนมนุษย์ Prouteau และ Wolff (2006) ได้ใช้ข้อมูล “Enquête Emploi dutemps” (การสำรวจการใช้เวลา) ซึ่งรวบรวมโดย INSEE Emploi du Temps ตั้งแต่ปี 1998-1999 ในประเทศฝรั่งเศส พบว่า การทำงานอาสาสมัครจะทำให้ได้รับ wage premium เพิ่มมากขึ้น แต่สำหรับผู้ที่ทำงานในภาคเอกชนกลับได้ผลในเชิงลบ บทสรุปที่สำคัญของงานที่น่าสนใจอีกประการ คือ ผู้ที่กำลังหางานใช้การเป็นอาสาสมัคร เป็นช่องทางในการหางานทำ แต่ผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว และต้องการเปลี่ยนงานใหม่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นอาสาสมัคร

สำหรับทฤษฎีการบริโภคและทฤษฎีการลงทุน ตามที่ Menchik และ Weisbrod (1987) ศึกษา นั้นมีสมมติฐานว่าอัตราค่าจ้างจะมีผลในเชิงลบต่อปริมาณงานอาสาสมัคร โดยใช้แบบจำลองโทบิต (Tobit Model) ผลวิจัยก็สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ กล่าวก็คือ หากผู้หญิงคนหนึ่งมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม การทำงานอาสาสมัครของผู้หญิงคนนี้จะลดลงตามไปด้วย

Schram และ Dunsig (1981) ศึกษาการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครเฉพาะกลุ่มผู้หญิงที่ทำงานแล้ว โดยวิธีการประมาณ OLS พบว่า อายุมีอิทธิพลในเชิงลบกับการเป็นอาสาสมัคร ส่วนปัจจัยค่าเสียโอกาส Schady (2001) ศึกษาพบว่า จากผลการวิเคราะห์ Probit ค่าเสียโอกาสมีผลในเชิงบวกต่อการเป็นอาสาสมัคร และอาสาสมัครในชนบทของประเทศเปรูส่วนใหญ่ค่อนข้างที่จะมีค่าเสียโอกาสสูง เพราะเป็นผู้ที่มีการศึกษา เป็นหัวหน้าครอบครัว และแต่งงานแล้ว เช่นเดียวกับกับการศึกษาของ Freeman (1997) ซึ่งพบว่าอาสาสมัครเป็นผู้ที่ทักษะและค่าเสียโอกาสสูงเช่นเดียวกัน และอาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีงานทำ แต่งานแล้ว และเป็นเพศหญิง นอกจากนี้ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า งานอาสาสมัครนั้นควรเรียกว่าเป็น “conscience goods” ซึ่งหมายความว่า สินค้าที่สามารถใช้ร่วมกันได้ อีกประการหนึ่ง เมื่อมีผู้ถูกร้องขอให้ช่วยเหลือ บุคคลนั้นจะถูกพันธะทางศีลธรรมในจิตใจ ผลักดันให้ไปเป็นอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ส่วน Carlin (2001) ศึกษาการทำงานอาสาสมัครของผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว โดยกำหนดให้ค่าจ้างเป็นตัวแทนของค่าเสียโอกาส พบว่า ความยืดหยุ่นของค่าจ้างมีนัยสำคัญเชิงบวก แต่ก็ยังไม่อาจสรุปได้ว่า ถ้าค่าเสียโอกาสมาก ปัจเจกชนจะทำงานอาสาสมัครน้อยลง นอกจากนี้หากผู้หญิงเหล่านี้เพิ่มเวลาในการทำงานบ้านมากขึ้น และลดเวลาทำงานอาสาสมัครลง ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น จำนวน

เด็กในครัวเรือนมีผลเชิงลบต่อปริมาณการทำงานอาสาสมัคร แต่มีผลในเชิงบวกต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร

Vaillancourt (1994) ศึกษาการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครโดยแบบจำลองโพรบิท (Probit Model) จากข้อมูลสำรวจสภาพะการทำงานของประเทศแคนาดาในปี 1987 พบว่า อายุในช่วง 15-16 จะมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัครมาก เพราะเป็นช่วงอายุที่กำลังศึกษาในโรงเรียนและมีโอกาสเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครผ่านการจัดตั้งของสถานศึกษา และเพศชายจะเป็นอาสาสมัครน้อยกว่าผู้หญิง สำหรับผู้ชายจะมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัครในช่วงอายุ 25-54 และลดลงเมื่ออายุ 55-69 ปี แต่หลังจากอายุ 69 ปีไปแล้วจะมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัครมากขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ส่วนในเพศหญิงจะมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัครมากขึ้นจนกระทั่งอายุ 70 ปี จากงานนี้ Day และ Devlin (1998) ได้ใช้แนวคิดเดียวกันมาศึกษาเพิ่มเติม โดยพิจารณางานอาสาสมัครเป็นการลงทุนในทุนมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า นอกจากงานอาสาสมัครจะมีส่วนช่วยเพิ่มค่าจ้าง ประมาณร้อยละ 6-7 ของรายได้ประจำปี แล้วยังพบอีกว่าผลกระทบนี้ยังแตกต่างกันไปตามลักษณะการทำงานอาสาสมัครอีกด้วย

นอกจากวิเคราะห์ในลักษณะดังกล่าวแล้ว Frey และ Goette (1999) ได้ใช้ข้อมูลสำรวจสภาพะการทำงาน (The Swiss Labor Force Survey 1997) โดยทดสอบสมมติฐานว่าการมีรางวัลตอบแทนต่อการเป็นอาสาสมัครมีผลเช่นไร จากการศึกษ พบว่า การมีรางวัลตอบแทนทำให้การเป็นอาสาสมัครลดน้อยลง แต่ปริมาณรางวัลตอบแทนกลับทำให้ทำงานอาสาสมัครมากขึ้น ต่อมา Cappellari และ Turati (2004) ได้ใช้กรอบการวิเคราะห์ในลักษณะเดียว โดยการออกแบบสอบถาม ในการศึกษาแบ่งออกเป็นแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก พบว่าแรงจูงใจภายในส่งผลในเชิงบวกต่อการเป็นอาสาสมัคร ซึ่งแรงจูงใจภายในจะเป็นสิ่งผลักดันให้เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในสหภาพ ส่วนแรงจูงใจภายนอกจะทำให้อาสาสมัครเข้าร่วมในองค์การการเมืองและองค์การสาธารณประโยชน์ ส่วนปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม Unger (1991) พบว่าสถานะเศรษฐกิจสังคมมีผลในเชิงลบต่อการจัดสรรเวลา หรือ กล่าวในอีกนัยหนึ่งคือ คนเลือกที่จะจัดสรรเวลาไปทำงานที่มีรายได้สูงทำให้การจัดสรรเวลาอื่นๆ ลดน้อยลง

บทที่ 3

การประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจของแรงงานอาสาสมัคร

อาสาสมัครเป็นผู้เสียสละกำลังกาย กำลังใจ และเวลาเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่น และเหตุของการกระทำนั้นเป็นไปโดยไม่ได้มุ่งหวังผลตอบแทนหรือค่าจ้างใดๆ ด้วยสาเหตุนี้เองงานอาสาสมัครจึงมิได้รับการประเมินมูลค่าอยู่ในระบบบัญชีรายได้ประชาชาติ (System of National Account: SNA) ฉะนั้นหากมีการประเมินมูลค่าของงานอาสาสมัครย่อมนำไปสู่การพัฒนาาระบบบัญชีรายได้ประชาชาติ ที่จะสามารถแสดงมูลค่าของผลผลิตจากงานที่ไม่ได้รับค่าจ้างที่มีมาตรฐาน และยังสามารถเปรียบเทียบข้ามเวลาและข้ามประเทศได้

3.1 แนวคิดในการประมาณค่าเชิงเศรษฐกิจ

การประเมินมูลค่าของเวลาที่ใช้ในการผลิต จะประเมินจากผลคูณของจำนวนชั่วโมงของเวลาที่ใช้ในการผลิตและมูลค่าของเวลาต่อชั่วโมงในตลาดแรงงาน ซึ่งแนวคิดในการหามูลค่าของเวลาต่อชั่วโมงสามารถคำนวณได้ 2 วิธี ดังนี้ (มัทนา, 2545)

1. แนวคิดการจ้างผู้ที่สามารถทำงานแทน (Replacement Approach) คือ การใช้อัตราค่าจ้างแรงงานในตลาด ในกรณีที่ต้องจ้างคนอื่นมาทำงานแทนแรงงานของสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ครัวเรือนต้องจ่ายเงินให้ผู้มาทำงานแทนนั้นเป็นจำนวนเท่าใด แม้แนวคิดจะง่าย แต่ในทางปฏิบัติกลับมีข้อบ่งชี้มากมายที่ล้นพ้นมิผลให้ทำให้มูลค่าที่ประเมินได้แตกต่างกันทั้งสิ้น เช่น แม่บ้านผู้หนึ่งมีภาระกิจประจำวัน คือ ปรุงอาหาร 2 มื้อ สำหรับสมาชิกในครอบครัว รับส่งบุตรระหว่างบ้านและโรงเรียนประจำวัน ดูแลผู้สูงอายุ 1 คนในบ้าน ทำความสะอาดบ้าน รวมทั้งการซักรีดเสื้อผ้า และเมื่อมีสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านเกิดชำรุดเสียหาย แม่บ้านจะเป็นผู้ทำการบำรุงรักษาหรือติดต่อจ้างคนนอกมาทำ จะเห็นได้ว่างานของแม่บ้านมีหลายลักษณะ ตั้งแต่งานที่ไม่ต้องอาศัยความชำนาญมาก เช่น การกวาดบ้าน ถูบ้านและงานซักรีด ไปจนถึงงานที่ต้องการความสามารถในการตัดสินใจมากกว่า เช่น งานดูแลผู้สูงอายุ และคนป่วย หรือการรับผิดชอบให้สมาชิกในครอบครัวได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่า เป็นต้น การประเมินเวลาของแม่บ้านผู้นี้ควรเทียบกับอัตราค่าจ้างของแรงงานประเภทใดในตลาด การตัดสินใจเทียบกับอัตราค่าจ้างของแรงงานประเภทใด จะมีผลอย่างมากต่อมูลค่าของเวลาที่ประเมินได้ เพราะอัตราค่าจ้างของแรงงานต่างประเภทมีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก

2. แนวคิดค่าเสียโอกาส (Opportunity cost Approach) เป็นแนวคิดจากทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่เชื่อว่าบุคคลย่อมใช้เวลาในกิจกรรมต่างๆ จนกระทั่งมูลค่าเพิ่มของเวลาหน่วยสุดท้ายที่ใช้ในแต่ละกิจกรรมเท่ากัน และในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ มูลค่าเพิ่มของเวลาหน่วยสุดท้ายที่ใช้ในตลาดแรงงาน คือ อัตราค่าจ้างของแต่ละบุคคลนั่นเอง ดังนั้นแนวคิดนี้จึงคิดค่าเสียโอกาสจากอัตราค่าจ้างที่สูญเสียไป เนื่องจากบุคคลผู้หนึ่งใช้เวลาเพื่อการผลิตในครัวเรือนแทนการไปทำงานในตลาดแรงงาน จุดอ่อนของวิธีนี้คือมูลค่าของเวลาที่ใช้ในการผลิตภายในครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ทำงานนั้น แทนที่จะขึ้นอยู่กับลักษณะของผลผลิต เช่น ในการทำงานบ้าน ถ้าผู้ทำเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูงต้นทุนค่าเสียโอกาสของเวลาย่อมสูงกว่าการทำงานบ้านในลักษณะเดียวกันที่กระทำโดยผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า

3.2 กรอบการวิเคราะห์ค่าเสียโอกาสของแรงงานอาสาสมัคร

3.2.1 กรอบการวิเคราะห์

จากข้อมูลการสำรวจการใช้เวลา พ.ศ.2547 มีข้อจำกัดทางด้านข้อมูล ทำให้สามารถประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของเวลาที่ใช้ในการผลิต “งานอาสาสมัคร” โดยวิธีประเมินค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) เท่านั้น โดยแนวคิดหลักที่สำคัญ คือ มูลค่าของเวลาที่ใช้ในการผลิตงานอาสาสมัคร เท่ากับต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้เวลานั้นแทนที่จะนำเวลานั้นไปทำงานในตลาดแรงงาน หรือ “ค่าจ้าง” ดังนั้นมูลค่าจึงขึ้นอยู่กับลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัคร ซึ่งต่อไปนี้ “ค่าจ้าง” จะเรียกแทนว่า “ค่าเสียโอกาส” การประมาณมูลค่าของการผลิตงานอาสาสมัครสามารถคำนวณได้ดังนี้ (Brown, 1999; Goulbourne และ Embuldeniya, 2002; Ross, 1994)

$$Value\ of\ Volunteer\ Work = \sum_i \sum_j P_{ij} \times VALUE_{ij} \quad (3.1)$$

โดยที่ P_{ij} คือ จำนวนประชากรในกลุ่มอายุ i และระดับการศึกษา j ส่วน $VALUE_{ij}$ คือ มูลค่าของเวลาที่คำนวณมาจากสมการ (3.2)

$$VALUE_i = TIME_i \times OPPORTUNITY\ COST_i \quad (3.2)$$

โดยที่ $VALUE_i$ คือ มูลค่าของเวลา ส่วน $TIME_i$ คือ เวลาที่ใช้ไปเพื่องานอาสาสมัคร และ $OPPORTUNITY\ COST_i$ คือ ค่าเสียโอกาสที่ประมาณการมาจากฟังก์ชันค่าจ้างซึ่งจะกล่าวในลำดับถัดไป และ i แทนอาสาสมัครแต่ละคน

3.2.2 วิธีการประมาณการค่าเสียโอกาส

การที่บุคคลหนึ่งตัดสินใจเป็นอาสาสมัครและได้ผลิตงานอาสาสมัครนั้น ย่อมเสียโอกาสที่อาสาสมัครจะนำเวลาส่วนนี้ไปทำงานในตลาดแรงงานโดยได้รับค่าจ้าง ซึ่งค่าจ้างในที่นี้คือ ค่าเสียโอกาสนั่นเอง เนื่องจากข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2547 ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับค่าเสียโอกาส จึงต้องทำการประมาณค่าเสียโอกาส โดยอาศัยการประมาณจากฟังก์ชันค่าจ้าง ซึ่งใช้ลักษณะส่วนตัวบางอย่าง สร้างอนุกรมอัตราค่าเสียโอกาสมาตรฐานของลูกจ้างในภาคเอกชนในปีเดียวกัน

นิพนธ์ พัวพงศกร และ สุรัชย์ คีตะตระกูล (2540 อ้างถึงใน วรเวศม์ สุวรรณระดา และคณะ, 2548:65) ซึ่งสร้างอนุกรมอัตราค่าเสียโอกาสมาตรฐานของลูกจ้างในภาคเอกชนโดยอาศัยลักษณะส่วนตัว ในระหว่างปี พ.ศ. 2520-2537 ได้ให้คำจำกัดความของ “ลักษณะส่วนตัว” ว่าเป็น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ อุตสาหกรรม ถิ่นที่อยู่อาศัย เป็นต้น การประมาณฟังก์ชันดังกล่าวได้อ้างอิงแนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์ของ Becker (1975) นอกเหนือจากนี้ปัจจัยที่ตัดสินใจจ้างยังประกอบด้วย จำนวนปีการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน (โดยใช้อายุเป็นตัววัด) สถานภาพสมรส ชั่วโมงทำงาน ตลอดจนรายรับหรือสวัสดิการต่างๆ ที่ไม่ใช่ค่าจ้าง ในงานวิจัยนี้จึงใช้แบบจำลองในลักษณะเดียวกันดังนี้

$$\begin{aligned} \ln WAGE_i = & \alpha_0 + \alpha_1 AGE_i + \alpha_2 AGESQ_i + \alpha_3 MALE_i + \alpha_4 MARRIED_i + \\ & \alpha_5 PLABHOUR_i + \alpha_6 FRINGE_i + \alpha_7 OTHMON_i + \alpha_8 UNDERELE_i + \\ & \alpha_9 ELEMENT_i + \alpha_{10} LOWSEC_i + \alpha_{11} UPSECGE_i + \alpha_{12} UPSECVOC_i + \\ & \alpha_{13} UPSECEDU_i + \alpha_{14} DIPLCAD_i + \alpha_{15} DIPLVOV_i + \alpha_{16} DIPLVOC_i + \\ & \alpha_{17} UNIACAD_i + \alpha_{18} UNIVOC_i + \alpha_{19} UNIEDU_i + \alpha_{20} OTHERS_i + \\ & \alpha_{21} BKK_i + \alpha_{22} CENTRAL_i + \alpha_{23} NORTH_i + \alpha_{24} NORTHEST_i + \\ & \alpha_{25} MUNICIPAL_i + \alpha_{26} LEGISLAT_i + \alpha_{27} PROFESS_i + \alpha_{28} TECHNIC_i + \\ & \alpha_{29} CLERK_i + \alpha_{30} SERVICE_i + \alpha_{31} SKILL_i + \alpha_{32} CRAFT_i + \\ & \alpha_{33} PLANT_i + \alpha_{34} MINING_i + \alpha_{35} MANUFAC_i + \alpha_{36} UTILITY_i + \\ & \alpha_{37} CONSTRUCT_i + \alpha_{38} WHOLE_i + \alpha_{39} HOTEL_i + \\ & \alpha_{40} TRANSPORT_i + \alpha_{41} FINANCE_i + \alpha_{42} RELEAST_i + \alpha_{43} EDUCAT_i + \\ & \alpha_{44} HEALTH_i + \mu_i \end{aligned} \quad (3.3)$$

ตัวแปร $PLABHOUR_i$ ในสมการ (3.3) เป็นค่าพยากรณ์ของจำนวนชั่วโมงที่คำนวณจากแบบจำลองการประมาณฟังก์ชันชั่วโมงการทำงานดังสมการ (3.4)

$$\begin{aligned}
LABHOUR_i = & \beta_0 + \beta_1 MALE_i + \beta_2 MARRIED_i + \beta_3 OTHERJOB_i + \beta_4 UNDERELE_i \\
& + \beta_5 ELEMENT_i + \beta_6 LOWSEC_i + \beta_7 UPSECGE_i + \beta_8 UPSECVOC_i \\
& + \beta_9 UPSECEDU_i + \beta_{10} DIPLCAD_i + \beta_{11} DIPLVOV_i + \beta_{12} DIPLEDU_i \\
& + \beta_{13} UNIACAD_i + \beta_{14} UNIVOC_i + \beta_{15} UNIEDU_i + \beta_{16} OTHERS_i \\
& + \beta_{17} BKK_i + \beta_{18} CENTRAL_i + \beta_{19} NORTH_i + \beta_{20} NORTHEST_i \\
& + \beta_{21} MUNICIPAL_i + \beta_{22} LEGISLAT_i + \beta_{23} PROFESS_i + \beta_{24} TECHNIC_i \\
& + \beta_{25} CLERK_i + \beta_{26} SERVICE_i + \beta_{27} SKILL_i + \beta_{28} CRAFT_i \\
& + \beta_{29} PLANT_i + \beta_{30} MINING_i + \beta_{31} MANUFAC_i + \beta_{32} UTILITY_i \\
& + \beta_{33} CONSTRUCT_i + \beta_{34} WHOLE_i + \beta_{35} HOTEL_i \\
& + \beta_{36} TRANSPORT_i + \beta_{37} FINANCE_i + \beta_{38} RELEAST_i \\
& + \beta_{39} EDUCAT_i + \beta_{40} HEALTH_i + \varepsilon_i
\end{aligned}
\tag{3.4}$$

สาเหตุสำคัญของการใช้ค่าพยากรณ์ของจำนวนชั่วโมงการทำงาน เป็นตัวแปรอธิบายแทน $PLABHOUR_i$ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา Simultaneity หรือกล่าวในอีกหนึ่งว่า จำนวนชั่วโมงทำงานและค่าจ้างอาจมีความสัมพันธ์สวนทาง ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณฟังก์ชันค่าจ้าง คือ ข้อมูลจุลภาคการสำรวจสภาวะการทำงานของประชากร รอบที่ 3 ประจำปี พ.ศ.2547 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ค่าอธิบายตัวแปรสามารถดูได้จากตาราง ค.1 ในภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันชั่วโมงการทำงานและฟังก์ชันค่าจ้าง

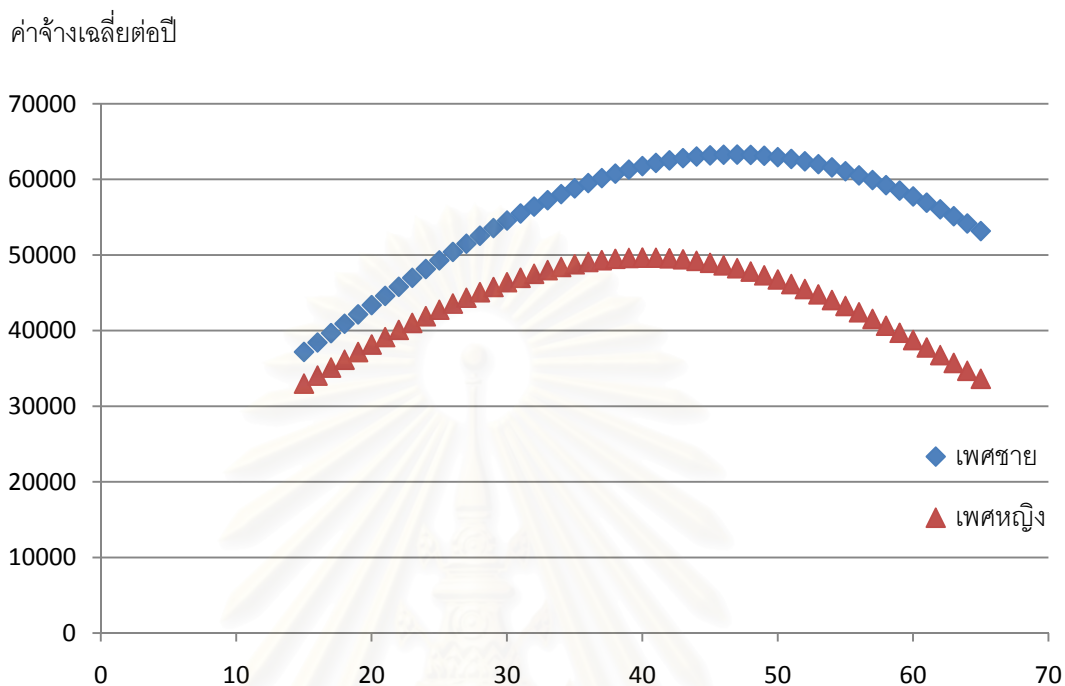
จากข้อมูลสำรวจสภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ.2547 ได้ทำการคัดเลือกเฉพาะตัวอย่างที่มีสถานภาพลูกจ้างเอกชน และตัดข้อมูลบางอย่างออกไปอันเนื่องมาจากความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม หรือความไม่เหมาะสมของคำตอบบางประเภท เช่น ตัวอย่างที่ไม่ตอบข้อมูลเกี่ยวกับค่าจ้างที่ได้รับ หรือตัวอย่างที่ตอบข้อมูลว่าได้รับค่าจ้างมากกว่า 99,998 บาทต่อเดือน เป็นต้น ดังนั้นตัวอย่างที่คัดเลือกจึงเหลือจำนวน 35,128 ตัวอย่าง จากจำนวนตัวอย่างที่มีสถานภาพเอกชนทั้งหมด 36,305 ตัวอย่าง จากนั้นหาความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างค่าเสียโอกาสและอายุและเพศ โดยกำหนดให้ตัวแปรอื่นๆ คงที่ จะได้สมการดังนี้

$$\ln(\text{ค่าเสียโอกาสเพศชาย}) = 9.38306 + 0.04924(\text{อายุ}) - 0.00057(\text{อายุ})^2 \tag{3.5}$$

$$\ln(\text{ค่าเสียโอกาสเพศหญิง}) = 9.26768 + 0.05150(\text{อายุ}) - 0.00064(\text{อายุ})^2 \tag{3.6}$$

เมื่อนำความสัมพันธ์ระหว่างค่าเสียโอกาส และอายุและเพศดังที่แสดงสมการใน (3.5) และ (3.6) มาสร้างกราฟดังภาพ 3.1 พบว่า กราฟมีลักษณะเป็นระฆังคว่ำ จากความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้ทราบว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงจะมีรายได้น้อยเมื่อตอนเริ่มต้นทำงาน และค่าจ้างนี้จะมากตามจำนวนอายุที่เพิ่มขึ้น จนถึงระดับหนึ่งค่าจ้างจะลดลงตามจำนวนอายุที่เพิ่มขึ้น โดย

เพศชายอายุที่ได้รับค่าจ้างสูงสุด คือ 47 ปี ส่วนเพศหญิง คือ 40 ปี ผลการประมาณฟังก์ชันค่าจ้าง และฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน สรุปดังตาราง 3.1

ภาพ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเสียโอกาสและอายุ

ตาราง 3.1 ผลการประมาณการฟังก์ชันค่าจ้างและฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน

Variable	Wage Function			Labour Function		
	Coefficient		t-Statistic	Coefficient		t-Statistic
C	6.3199	***	229.1573	42.1590	***	107.2492
AGE	0.0489	***	42.6903			
AGESQ	-0.0006	***	-39.4717			
MALE	0.1859	***	34.4470	1.1635	***	8.0065
MARRIED	-0.0052		-0.7958	0.4696	***	2.6528
PLABHOUR	0.0092	***	45.7535			
OTHERJOB	-0.1144	***	-7.8983	-9.2292	***	-23.8142
FRINGE	-0.0350	***	-5.4654			
OTHERMON	0.1495	***	22.3780			
UNDERELE	0.0578	***	4.6217	0.1591		0.4763
ELEMENT	0.1655	***	12.6806	1.2953	***	3.7762

ตาราง 3.1 ผลการประมาณการฟังก์ชันค่าจ้างและฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน (ต่อ)

Variable	Wage Function			Labour Function		
	Coefficient		t-Statistic	Coefficient		t-Statistic
LOWSEC	0.2566	***	18.5962	0.6724	*	1.8605
UPSECGE	0.3101	***	20.8421	0.9247	**	2.3696
UPSECVOC	0.4228	***	23.6411	-0.3777		-0.7952
UPSECEDU	0.6905	***	4.3992	3.3051		0.7802
DIPLACAD	0.5966	***	8.4795	-0.3277		-0.1727
DIPLVOC	0.5155	***	29.6917	-0.3181		-0.6954
DIPLEDU	0.4538	***	6.1059	-4.0016	**	-1.9951
UNIACAD	0.7381	***	40.9644	-1.8279	***	-3.8459
UNIVOC	0.7304	***	14.8824	0.4909		0.3718
UNIEDU	0.5550	***	17.6524	-0.5161		-0.6113
OTHERS	0.0249		0.5026	2.0450		1.5351
BKK	0.2873	***	26.5050	1.2607	***	4.3124
CENTRAL	0.0343	***	4.4172	2.1721	***	10.3957
NORTH	-0.2921	***	-33.2985	1.1569	***	4.8986
NORTHEAST	-0.3559	***	-38.2580	2.1359	***	8.5322
MUNICIP	0.0227	***	4.0857	1.0038	***	6.6944
LEGISLAT	1.0406	***	43.6552	0.5597		0.8771
PROFESS	0.6421	***	28.2928	-0.7697		-1.2582
TECHNIC	0.4320	***	30.1397	1.3156	***	3.4121
CLEARK	0.3160	***	22.0593	0.9740	**	2.5245
SERVICE	0.1322	***	11.4091	5.5605	***	17.8890
SKILL	-0.0058		-0.5217	-3.2715	***	-10.9491
CRAFT	0.0780	***	6.8368	0.1485		0.4830
PLANT	0.1655	***	14.1496	1.9137	***	6.1009
MINING	-0.0263	*	-1.9589	-0.2679		-0.7417
MANUFACT	0.1951	***	16.8245	4.2033	***	13.6105
UTILITY	0.4204	***	4.4593	-0.1504		-0.0591
CONSTRUCT	0.2552	***	19.0625	3.0112	***	8.3588
WHOLE	0.1867	***	17.2329	3.5028	***	12.0374
HOTEL	0.0953	***	6.8022	3.5929	***	9.6331
TRANSPORT	0.2607	***	14.3550	3.5434	***	7.2591
FINANCE	0.4702	***	22.7772	-1.6141	***	-2.9069

ตาราง 3.1 ผลการประมาณการฟังก์ชันค่าจ้างและฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน (ต่อ)

Variable	Wage Function			Labour Function		
	Coefficient		t-Statistic	Coefficient		t-Statistic
REALEST	0.2030	***	11.1529	6.1566	***	12.5705
EDUCAT	0.0537	**	2.1410	-3.3230	***	-4.9164
HEALTH	0.1942	***	7.2107	4.1557	***	5.7258
R-squared	0.565861			0.1108		
Adjusted R-squared	0.565304			0.1098		

หมายเหตุ: จำนวนตัวอย่าง 35,128 ตัวอย่าง, * มีนัยสำคัญที่ 0.10, ** มีนัยสำคัญที่ 0.05, *** มีนัยสำคัญที่ 0.01

3.2.3 การคำนวณจำนวนแรงงานอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา

อาสาสมัครเป็นบุคคลที่ทำงานโดยขึ้นอยู่กับความพอใจของตนเอง การทำงานอาสาสมัครในแต่ละครั้งจึงมีความไม่แน่นอนทั้งจำนวนอาสาสมัคร และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ไปเพื่อทำงานอาสาสมัคร ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์จำนวนอาสาสมัครที่ก่อให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจน ในงานศึกษาของ Salomon และ Sokolowski (2001) และ Goulbourne และ Embuldeniya (2002) ได้นำเสนอวิธีประเมินมูลค่าของอาสาสมัคร โดยการคำนวณจำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา โดยมีวิธีคำนวณดังนี้

$$Full\ Time\ Equivalent = \frac{Total\ time\ of\ volunteer}{8\ Hours\ per\ day} \quad (3.7)$$

3.3 ลักษณะเชิงประชากร เศรษฐกิจและสังคมของอาสาสมัคร

จากการศึกษาข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2547 พบว่า ในข้อมูลสำรวจการใช้เวลาฯ มีประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 54.8 ล้านคน เป็นอาสาสมัคร 2,038,485 คน คิดเป็นร้อยละ 3.72 จากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยสามารถแยกอาสาสมัครเป็นรายภาคได้ดังนี้ ภาคเหนือมีอาสาสมัครมากที่สุด ร้อยละ 4.94 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 4.17 ภาคใต้ ร้อยละ 5.51 ภาคกลาง ร้อยละ 2.64 และที่มีอาสาสมัครน้อยที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 1.03 ดังตาราง 3.2

เมื่อจำแนกตามเขตการปกครอง พบว่า อาสาสมัครทั้งเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยแยกเป็นอาสาสมัครในเขตเทศบาลคิดเป็นร้อยละ 3.29 อาสาสมัครนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 4.37 และในกรุงเทพมหานครมีอาสาสมัคร ร้อยละ 1.03 ดังตาราง 3.3

ตาราง 3.2 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามรายภาค

ภาค	จำนวนอาสาสมัคร	จำนวนประชากรทั้งหมด	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	73,880	7,173,421	1.03
ภาคกลาง	338,003	12,798,031	2.64
ภาคเหนือ	498,795	10,087,406	4.94
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	744,428	17,839,246	4.17
ภาคใต้	383,378	6,959,837	5.51
รวม	2,038,485	54,857,941	3.72

ตาราง 3.3 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามเขตการปกครอง

เขตการปกครอง	จำนวนอาสาสมัคร	จำนวนประชากรทั้งหมด	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	73,880	7,173,421	1.03
นอกเขตกรุงเทพมหานคร			
ในเขตเทศบาล	366,506	11,124,929	3.29
นอกเขตเทศบาล	1,598,099	36,559,591	4.37
รวม	2,038,485	54,857,941	3.72

เพศและอายุ

ลักษณะทั่วไปของอาสาสมัครจากประชากร 2,038,485 คน พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน แต่เพศชายมีจำนวนมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 51.34 เพศหญิง ร้อยละ 48.66 และอาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีช่วงอายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.24 รองลงมา คือ

ช่วงอายุ 45-59 ปี ร้อยละ 20.90 ช่วงอายุ 25-34 ร้อยละ 20.75 ช่วงอายุ 35-44 ปี ร้อยละ 17.67 ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.89 และช่วงอายุ 10-14 ปี มีจำนวนอาสาสมัครน้อยที่สุด ร้อยละ 6.54 ดังตาราง 3.4

ตาราง 3.4 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามเพศและอายุ

อายุ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	เพศ			
			ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ
10-14 ปี	133,225	6.54	67,776	50.87	65,449	49.13
15-24 ปี	433,074	21.24	236,574	54.63	196,500	45.37
25-34 ปี	423,069	20.75	209,202	49.45	213,867	50.55
35-44 ปี	360,282	17.67	181,810	50.46	178,472	49.54
45-59 ปี	425,977	20.90	218,431	51.28	207,546	48.72
60 ปีขึ้นไป	262,858	12.89	132,675	50.47	130,182	49.53
รวม	2,038,485	100.00	1,046,468	51.34	992,016	48.66

ศาสนา

การนับถือศาสนาของอาสาสมัคร โดยส่วนใหญ่พบว่า อาสาสมัครนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 93.91 รองลงมาคือ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4.94 ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 1.13 และผู้ที่นับถือศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 0.02 ดังตาราง 3.5

ตาราง 3.5 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามการนับถือศาสนา

ศาสนา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ศาสนาพุทธ	1,914,371	93.91
ศาสนาคริสต์	23,133	1.13
ศาสนาอิสลาม	100,640	4.94
ศาสนาอื่นๆ	341	0.02
รวม	2,038,485	100.00

การศึกษา

ด้านการศึกษา พบว่า อาสาสมัครส่วนใหญ่ มีการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 36.31 รองลงมา คือ ประถมศึกษา ร้อยละ 24.02 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 15.72

มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ร้อยละ 7.30 มหาวิทยาลัย สายวิชาการ ร้อยละ 4.88 ไม่มีการศึกษา ร้อยละ 4.31 มัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีวศึกษา ร้อยละ 3.09 มหาวิทยาลัย สายวิชาการศึกษา ร้อยละ 1.85 อนุปริญญา สายวิชาชีพ ร้อยละ 1.82 มหาวิทยาลัย สายวิชาชีพ ร้อยละ 0.44 อนุปริญญา สายวิชาการศึกษา ร้อยละ 0.16 มัธยมศึกษาตอนปลาย สายการศึกษา ร้อยละ 0.13 อนุปริญญา สายวิชาการ และไม่ทราบการศึกษา ร้อยละ 0.01 ตามลำดับ

ตาราง 3.6 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามระดับการศึกษาขั้นสุดท้าย

ระดับการศึกษาขั้นสุดท้าย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่มีการศึกษา	87,811	4.31
ต่ำกว่าประถมศึกษา	740,236	36.31
ประถมศึกษา	489,623	24.02
มัธยมศึกษาตอนต้น	320,494	15.72
มัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ	148,830	7.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีวศึกษา	62,999	3.09
มัธยมศึกษาตอนปลาย สายการศึกษา	2,680	0.13
อนุปริญญา สายวิชาการ	300	0.01
อนุปริญญา สายวิชาชีพ	37,083	1.82
อนุปริญญา สายวิชาการศึกษา	3,206	0.16
มหาวิทยาลัย สายวิชาการ	98,304	4.82
มหาวิทยาลัย สายวิชาชีพ	9,001	0.44
มหาวิทยาลัย สายวิชาการศึกษา	37,807	1.85
ไม่ทราบ	111	0.01
รวม	2,038,485	100.00

ลักษณะการทำงาน

ลักษณะการทำงาน พบว่า อาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 66.66 รองลงมาคือ ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน ร้อยละ 26.21 ผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี ร้อยละ 6.54 ผู้หางานทำไม่ได้แต่พร้อมทำงาน ร้อยละ 1.46 และผู้รอฤดูกาล ร้อยละ 0.13

เมื่อศึกษาในรายละเอียดของผู้มีงานทำ พบว่า อาสาสมัครส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง ร้อยละ 23.28 รองลงมาคือ ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 18.50 ผู้ที่

ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ร้อยละ 14.65 ลูกจ้างรัฐบาล ร้อยละ 6.31 นายจ้าง ร้อยละ 2.21 ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.39 และการรวมกลุ่ม ร้อยละ 0.33

ส่วนอาสาสมัครที่เป็นผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน พบว่า อาสาสมัครเป็นทำงานบ้าน มากที่สุด ร้อยละ 8.40 รองลงมาคือ ผู้ที่กำลังเรียนหนังสือ ร้อยละ 7.19 ผู้ที่ยังเด็กหรือชรา ร้อยละ 4.86 ผู้ที่ป่วย พิการ ฯลฯ จนไม่สามารถทำงานได้ ร้อยละ 2.52 อื่นๆ ร้อยละ 2.17 และพักผ่อน ร้อยละ 1.06 ส่วนอาสาสมัครที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี มีจำนวนร้อยละ 6.54 ดังตาราง 3.7

ตาราง 3.7 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามลักษณะการทำงาน

ลักษณะการทำงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผู้มีงานทำ	1,338,528	65.66
นายจ้าง	45,063	2.21
ประกอบธุรกิจโดยไม่มีลูกจ้าง	474,549	23.28
ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	298,701	14.65
ลูกจ้างรัฐบาล	128,572	6.31
ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	7,860	0.39
ลูกจ้างเอกชน	377,118	18.50
การรวมกลุ่ม	6,665	0.33
ผู้หางานทำไม่ได้ แต่พร้อมทำงาน	29,823	1.46
ผู้รอฤดูกาล	2,630	0.13
ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน	534,278	26.21
ทำงานบ้าน	171,296	8.40
เรียนหนังสือ	146,591	7.19
ยังเด็กหรือชรา	99,166	4.86
ป่วย พิการ ฯลฯ จนไม่สามารถทำงานได้	51,291	2.52
พักผ่อน	21,685	1.06
อื่นๆ	44,250	2.17
ผู้มีอายุน้อยกว่า 15 ปี	133,225	6.54
รวม	2,038,485	100.00

อาชีพ

จากจำนวนอาสาศาสตร์ทั้งหมด 2,038,485 คน พบว่า เป็นผู้มีงานทำ 1,338,528 คน ซึ่งแบ่งตามประเภทอาชีพได้ดังนี้ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.33 รองลงมา คือ พนักงานบริการ และพนักงานขายในร้านค้าและตลาด ร้อยละ 7.49 ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจ ด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 6.37 อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ร้อยละ 6.08 ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ ร้อยละ 5.03 ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 2.74 ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ร้อยละ 2.53 และเสมียน ร้อยละ 1.36 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 3.8

ตาราง 3.8 จำนวนอาสาศาสตร์จำแนกตามลักษณะอาชีพ

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	102,547	5.03
ผู้ประกอบอาชีพด้านต่างๆ	55,938	2.74
ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ และผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	55,840	2.74
เสมียน	27,749	1.36
พนักงานบริการ และพนักงานขายในร้านค้าและตลาด	152,667	7.49
ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง	638,602	31.33
ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจ ด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	129,802	6.37
ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักร และงานด้านการประกอบ	51,483	2.53
อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ	123,901	6.08
รวม	2,038,485	100.00

อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม พบว่า อาสาศาสตร์ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมเกษตรกรรม การค้าสัตว์ และการป่าไม้ มากที่สุด ร้อยละ 33.26 รองลงมา คือ การผลิต ร้อยละ 8.68 การขายส่ง ขายปลีก ร้อยละ 7.76 การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ ร้อยละ 2.79 โรงแรมและภัตตาคาร และการก่อสร้าง ร้อยละ 2.43 การศึกษา ร้อยละ 2.20 กิจกรรมด้านการบริการชุมชน

สังคมและการบริการส่วนบุคคลอื่นๆ ร้อยละ 1.28 กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและ
กิจกรรมทางธุรกิจ ร้อยละ 1.26 งานด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์ ร้อยละ 1.04 การขนส่ง
สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม ร้อยละ 0.88 การประมง ร้อยละ 0.71 ลูกจ้างในครัวเรือนส่วน
บุคคล ร้อยละ 0.64 การเป็นตัวกลางทางการเงิน ร้อยละ 0.27 การไฟฟ้า ก๊าซ ร้อยละ 0.03 และ
การทำเหมืองแร่และถ่านหิน ร้อยละ 0.01 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 3.9

ตาราง 3.9 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามลักษณะอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	677,957	33.26
การประมง	14,466	0.71
การทำเหมืองแร่และถ่านหิน	209	0.01
การผลิต	176,989	8.68
การไฟฟ้า ก๊าซ และการประมง	693	0.03
การก่อสร้าง	49,485	2.43
การขนส่ง ขยายปลีก	158,123	7.76
โรงแรมและภัตตาคาร	49,534	2.43
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม	17,934	0.88
การเป็นตัวกลางทางการเงิน	5,424	0.27
กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและกิจกรรมทางธุรกิจ	25,736	1.26
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ	56,886	2.79
การศึกษา	44,849	2.20
งานด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	21,189	1.04
กิจกรรมด้านการบริการชุมชน สังคมและการบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	26,109	1.28
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	12,945	0.64
รวม	1,338,528	100.00

เวลางานอาสาสมัคร

เมื่อศึกษาการใช้เวลาในงานอาสาสมัครของประชากร พบว่า อาสาสมัครส่วนใหญ่ใช้เวลาเพื่องานอาสาสมัครใน 1 วัน อยู่ที่ 0.01-1.00 ชั่วโมง โดยคิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ ช่วงเวลา 1.01-2.00 ร้อยละ 21.20 ช่วงเวลา 2.01-3.00 ร้อยละ 16.15 ช่วงเวลา 3.01-4.00 ร้อยละ 9.85 ส่วนอาสาสมัครที่ทำงานในช่วงเวลาอื่นๆ แสดงดังตาราง 3.10

ตาราง 3.10 จำนวนอาสาสมัครจำแนกตามเวลาที่ใช้งานอาสาสมัครและช่วงอายุ

เวลาอาสาสมัคร (ชั่วโมง)	ช่วงอายุ				รวม (คน)
	10-14	15-24	25-59	60 ปีขึ้นไป	
0.01-1.00	72,528 (3.6%)	180,519 (8.9%)	379,251 (18.6%)	85,969 (4.2%)	718,267 (35.2%)
1.01-2.00	21,840 (1.1%)	112,625 (5.5%)	269,972 (13.2%)	27,686 (1.4%)	432,123 (21.2%)
2.01-3.00	18,638 (0.9%)	44,241 (2.2%)	216,795 (10.6%)	49,542 (2.4%)	329,216 (16.2%)
3.01-4.00	8,083 (0.4%)	31,538 (1.5%)	108,593 (5.3%)	52,614 (2.6%)	200,828 (9.9%)
4.01-5.00	1,438 (0.1%)	20,018 (1.0%)	76,755 (3.8%)	10,685 (0.5%)	108,896 (5.3%)
5.01-6.00	2,158 (0.1%)	5,566 (0.3%)	35,374 (1.7%)	12,864 (0.6%)	55,962 (2.7%)
6.01-7.00	5,105 (0.3%)	11,484 (0.6%)	54,397 (2.7%)	4,790 (0.2%)	75,776 (3.7%)
7.01-8.00	476 (0.0%)	9,865 (0.5%)	29,376 (1.4%)	6,121 (0.3%)	45,838 (2.2%)
8.01-9.00	-	9,801 (0.5%)	18,864 (0.9%)	6,723 (0.3%)	35,388 (1.7%)
9.01-10.00	203 (0.0%)	3,392 (0.2%)	14,595 (0.7%)	2,592 (0.1%)	20,782 (1.0%)
10.01-11.00	2,757 (0.1%)	2,450 (0.1%)	2,333 (0.1%)	1,414 (0.1%)	8,954 (0.4%)
11.01-12.00	-	1,576 (0.1%)	1,575 (0.1%)	-	3,151 (0.2%)
12.01-13.00	-	-	272 (0.0%)	-	272 (0.0%)
13.01-14.00	-	-	219 (0.0%)	-	219 (0.0%)
14.01-15.00	-	-	-	1,777 (0.1%)	1,777 (0.1%)
15.01-16.00	-	-	272 (0.0%)	-	272 (0.0%)
16.01-17.00	-	-	685 (0.0%)	81 (0.0%)	766 (0.0%)
รวม	133,226 (6.5%)	433,075 (21.2%)	1,209,328 (59.3%)	262,858 (12.9%)	2,038,487 (100.0%)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บเป็นจำนวนร้อยละจากจำนวนประชากรอาสาสมัครทั้งหมด

3.4 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาได้จำแนกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจจากการใช้ฟังก์ชันค่าจ้างในการประเมินค่าเสียโอกาสที่บุคคลหนึ่งควรได้รับ หากได้ใช้เวลาไปในการทำงานในตลาดแรงงาน และส่วนสุดท้ายเป็นการประเมินเวลาที่ใช้ในการทำงานอาสาสมัครไปสู่จำนวนการจ้างงานเต็มเวลา

3.4.1 ผลการประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจ

การประเมินค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาสมัคร

ภายหลังจากได้ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันชั่วโมงการทำงานและฟังก์ชันค่าจ้าง จากข้อมูลสำรวจสภาพการทำงานแล้ว ได้นำผลการวิเคราะห์นั้นมาประมาณการโดยข้อมูลการสำรวจการใช้เวลา ทำให้ทราบถึงค่าเสียโอกาสที่ประชากรตัวอย่างควรได้รับหากได้นำเวลาในส่วนนี้ไปทำงานในตลาดแรงงาน ในเบื้องต้นของการศึกษาได้แบ่งช่วงอายุออกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มอายุ 10-14 ปี 15-24 ปี 25-59 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป หลังจากนั้นวิเคราะห์กลุ่มอายุร่วมกับระดับการศึกษา ซึ่งแสดงดังตาราง 3.11

หลังจากทราบจำนวนอาสาสมัครในแต่ละกลุ่มอายุ และระดับการศึกษาดังตาราง 3.11 แล้ว จึงได้ศึกษาเข้าไปในแต่ละกลุ่ม เพื่อหาผลรวมของเวลาและค่าเสียโอกาสที่อาสาสมัครแต่ละในกลุ่มนั้นควรจะได้รับ ดังตัวอย่างที่แสดงในตารางที่ 3.12 เป็นการคำนวณในกลุ่มของผู้ที่ไม่มีการศึกษาและมีอายุอยู่ในช่วง 15-24 ปี เมื่อทราบถึงเวลาอาสาสมัครที่อาสาสมัครแต่ละคนใช้และค่าเสียโอกาสที่แต่ละคนพึงได้รับ นำทั้งสองปัจจัยมาคูณเข้าด้วยกันทำให้ทราบถึงค่าเสียโอกาสของเวลาทั้งหมดที่ใช้ไปในงานอาสาสมัครต่ออาสาสมัคร 1 คน จากนั้นหาผลรวมของค่าเสียโอกาสของแต่ละคนทำให้ทราบมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาสมัครในกลุ่มนี้ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ใช้วิธีเดียวกันนี้ในการวิเคราะห์ ซึ่งผลการประเมินมูลค่าทั้งหมดแสดงได้ดังตาราง 3.13 และ 3.14

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.11 ผลการจำแนกอาสาสมัครตามระดับการศึกษาและช่วงอายุ

ระดับการศึกษา	ช่วงอายุ				รวม (คน)
	10-14	15-24	25-59	60 ปีขึ้นไป	
ไม่มีการศึกษา	225	1,495	33,459	52,631	87,810
ต่ำกว่าประถมศึกษา	62,803	7,224	489,544	180,665	740,236
ประถมศึกษา	67,543	117,794	292,235	12,050	489,622
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,112	174,853	135,559	8,970	320,494
มัธยมศึกษาตอนปลาย					
-สายสามัญ	1,541	76,639	70,002	647	148,829
-สายอาชีวศึกษา	-	23,590	38,232	1,177	62,999
-สายวิชาการศึกษา	-	-	1,040	1,640	2,680
ระดับอนุปริญญา					
-สายวิชาการ	-	-	300	-	300
-สายวิชาชีพ	-	8,954	28,129	-	37,083
-สายวิชาการศึกษา	-	-	2,994	212	3,206
ระดับมหาวิทยาลัย					
-สายวิชาการ	-	19,656	76,845	1,803	98,304
-สายวิชาชีพ	-	1,667	7,144	190	9,001
-สายวิชาการศึกษา	-	1,201	33,734	2,871	37,806
ไม่ทราบ	-	-	111	-	111
รวม	133,224	433,073	1,209,328	262,856	2,038,481

ตาราง 3.12 ตัวอย่างการคำนวณค่าเสียโอกาสในกลุ่มผู้ไม่มีการศึกษาและมีอายุ 15-24 ปี

ค่าเสียโอกาส (บาท)	จำนวน(คน)	มูลค่ารวม(บาท)
1,053.47	843	888,075.63
1,217.69	341	415,233.22
1,581.03	311	491,700.69
รวม	1,495	1,795,009.54

เมื่อวิเคราะห์เวลาที่อาสาสมัครได้ใช้ไปในกลุ่มกิจกรรมการดูแลครัวเรือน และการให้บริการชุมชน ทั้งในกิจกรรมหลักและกิจกรรมรอง พบว่า ใน 1 วัน ค่าเสียโอกาสที่อาสาสมัครควรได้รับมีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 53,495,934.14 บาท โดยแบ่งเป็นกิจกรรมหลัก 52,868,597.00 บาท กิจกรรมรอง 627,337.13 บาท

เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มกิจกรรม พบว่า การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน มีมูลค่า 30,413,501.13 บาท การให้บริการชุมชน มีมูลค่า 6,247,409.85 บาท การให้บริการอาสาสมัคร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน มีมูลค่า 2,428,491.94 บาท และกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 14,406,531.22 บาท

ส่วนต่อมาได้ทำการประมาณการมูลค่าของงานอาสาสมัคร ในระยะต่างๆ กัน คือ 8 วันต่อเดือน (96 วันต่อปี) 15 วันต่อเดือน (180 วันต่อปี) และ 1 ปี โดยกำหนดให้จำนวนอาสาสมัครมีจำนวนคงที่ตลอดระยะเวลา แต่ประชาชนที่กลายเป็นอาสาสมัครมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยหากอาสาสมัครทำงาน 96 วันต่อปี ประเมินเป็นมูลค่าของงานอาสาสมัครได้ 5,135,609,677.05 บาท ทำงานอาสาสมัคร 180 วันต่อปี คิดเป็น 9,628,286,702.00 บาท และมูลค่าของงานอาสาสมัครใน 1 ปี มีมูลค่า 19,516,802,935.32 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.30 ของ GDP ซึ่งมีมูลค่า 6,489,847 ล้านบาท

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 3.13 มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของการทำงานอาสาสมัครใน 1 วัน

กิจกรรม	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	รวม
การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน			
ด้านการบำรุงรักษาและจัดการครัวเรือน	14,250,599.20	72,975.66	14,323,574.85
ด้านการซื้อป้องกันหรือการจัดซื้อสินค้าและบริการ	1,603,392.17	49,569.37	1,652,961.54
ด้านการก่อสร้าง การปรับปรุง และการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ	2,638,371.69	-	2,638,371.69
การซ่อมแซมเครื่องอุปโภคบริโภคและของใช้ในครัวเรือน	612,402.64	38,497.65	650,900.29
ด้านธุรกิจหรือฟาร์มและด้านการจ้างงาน	4,469,568.53	79,637.83	4,549,206.36
ด้านการดูแลเด็ก	3,192,395.28	324,905.57	3,517,300.86
ด้านการดูแลผู้ใหญ่	2,579,017.73	5,791.59	2,584,809.32
ด้านการขนส่ง	496,376.22	-	496,376.22
รวม	29,842,123.46	571,377.67	30,413,501.13
การให้บริการชุมชน			
การให้บริการเพื่อชุมชน	2,314,633.85	27,980.80	2,342,614.64
การซ่อมแซมถนน อาคาร การปรับ เตรียมพื้นที่ในชุมชน การทำความสะอาด	1,575,574.15	11,683.84	1,587,257.99
การให้ความช่วยเหลือกับหมู่บ้าน	2,048,890.56	-	2,048,890.56
การให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวและชุมชน	268,646.66	-	268,646.66
รวม	6,207,745.22	39,664.64	6,247,409.85

ตาราง 3.13 มูลค่าเชิงเศรษฐกิจของการทำงานอาสาสมัครใน 1 วัน (ต่อ)

กิจกรรม	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมรอง	รวม
การให้บริการอาสาสมัคร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน			
การทำงานอาสาสมัครให้กับองค์การ	1,842,604.86	902.00	1,843,506.86
การทำงานอาสาสมัครในนามองค์การ	572,020.62	12,964.46	584,985.08
รวม	2,414,625.48	13866.46	2,428,491.94
กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง			
การเข้าร่วมประชุม	3,899,225.53	-	3,899,225.53
การมีส่วนร่วมในชุมชนและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง	1,351,660.63	2,428.36	1,354,089.00
การเดินทางที่เกี่ยวข้อง	9,015,916.95	-	9,015,916.95
การให้ความช่วยเหลือที่ได้จัดประเภทไว้ที่อื่น	137,299.74	-	137,299.74
รวม	14,404,102.85	2428.36	14,406,531.22
รวมทั้งหมด	52,868,597.00	627,337.13	53,495,934.14

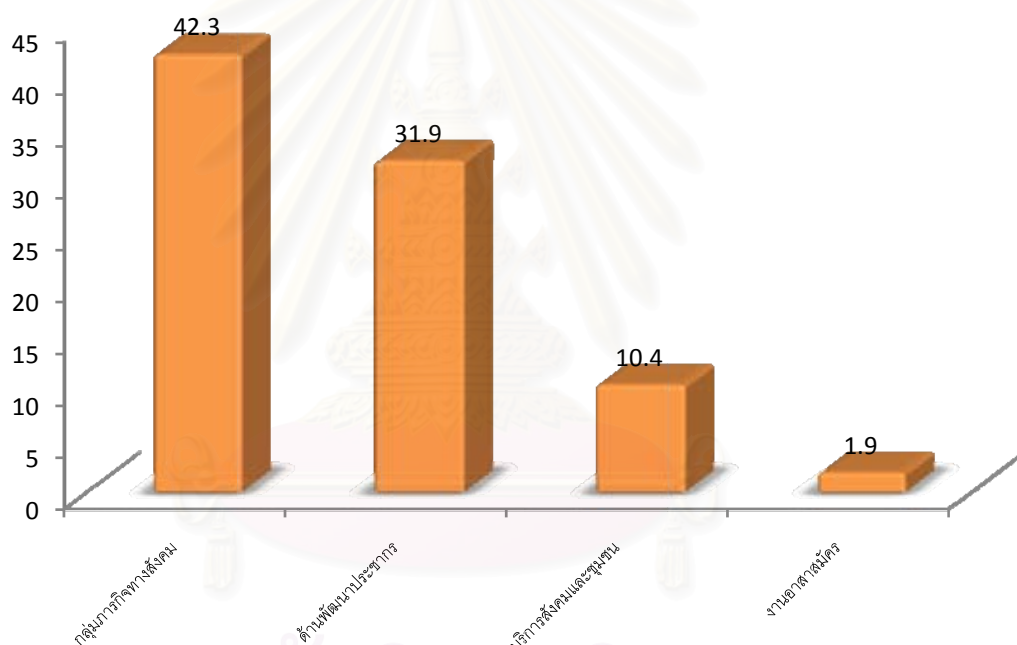
ตาราง 3.14 ผลประมาณการมูลค่างานอาสาสมัครในระยะเวลาต่างๆ

กิจกรรม	96 วัน/ปี	% GDP	180 วัน/ปี	% GDP	1 ปี	% GDP
การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน						
ด้านการบำรุงรักษาและจัดการครัวเรือน	1,375,063,185.82	0.00021	2,578,243,473.41	0.0004	5,228,104,821.09	0.0806
ด้านการซื้อป้องกันหรือการจัดซื้อสินค้าและบริการ	158,684,307.48	0.00002	297,533,076.52	0.0000	603,330,960.73	0.0093
ด้านการก่อสร้าง การปรับปรุง และการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ	253,283,681.94	0.00004	474,906,903.63	0.0001	963,005,665.69	0.0148
การซ่อมแซมเครื่องอุปโภคบริโภคและของใช้ในครัวเรือน	62,486,428.01	0.00001	117,162,052.52	0.0000	237,578,606.50	0.0037
ด้านธุรกิจหรือฟาร์มและด้านการจ้างงาน	436,723,810.48	0.00007	818,857,144.66	0.0001	1,660,460,321.11	0.0256
ด้านการดูแลเด็ก	337,660,882.09	0.00005	633,114,153.92	0.0001	1,283,814,812.11	0.0198
ด้านการดูแลผู้ใหญ่	248,141,695.09	0.00004	465,265,678.29	0.0001	943,455,403.20	0.0145
ด้านการขนส่ง	47,652,117.50	0.00001	89,347,720.31	0.0000	181,177,321.74	0.0028
รวม	2,919,696,108.41	0.00045	5,474,430,203.26	0.0008	11,100,927,912.17	0.1711
การให้บริการชุมชน						
การให้บริการเพื่อชุมชน	224,891,005.91	0.00003	421,670,636.09	0.0001	855,054,345.41	0.0132
การซ่อมแซมถนน อาคาร การปรับเตรียมพื้นที่ในชุมชน การทำความสะอาด	152,376,767.33	0.00002	284,724,996.27	0.0000	579,349,167.46	0.0089
การให้ความช่วยเหลือกับหมู่บ้าน	196,693,493.56	0.00003	368,800,300.43	0.0001	747,845,053.64	0.0115
การให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวและชุมชน	25,790,079.16	0.000004	48,356,398.43	0.00001	98,056,030.15	0.0015
รวม	599,751,345.96	0.00009	1,123,552,331.22	0.0002	2,280,304,596.66	0.0351

ตาราง 3.14 ผลประมาณการมูลค่างานอาสาสมัครในระยะเวลาต่างๆ (ต่อ)

กิจกรรม	96 วัน/ปี	% GDP	180 วัน/ปี	% GDP	1 ปี	% GDP
การให้บริการอาสาสมัคร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน						
การทำงานอาสาสมัครให้กับองค์กร	331,831,234.44	0.00005	663,666,978.86	0.00010	331,831,234.44	0.0102
การทำงานอาสาสมัครในนามองค์กร	105,297,313.69	0.00002	213,519,552.76	0.00003	105,297,313.69	0.0033
รวม	437,128,548.13	0.00007	877,186,531.62	0.00014	437,128,548.13	0.0135
กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง						
การเข้าร่วมประชุม	374,325,651.17	0.00006	701,860,595.95	0.0001	1,423,217,319.57	0.0219
การมีส่วนร่วมในชุมชนและความรับผิดชอบต่อเกี่ยวข้อง	129,992,543.69	0.00002	243,736,019.41	0.0000	494,242,483.81	0.0076
การเดินทางที่เกี่ยวข้อง	865,528,027.29	0.00013	1,622,865,051.18	0.0003	3,290,809,687.11	0.0507
การให้ความช่วยเหลือที่มิได้จัดประเภทไว้ที่อื่น	13,180,774.85	0.00000	24,713,952.85	0.0000	50,114,404.39	0.0008
รวม	1,383,026,997.00	0.00021	2,593,175,619.39	0.0004	5,258,383,894.88	0.0810
รวมทั้งหมด	5,135,609,677.05	0.00079	9,628,286,702.00	0.0015	19,516,802,935.32	0.3007

นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายของภาครัฐ ซึ่งมีจำนวน 1,028,000 ล้านบาท มูลค่างานอาสาสมัครคิดเป็นร้อยละ 1.90 เมื่อจำแนกเป็นกลุ่มงบประมาณ ซึ่งกลุ่มภารกิจทางสังคมในปีงบประมาณ พ.ศ.2547 มีรายจ่ายจำนวน 434,981.4 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 42.3 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด จำแนกเป็น ด้านการพัฒนาประชากร จำนวน 328,315.5 ล้านบาท หรือร้อยละ 31.9 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น ด้านการบริการสังคมและ ชุมชน จำนวน 106,665.9 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 10.4 ของงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น ผลการ ประเมินมูลค่างานอาสาสมัคร พบว่า มูลค่าของงานอาสาสมัครคิดเป็นร้อยละ 4.49 ของ งบประมาณรายจ่ายสำหรับกลุ่มภารกิจของสังคม และคิดเป็นร้อยละ 18.30 ของงบประมาณด้าน การบริการสังคมและชุมชน

ภาพ 3.2 ร้อยละงบประมาณรายจ่ายและมูลค่างานอาสาสมัคร

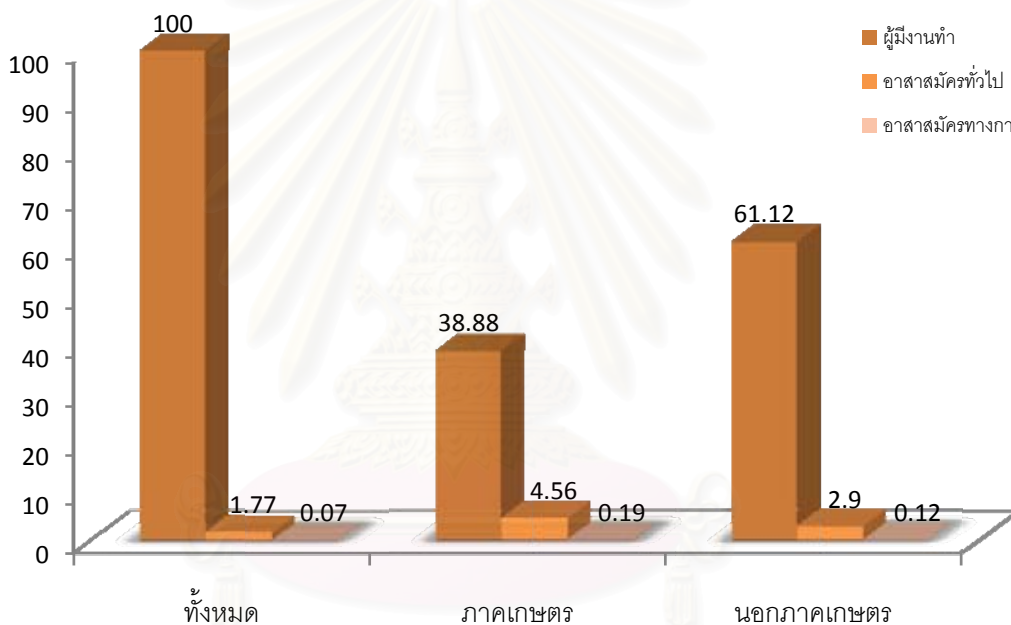
3.4.2 ผลการวิเคราะห์จำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา

เมื่อนำผลรวมของเวลาทั้งหมดในกลุ่ม “กิจกรรมการให้บริการชุมชนและการให้ ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น” และนำเวลาที่ได้มาคำนวณเป็นการจ้างงานเต็มเวลา (Full Time Equivalent) ต่อวัน หลังจากนั้นนำมาถ่วงน้ำหนัก (weight) เพื่อประมาณการจำนวนอาสาสมัครที่ ได้เป็นจำนวนอาสาสมัครทั่วประเทศ โดยที่ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักนี้เป็นค่าที่สำนักงานสถิติได้

คำนวณมาพร้อมกับข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาฯ พบว่า ในปี พ.ศ.2547 มีจำนวนอาสาสมัครทั้งสิ้น 618,016 คน เมื่อเทียบกับจำนวนผู้มีงานทำในปีเดียวกันที่มีงานทำ 34.85 ล้านคน

จากการจำแนกผู้มีงานทำออกเป็นภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร พบว่า จำนวนอาสาสมัครคิดเป็นร้อยละ 4.56 เมื่อเทียบกับผู้มีงานทำภาคเกษตร 13.55 ล้านคน และคิดเป็นร้อยละ 2.90 เมื่อเทียบกับผู้มีงานทำนอกภาคเกษตร 21.30 ล้านคน

อาสาสมัครทางการ พบว่า เทียบเป็นการจ้างงานเต็มเวลามีจำนวน 25,258 คน คิดเป็นร้อยละ 0.07 เทียบการจ้างงานภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.19 และเทียบการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 0.12

ภาพ 3.3 แสดงสัดส่วนร้อยละผู้มีงานทำ อาสาสมัครทั่วไปและอาสาสมัครทางการ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัคร

ในการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครส่วนนี้ ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกนำเสนอแบบจำลองพฤติกรรมของอาสาสมัครการวิเคราะห์ ส่วนที่สองเสนอวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัคร ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการทำงานหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร (Probit Model) และการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณการทำงานอาสาสมัคร (Tobit Model)

4.1 แบบจำลองพฤติกรรมของอาสาสมัคร

ใน 24 ชั่วโมง หรือ 1 วัน มนุษย์ย่อมต้องจัดสรรเวลาไปเพื่อการพักผ่อน เวลาที่เหลือ (T) จึงนำไปใช้เพื่อการทำงาน (h_i) และการทำงานอาสาสมัคร (v_i) ในการทำงานนั้นย่อมได้รับค่าจ้าง (w_i) ซึ่งค่าจ้างที่ได้รับนี้เองถูกนำไปใช้เพื่อการบริโภค (x_i) โดยหาซื้อได้ในระดับตลาด (p) นอกจากรายได้ที่รับจากการทำงานแล้วยังมีรายได้บางส่วนที่มีอยู่ก่อนแล้ว (y_i) โดยที่อรรถประโยชน์ของบุคคลนี้จึงขึ้นอยู่กับ การบริโภคและการทำงานอาสาสมัคร เมื่อบุคคลนี้ตัดสินใจจัดสรรเวลาให้กับการทำงานอาสาสมัครมากขึ้น ย่อมทำให้เหลือเวลาสำหรับการทำงานลดลง และส่งผลให้มีรายได้ที่ลดน้อยลง ในทางกลับกัน หากเวลาบุคคลนี้ตัดสินใจจัดสรรเวลาสำหรับการทำงานอาสาสมัครลดน้อยลง ย่อมทำให้เหลือเวลาสำหรับการทำงานมากขึ้น และทำให้มีรายได้ที่มากขึ้นด้วย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงได้สร้างแบบจำลองพฤติกรรมของอาสาสมัคร โดยมีลักษณะสมการและข้อจำกัดต่างๆ ดังนี้

$$\max u(x_i, v_i) \quad (4.1)$$

$$s. t. \quad px_i = w_i h_i + y_i \quad (4.2)$$

$$T = h_i + v_i \quad (4.3)$$

$$\therefore px_i = w_i(T - v_i) + y_i \quad (4.4)$$

กำหนดปัญหาได้ดังนี้

$$\mathcal{L} = u(x_i, v_i) + \lambda[px_i - w_i(T - v_i) - y_i] \quad (4.5)$$

จะได้เงื่อนไขข้อที่ 1 (The first-order condition: F.O.C.)

$$\frac{\partial \mathcal{L}}{\partial x_i}: \quad \frac{\partial u}{\partial x_i} + \lambda p = 0 \quad (4.6)$$

$$\frac{\partial \mathcal{L}}{\partial v_i}: \quad \frac{\partial u}{\partial v_i} + \lambda w_i = 0 \quad (4.7)$$

$$\frac{\partial \mathcal{L}}{\partial \lambda}: \quad px_i - w_i(T - v_i) - y_i = 0 \quad (4.8)$$

เมื่อนำสมการที่ (4.7) หารด้วยสมการที่ (4.6) ได้

$$\frac{\partial u / \partial v_i}{\partial u / \partial x_i} = \frac{w_i}{p} \quad (4.9)$$

จากนั้นหา Total differential ของสมการที่ (4.6) ถึง (4.8) จะได้

$$pd\lambda + u_{xx}dx + u_{xv}dv = -\lambda dp \quad (4.10)$$

$$wdx + u_{vx}dx + u_{vv}dv = -\lambda dw \quad (4.11)$$

$$pdx + wdv = -xdp + (T - v)dw + wdT + dy \quad (4.12)$$

ดังนั้นจะได้ระบบสมการในรูปเมตริกซ์ดังนี้

$$\begin{bmatrix} p & u_{xx} & u_{xv} \\ w & u_{vx} & u_{vv} \\ 0 & p & w \end{bmatrix} \begin{bmatrix} d\lambda \\ dx \\ dv \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -\lambda \\ 0 \\ -x \end{bmatrix} dp + \begin{bmatrix} 0 \\ -\lambda \\ (T - v) \end{bmatrix} dw + \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ w \end{bmatrix} dT + \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 1 \end{bmatrix} dy \quad (4.13)$$

กำหนดให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้า เวลาที่เหลือจากการพักผ่อนและรายได้ที่อยู่ก่อนแล้ว นั่นคือ $dp = dT = dy = 0$ และพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของระดับค่าจ้าง (w) ต่อการบริโภคสินค้า (x) และการทำงานอาสาสมัคร (v) จะได้

$$\begin{bmatrix} p & u_{xx} & u_{xv} \\ w & u_{vx} & u_{vv} \\ 0 & p & w \end{bmatrix} \begin{bmatrix} d\lambda/dw \\ dx/dw \\ dv/dw \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ -\lambda \\ (T - v) \end{bmatrix} \quad (4.14)$$

เงื่อนไขข้อที่ 2 (The second-order condition: S.O.C.) เป็นดังนี้

$$|j| = \begin{vmatrix} p & u_{xx} & u_{xv} \\ w & u_{vx} & u_{vv} \\ 0 & p & w \end{vmatrix} \quad (4.15)$$

$$= pwu_{vx} + 0 + pwu_{xv} - 0 - p^2u_{vv} - w^2u_{xx} \quad (4.16)$$

$$= -p^2u_{vv} + 2pwu_{vx} - w^2u_{xx} \quad (4.17)$$

เนื่องจาก $u_{vv} < 0$ และ $u_{xx} < 0$ เสมอ เนื่องจากเป็นไปตามกฎอรรถประโยชน์หน่วยสุดท้ายลดน้อยถอยลง (Diminishing Marginal Utility) ดังนั้น $-p^2u_{vv} > 0$ และ $w^2u_{xx} > 0$ แต่เนื่องจาก $|j| > 0$ เสมอ ซึ่งเป็นไปตามหลักว่าด้วยปัญหาความเป็นที่สุที่สุดโดยเปรียบเทียบที่มีข้อจำกัด (Optimization Problem with Constraints) ดังนั้นจะได้

$$-p^2u_{vv} + 2pwu_{vx} - w^2u_{xx} > 0 \quad (4.18)$$

นั่นคือ $|j| > 0$ เมื่อ

$$u_{vx} > \frac{-p^2u_{vv} - w^2u_{xx}}{2pw} \quad (4.19)$$

แต่เนื่องจาก $u_{vv} < 0$ และ $u_{xx} < 0$ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น u_{vx} จึงมีค่าได้ทั้งบวกและลบ ดังนั้น

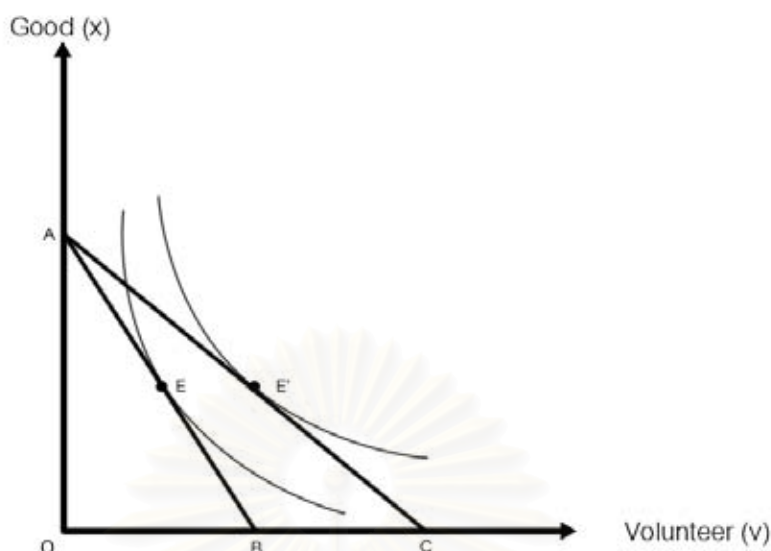
$$\frac{\partial v}{\partial w} = \frac{1}{|j|} \begin{bmatrix} p & u_{xx} & 0 \\ w & u_{vx} & \lambda \\ 0 & p & (T-v) \end{bmatrix} \quad (4.20)$$

$$= \frac{(T-v)(-1)^{3+3} \begin{bmatrix} p & u_{xx} \\ w & u_{vx} \end{bmatrix}}{|j|} \quad (4.21)$$

แทนค่าสมการ (4.16) ในสมการ (4.20)

$$= \frac{(T-v)(pu_{vx} - wu_{xx})}{-p^2u_{vv} + 2pwu_{vx} - w^2u_{xx}} \quad (4.22)$$

ดังนั้น $\frac{\partial v}{\partial w} > 0$ เมื่อ $u_{vx} > \frac{w}{p}u_{xx}$ จึงสามารถสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานอาสาสมัครและค่าจ้าง ขึ้นอยู่กับอัตราค่าจ้างต่อราคาของการบริโภคและอัตราการเปลี่ยนแปลงความชันของอรรถประโยชน์ต่อสินค้าบริโภค (u_{xx}) เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ หากกำหนดให้ $p = 1$ แล้ว การดำเนินงานอาสาสมัครจะเปลี่ยนแปลงตามอัตราค่าจ้างและอัตราการเปลี่ยนแปลงความชันของอรรถประโยชน์ต่อสินค้าบริโภคนั้นเอง

ภาพ 4.1 การเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ต่อการทำงานอาสาสมัคร

จากภาพ 4.1 แกนตั้ง คือ ปริมาณการบริโภคสินค้าโดยใช้รายได้ที่เกิดจากนำเวลาไปทำงาน ส่วนแกนนอน คือ ปริมาณชั่วโมงการทำงานอาสาสมัคร ณ จุด A เป็นจุดที่นำเวลาทั้งหมดออกจากเวลาอนหลับไปใช้เพื่อทำงานเพื่อรายได้ทั้งหมด และนำรายได้นั้นมาใช้จ่ายเพื่อหาสินค้าเพื่อการบริโภคทั้งหมด เช่นเดียวกับจุด B เป็นจุดที่ใช้เวลาทั้งหมดใช้ไปเพื่อทำงานอาสาสมัครเพียงอย่างเดียวและไม่ทำการบริโภคเลย ดังนั้นเส้น AB คือ budget constraint เมื่อเริ่มแรก จุด E เป็นจุดที่มีดุลยภาพระหว่างการบริโภคและการทำงานอาสาสมัคร ณ ระดับราคาค่าจ้าง โดยที่อัตราทดแทนกันหน่วยสุดท้ายระหว่างการทำงานอาสาสมัครและการบริโภค คือ สัดส่วนอัตราค่าจ้างต่อระดับราคาจากสมการ (4.9) นั่นเอง

หากกำหนดให้ $p = 1$ แล้ว เมื่อระดับค่าจ้างมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้น ย่อมทำให้สามารถบริโภคได้มากขึ้น แต่เมื่อบริโภคจนถึงระดับหนึ่งการบริโภคจะลดลงมาเหลือเท่าเดิม คือ ณ จุด A นั่นคือค่าจ้างที่เพิ่มมากขึ้นทำให้คนลดชั่วโมงในการทำงานลง ส่งผลให้เหลือเวลาที่ใช้ในการพักผ่อนและทำงานอาสาสมัครได้มากขึ้น เส้น budget constraint จึงเปลี่ยนเป็นเส้น AC จุดดุลยภาพจึงเปลี่ยนเป็น E' นั่นคือระดับราคาค่าจ้างที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้คนจัดสรรเวลาไปทำงานอาสาสมัครได้มากขึ้น แต่เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง โดยขึ้นอยู่กับอัตราการเปลี่ยนแปลงความชันของอรรถประโยชน์ต่อสินค้าบริโภค

4.2 วิธีการศึกษา

4.2.1 แบบจำลองโพรบิท (Probit Model)

การศึกษาปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมในงานอาสาสมัคร เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีข้อจำกัดซึ่งเป็นตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร มี 2 ทางเลือก คือ เป็นหรือไม่เป็นอาสาสมัคร โดยมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย อาชีพ อุตสาหกรรม เป็นต้น หรือกล่าวได้ว่าความน่าจะเป็นของการตัดสินใจขึ้นอยู่กับตัวแปรอธิบายแบบต่อเนื่องใดๆ X_i (Continuous Explanatory Variable) เช่น อายุ ค่าจ้าง เป็นต้น และตัวแปรอธิบายแบบพิชิตใดๆ D_i (Discrete Explanatory Variable) เช่น เพศ อาชีพ สถานที่อยู่ เป็นต้น ดังสมการที่

$$y_i = \alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i \quad (4.23)$$

โดยที่ $y_i = 1$: กรณีตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร
 $y_i = 0$: กรณีตัดสินใจไม่ทำงานอาสาสมัคร

โดยที่ α , β และ γ เป็นพารามิเตอร์ที่จะถูกทำการประมาณการ u_i เป็นความคลาดเคลื่อน กำหนดให้ $F(\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i)$ มีการกระจายแบบ Standard Normal Distribution ซึ่ง

$$P(y_i = 1) = \Phi(\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i} \exp\left(-\frac{z^2}{2}\right) dz \quad (4.24)$$

โดยที่ $\Phi(\cdot)$ คือ Accumulative distribution function (cdf) ของการกระจายตัวแบบปกติ (standard normal distribution) พิจารณาข้อเท็จจริงที่ว่าตัวเลือกมีเพียงสองตัวเลือก คือ การทำงานหรือไม่ทำงานอาสาสมัครดังนั้น

$$P(y_i = 0) = 1 - \Phi(\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i) \quad (4.25)$$

พิจารณาค่าความคาดหวังของความน่าจะเป็นที่จะทำงานหรือไม่ทำงาน จะได้สมการที่ (4.) ดังนี้

$$E(y_i) = \Phi(\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i) \quad (4.27)$$

ซึ่งนั่นก็หมายความว่าความน่าจะเป็นของการเลือกที่จะทำงานหรือไม่ทำงานของอาสาสมัคร รวมไปถึงค่าความคาดหวังของการทำหรือไม่ทำงานจะตกอยู่ในช่วงปิดระหว่าง 0 ถึง 1

กรณีของแบบจำลองโพรบิทนี้ สัมประสิทธิ์ของตัวแปรอธิบายที่ถูกประมาณการออกมานั้น ซึ่งในกรณีนี้ได้แก่ β และ γ สัมประสิทธิ์ดังกล่าวจะแสดงเพียงแค่วิศวกรรมของผลกระทบหรืออิทธิพลของตัวแปรอธิบายนั้นว่ามีผลต่อการทำงานของอาสาสมัคร แต่จะไม่บ่งบอกถึงขนาดของผลกระทบแต่อย่างใด การพิจารณาขนาดของผลกระทบหรือ Marginal effect นั้นจะพิจารณาในรูปของผลกระทบหรือตัวแปรที่สนใจที่มีค่าต่อค่าความคาดหวังของการทำงาน $E(y_i)$ ซึ่งต้องแยกออกมาพิจารณาต่างหากจากสัมประสิทธิ์ที่ถูกประมาณการออกมาดังนี้

กรณีตัวแปรอธิบายแบบต่อเนื่อง

$$\frac{\partial E(y_i)}{\partial x_i} = \phi(\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i) \times \beta \quad (4.28)$$

$\phi(\cdot)$ คือ Standard Normal Density Distribution โดยที่ $1 > \phi(\alpha + \beta X_i + \gamma D_i + u_i) \times \beta \geq 0$ จะเห็นได้ว่าทิศทางของ Marginal effect จะตรงกับเครื่องหมายสัมประสิทธิ์ β

กรณีตัวแปรอธิบายแบบพินทนะหรือตัวแปรหุ่น จะคำนวณได้ดังนี้

$$\text{กรณีตัวแปรหุ่น } D_i = 1: P(y_i = 1) = \Phi(\alpha + \beta X_i + \gamma)$$

$$\text{กรณีตัวแปรหุ่น } D_i = 0: P(y_i = 0) = \Phi(\alpha + \beta X_i)$$

Marginal effect คือ $\Phi(\alpha + \beta X_i + \gamma) - \Phi(\alpha + \beta X_i)$ จะเห็นได้ว่าหากผลการประมาณการสัมประสิทธิ์ออกมาเป็นบวก (ลบ) $\Phi(\alpha + \beta X_i + \gamma) - \Phi(\alpha + \beta X_i)$ จะเป็นบวก (ลบ) ด้วยเหมือนกัน

แบบจำลองสำหรับพิจารณาการทำงานไม่ทำงานอาสาสมัคร

เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหรือไม่เป็นอาสาสมัคร จะมีรูปแบบสมการดังนี้

$$\begin{aligned} \text{prob}(VOLUNTEER_i) = & \delta_0 + \delta_1 AGE_i + \delta_2 SEX_i \\ & + \delta_3 OPPORTUNITY COST_i + \delta_4 MARITAL STATUS_i \\ & + \delta_5 RELIGION_i + \delta_6 MEMBERS_i + \delta_7 EDUCATION_i \\ & + \delta_8 RIGION_i + + \delta_9 WORK CHARACTERISTICS_i \\ & + \delta_{10} MOTIVE_i + \epsilon_i \end{aligned} \quad (4.29)$$

โดยที่ $VOLUNTEER_i = 1$ คือ บุคคลที่เลือกเป็นอาสาสมัคร และ 0 คือ เลือกไม่ทำงานอาสาสมัคร และ ϵ_i เป็นความคลาดเคลื่อน และกำหนดให้

ตัวแปรด้านลักษณะเฉพาะ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ลักษณะการทำงาน และ ค่าเสียโอกาส

ตัวแปรด้านครอบครัวและการอยู่อาศัย ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่ตั้งของครัวเรือน (ภูมิภาคหรือเขตการปกครอง)

ตัวแปรด้านแรงจูงใจ ได้แก่ เวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัด⁶ และสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัด⁷ ตัวแปรทั้งสองนี้สร้างขึ้นเพื่อทดสอบแรงจูงใจในการเป็นอาสาสมัคร ซึ่งประกอบด้วย Altruism, Impure altruism และ Warm glow

4.2.2 แบบจำลองทอบิท (Tobit Model)

การศึกษาปัจจัยกำหนดปริมาณชั่วโมงในการทำงานอาสาสมัคร เป็นการศึกษาโดยใช้แบบจำลองทอบิท (Tobit model) ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีตัวแปรตามที่มีค่าต่อเนื่องในช่วงปลายหายไป อาจเป็นเพราะไม่สามารถวัดค่าได้หรือสังเกตเห็นได้ หรือเป็นตัวแปรตามที่มีค่าเท่ากับศูนย์เป็นจำนวนมาก โดยสามารถเขียนอยู่ในรูปสมการอย่างง่ายระหว่างตัวแปรแฝง y^* และปัจจัยต่างๆ ได้ดังนี้

$$y^* = \beta_0 + \beta_1 x + u \quad (4.30)$$

โดยที่มีเงื่อนไขกำกับดังนี้

$$y = y^* \quad \text{ถ้า} \quad y^* > 0$$

$$y = 0 \quad \text{ถ้า} \quad y^* \leq 0$$

ในสมการที่ (4.25) เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า แบบจำลองถดถอยแบบเซนเซอร์ (Censored regression model) โดยกำหนดให้ตัวแปรตามที่มีค่าลบเปลี่ยนเป็นค่าเท่ากับศูนย์ นั่นคือ ทุกหน่วยสังเกตที่มีค่าต่ำกว่าศูนย์ถูกกำหนดไว้ที่ศูนย์นั่นเอง แบบจำลองนี้ให้คำอธิบาย 2 สิ่ง นั่นคือ

ประการแรก ค่าความน่าจะเป็น (p) ที่ $y_i = 0$ สำหรับค่า x_i ที่สังเกตได้

⁶ ตัวแปรที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแปรที่สะท้อนแรงจูงใจ โดยเฉลี่ยเวลาอาสาสมัครในแต่ละจังหวัด

⁷ ตัวแปรที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแปรที่สะท้อนแรงจูงใจ โดยใช้สัดส่วนจำนวนอาสาสมัครที่มีในแต่ละจังหวัดต่อจำนวนประชากรในจังหวัดนั้นๆ

$$p(y_i = 0) = 1 - \Phi\left(\frac{x_i'\beta}{\sigma}\right) \quad (4.31)$$

ประการที่สอง คือ การแจกแจงของ y_i มีค่าเป็นบวก นั่นคือ มีการแจกแจงแบบปกติปลายตัด (Truncated normal) โดยมีค่าความคาดหมายเป็นบวก ดังสมการที่ (4.)

$$E(y_i | y_i > 0) = x_i'\beta + \sigma \frac{\phi(x_i'\beta/\sigma)}{\Phi(x_i'\beta/\sigma)} \quad (4.32)$$

เมื่อ $\phi(\cdot)$ คือ ฟังก์ชันความหนาแน่นมาตรฐาน (Standard normal density function: pdf) และ $\Phi(\cdot)$ คือ ฟังก์ชันการแจกแจงสะสมปกติมาตรฐาน (Standard normal cumulative distribution: cdf) และ u ของสมการที่ (4.25) คือ ค่าคาดหมายอย่างมีเงื่อนไข (Conditional expectation) ของตัวแปรแจกแจงแบบปกติที่มีค่าเฉลี่ยที่ศูนย์ โดยที่ $y_i > 0$ หรือมีค่าใหญ่กว่า $-x_i'\beta$ นั่นคือ ค่า $E(y_i | y_i > 0)$ จะมีค่าเป็นบวก

แบบจำลองสำหรับพิจารณาปริมาณการทำงานอาสาสมัคร

จากแบบจำลองโทบิตที่ได้กล่าวมา เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณชั่วโมงในการทำงานอาสาสมัคร จะมีรูปแบบสมการดังนี้

$$\begin{aligned} VOLUNTEER TIME_i = & \omega_0 + \omega_1 AGE_i + \omega_3 SEX_i + \omega_4 OPPORTUNITY COST_i \\ & + \omega_6 MARITAL STATUS_i + \omega_{10} RELIGION_i + \omega_{13} MEMBERS_i \\ & + \omega_{14} EDUCATION_i + \omega_{20} REGION_i \\ & + \omega_{25} WORK CHARACTERISTIC_i + \omega_{48} MOTIVE_i + \zeta_i \quad (4.33) \end{aligned}$$

กำหนดให้ $VOLUNTEER TIME_i$ คือ เวลาที่ปัจเจกชนใช้ในการทำงานอาสาสมัคร หน่วยเป็นชั่วโมง และ $VOLUNTEER TIME_i = 0$ คือ เลือกไม่เป็นอาสาสมัคร และ ζ_i เป็นความคลาดเคลื่อน และกำหนดให้

ตัวแปรด้านลักษณะเฉพาะ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ลักษณะการทำงาน และค่าเสียโอกาส

ตัวแปรด้านครอบครัวและการอยู่อาศัย ได้แก่ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ที่ตั้งของครัวเรือน (ภูมิภาคหรือเขตการปกครอง)

ตัวแปรด้านแรงจูงใจ ได้แก่ เวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัด และสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัด

4.3 สมมติฐานในการวิจัย

จากแบบจำลองโพธิทและแบบจำลองโทพิท ปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาสามารถจัดกลุ่มสำหรับการวิเคราะห์ โดยมีสมมติฐานดังนี้

ตาราง 4.1 อธิบายสมมติฐานในแต่ละกลุ่มปัจจัย

กลุ่มตัวแปร	สมมติฐาน	เครื่องหมาย
ค่าจ้าง/ค่าจ้างกำลังสอง	<ol style="list-style-type: none"> 1) ค่าจ้างซึ่งเป็นตัวสะท้อนค่าเสียโอกาส หากเสียค่าเสียโอกาสน้อย คนยอมทำงานอาสาสมัครมาก เมื่อค่าเสียโอกาสมากขึ้น คนจะทำงานอาสาสมัครน้อยลง 2) ตามทฤษฎีการลงทุน คนที่มีค่าจ้างน้อยยอมทำงานอาสาสมัครมากเพื่อหวังที่จะได้รับค่าจ้างที่มากขึ้นในอนาคต ส่วนคนที่ค่าจ้างมากอยู่แล้วจะส่งผลในเชิงลบต่อการทำงานอาสาสมัคร 	+/-
เวลาทำงานอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1) Altruism: ภายใต้งแรงจูงใจนี้ อาสาสมัครจะทำงานน้อยลง เมื่อบุคคลอื่นทำงานอาสาสมัครมากขึ้น ปัจจัยนี้น่าจะส่งผลในเชิงลบ 2) Warm glow: หากอาสาสมัครทำงานโดยคิดถึงแต่ความพึงพอใจของตนเอง ตัวแปรจะเป็นได้ทั้งบวกและลบ แต่ปัจจัยนี้จะไม่มีความสำคัญ 3) Impure altruism: หากอาสาสมัครทำงานโดยคิดถึงทั้งตนเองและผู้อื่น ปัจจัยนี้สามารถเป็นได้ทั้งบวกและลบ 	
สัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1) Altruism: ภายใต้งแรงจูงใจนี้ อาสาสมัครจะตัดสินใจไม่เป็นอาสาสมัคร เมื่อบุคคลอื่นเป็นอาสาสมัครมากขึ้น ปัจจัยนี้จึงน่าจะส่งผลในเชิงลบ 2) Warm glow: หากอาสาสมัครตัดสินใจเป็นอาสาสมัครโดยคิดถึงแต่ความพึงพอใจของตนเอง ตัวแปรจะเป็นได้ทั้งบวกและลบ แต่ปัจจัยนี้จะไม่มีความสำคัญ 3) Impure altruism: หากอาสาสมัครตัดสินใจเป็นอาสาสมัครโดยคิดถึงทั้งตนเองและผู้อื่น ปัจจัยนี้สามารถเป็นได้ทั้งบวกและลบ 	
อายุ/อายุกำลังสอง	ในขณะที่อายุน้อยนั้น การทำงานอาสาสมัครจะเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ และเมื่ออายุมากขึ้นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์นี้จะน้อยลง ฉะนั้นตอนอายุยังน้อยน่าจะส่งผลในเชิงบวก และเมื่ออายุมากขึ้นน่าจะส่งผลในเชิงลบ	+/-
เพศชาย	เพศชายมีข้อจำกัดทางด้านเวลามากกว่าเพศชาย ฉะนั้นเพศชายน่าจะส่งผลในเชิงลบต่อการทำงานอาสาสมัคร	-

ตาราง 4.1 อธิบายสมมติฐานในแต่ละกลุ่มปัจจัย (ต่อ)

กลุ่มตัวแปร	สมมติฐาน	เครื่องหมาย
สถานภาพสมรส	คนที่มีสถานภาพสมรสควรที่จะมีข้อจำกัดทางการจัดสรรเวลามากกว่าคนโสด ฉะนั้นน่าจะส่งผลในเชิงลบ ส่วนสถานภาพอื่นๆ อาจจะมีผลได้ทั้งสองทาง	
ศาสนา	ทุกศาสนาล้วนแต่สอนให้คนทำดี และแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น ฉะนั้นปัจจัยด้านศาสนาควรที่จะส่งผลในเชิงบวก	+
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเป็นปัจจัยที่สะท้อนข้อจำกัดด้านการจัดสรรเวลาด้านครอบครัว ยิ่งจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นเท่าไร ยิ่งต้องใช้เวลาเพื่อครอบครัวมากขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นปัจจัยนี้ควรที่จะส่งผลในเชิงลบ	-
การศึกษา	การศึกษาเป็นปัจจัยที่สะท้อนความมีคุณภาพของคน ที่จะรับรู้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม หากสมมติฐานเป็นจริงการศึกษาที่ยิ่งมากน่าจะส่งผลในเชิงบวก	
เขตเทศบาล	เขตเทศบาลสะท้อนความเป็นเมือง ยิ่งเป็นเมืองขึ้นเท่าไร ปัญหาผู้ใช้จ่ายโดยไม่จ่ายก็จะมากขึ้น ฉะนั้นเขตเทศบาลน่าจะส่งผลในเชิงลบ	-
ภาคที่อยู่อาศัย	ตัวแปรนี้สะท้อนความเป็นเมืองเช่นเดียวกับเขตเทศบาล ฉะนั้นภาคที่อยู่อาศัยเป็นเมืองมากขึ้น ย่อมส่งผลในเชิงลบ	
ลักษณะการทำงาน	คนที่งานทำจะมีข้อจำกัดด้านการจัดสรรเวลามากกว่าคนที่ไม่ได้ทำงาน ฉะนั้นลักษณะการทำงานจึงมีทั้งอิทธิพลในเชิงบวกและลบ	
สถานภาพการทำงาน	คนที่มีเป็นนายจ้าง หรือเจ้าของกิจการ ลูกจ้าง มีข้อจำกัดด้านการจัดสรรเวลาแตกต่างกัน ฉะนั้นสถานภาพการทำงานจึงมีอิทธิพลทั้งเชิงบวกและลบ	
อาชีพ	ปัจจัยด้านอาชีพจะสะท้อนลักษณะการทำงานในแต่ละประเภทของอาชีพ อาชีพที่ต้องทำงานใช้เวลามากย่อมทำให้การจัดสรรเวลายากกว่าอาชีพอื่นๆ ฉะนั้นจึงผลได้ทั้งเชิงบวกและลบ	
อุตสาหกรรม	ปัจจัยด้านอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับปัจจัยด้านอาชีพ อุตสาหกรรมที่ต้องใช้เวลาในการทำงานมากย่อมต้องจัดเวลายาก อุตสาหกรรมประเภทนี้ย่อมต้องส่งผลในเชิงลบ	

4.4 ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2547 (The Time Use Survey 2004) เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ และข้อมูลการสำรวจสภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ.2547 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยทั้ง 2 โครงการได้มีการสำรวจพร้อมกันในเดือนสิงหาคม พ.ศ.2547

ข้อมูลการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ.2547 นั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันในการทำกิจกรรมต่างๆ ใน 1 วัน (24 ชั่วโมง) โดยแบ่งกิจกรรมต่างๆ ออกเป็น 15 กลุ่ม ตามรหัสกิจกรรมขององค์การสหประชาชาติปี พ.ศ.2546 ส่วนด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนส่วนบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป โดยไม่รวมครัวเรือนพิเศษ ครัวเรือนสถาบัน และครัวเรือนชาวต่างประเทศที่มีงานในสถานทูต หรือองค์การระหว่างประเทศที่มีเอกสิทธิ์ทางการทูต

รายละเอียดของข้อมูล ประกอบด้วย เวลาโดยเฉลี่ยต่อวันที่ประชากรได้ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ กิจกรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ และกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดการผลิต ส่วนลักษณะที่สำคัญต่างๆ ของประชากร ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา การศึกษา ผู้มีงานทำ อาชีพ อุตสาหกรรม และสถานภาพการทำงาน

เวลาที่ใช้ในการทำงานอาสาสมัครที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ เวลาที่ใช้ในกิจกรรมการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น ซึ่งประกอบด้วย

- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- การให้บริการชุมชน
- การให้บริการอาสาสมัคร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง: การเข้าร่วมประชุม
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง: การให้บริการชุมชนด้านอื่นๆ
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ที่อื่น

อนึ่ง นอกเหนือจากนี้ยังได้ใช้ข้อมูลสำรวจสภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2547 ประกอบด้วย เพราะข้อมูลการสำรวจใช้เวลา ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ที่จะนำมาหาค่าเสียโอกาส ด้วยเหตุนี้จึงต้องใช้วิธีการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และลักษณะส่วนบุคคลจากข้อมูลสำรวจสภาวะการทำงานฯ เพื่อมาประมาณการกับข้อมูลการใช้เวลา

ตาราง 4.2 สรุปค่าสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลสำหรับการประมาณการ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	จำนวนตัวอย่าง ตัวแปรหุ่น =1
VOLUNTEER	0.0362	0.1869	1	0	1986
VOLUNTEER TIME	0.0894	0.6411	17	0	-
AGE	39.2456	18.5807	98	10	-
MALE	0.4642	0.4987	1	0	25330
WAGE	2341.6570	1897.9180	25055.24	236.1310	-
MARRIED	0.5861	0.4925	1	0	31981
WIDOWED	0.0817	0.2738	1	0	4456
DIVORCED	0.0118	0.1082	1	0	646
SEPARATED	0.0137	0.1161	1	0	746
BUDDIST	0.9381	0.2410	1	0	51189
CHRISTIAN	0.0062	0.0782	1	0	336
ISLAMIC	0.0554	0.2288	1	0	3025
MEMBERS	3.3949	1.4883	15	1	-
UNDER ELEMENT	0.4015	0.4902	1	0	18,5251
ELEMENTARY	0.4539	0.4979	1	0	24,770
LOWER SECONDARY	0.1949	0.3962	1	0	10,638
UPPER SECONDARY	0.1365	0.3434	1	0	7,451
DIPLOMA	0.1019	0.3025	1	0	5,558
UNIVERSITY	0.0313	0.1740	1	0	1706
BANGKOK	0.0505	0.2189	1	0	2,753
CENTRAL	0.3163	0.4650	1	0	17,260
NORTH	0.2183	0.4131	1	0	11,913
NORTHEAST	0.2495	0.4327	1	0	13,614
MUNICIP	0.5817	0.4933	1	0	31,741
WORKER	0.6452	0.4785	1	0	35,208
FIND JOBS	0.0064	0.0799	1	0	351
WAITING FOR FARM	0.0013	0.0363	1	0	72
HOUSEWORK	0.0756	0.2643	1	0	4,124
STUDY	0.0627	0.2424	1	0	3,420
YOUNG&OLD	0.0675	0.2508	1	0	3,681

ตาราง 4.2 สรุปค่าสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลสำหรับการประมาณการ (ต่อ)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	จำนวนตัวอย่าง ตัวแปรหุ่น =1
ILLNESS	0.0183	0.1340	1	0	998
RELAX	0.0066	0.0810	1	0	360
OTHER	0.0116	0.1072	1	0	635
EMPLOYERS	0.0360	0.1864	1	0	1,269
OWN ACCOUNT	0.3349	0.4720	1	0	11,792
UNPAID FAMILY WORKER	0.2051	0.4038	1	0	7,220
GOVERNMENT EMPLOYEE	0.1022	0.3029	1	0	3,599
STATE EMPLOYEE	0.0111	0.1048	1	0	391
PRIVATE EMPLOYEE	0.3085	0.4619	1	0	10,862
MEMBERS OF OPERATIVES	0.0140	0.0370	1	0	75
LEGISLAT	0.0526	0.2232	1	0	2,868
PROFESS	0.0342	0.1818	1	0	1,867
TECHNIC	0.0268	0.1614	1	0	1,460
CLEARK	0.0235	0.1514	1	0	1,280
SERVICE	0.1179	0.3225	1	0	6,433
SKILL	0.2050	0.4037	1	0	11,186
CRAFT	0.0691	0.2537	1	0	3,773
PLANT	0.0443	0.2059	1	0	2,420
MINING	0.0154	0.1233	1	0	842
MANUFACT	0.0855	0.2796	1	0	4,664
UTILITY	0.0029	0.0537	1	0	158
CONSTRUCT	0.0288	0.1672	1	0	1,571
WHOLE	0.1202	0.3252	1	0	6,558
HOTEL	0.0565	0.2308	1	0	3,082
TRANSPORT	0.0170	0.1292	1	0	926
FINANCE	0.0068	0.0823	1	0	372
REALEST	0.0103	0.1011	1	0	563
EDUCAT	0.0278	0.1645	1	0	1,518
HEALTH	0.0136	0.1158	1	0	742
TIME AVERAGE	2.4860	0.5742	3.76	1.02	-
PARTICIPATION	0.0360	0.0188	9.52	1.02	-

4.5 ผลการวิเคราะห์เชิงประจักษ์

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการทำงาน/ไม่ทำงานงานอาสาสมัคร

การศึกษาปัจจัยกำหนดการตัดสินใจทำงานหรือไม่ทำงานอาสาสมัครนั้น ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกได้ศึกษาจากตัวอย่างทั้งหมด ส่วนที่สองและสามเป็นการศึกษาแยกกันระหว่างผู้ที่ไม่ได้ทำงานและผู้ที่มีงานทำ เพราะบุคคลทั้ง 2 กลุ่มนี้มีลักษณะการใช้เวลาที่แตกต่างกัน

4.5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร โดยใช้แบบจำลองโพรบิท สามารถสรุปได้ดังตาราง 4.3 และผลของ Marginal Effect แสดงในตารางที่ 4.4 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า อิทธิพลของลักษณะประชากร เศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัครดังนี้

จากแบบจำลองที่ 2 ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ปัจจัยค่าเสียโอกาสซึ่งเป็นปัจจัยที่บ่งบอกต้นทุนในการทำงานอาสาสมัคร พบว่า ตัวแปรค่าเสียโอกาสเป็นบวก ส่วนตัวแปรค่าเสียโอกาสกำลังสองเป็นลบ และมีเพียงค่าเสียโอกาสเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.05 แสดงว่าในการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครหรือไม่นั้น บุคคลได้คำนึงถึงค่าเสียโอกาสด้วย ขณะที่ค่าเสียโอกาสยังน้อยจะส่งผลให้ตัดสินใจทำงานอาสาสมัครมากกว่า เมื่อเทียบกับขณะที่มีค่าเสียโอกาสมาก ส่วนปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจ ทั้งสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัดและเวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัดมีผลในเชิงบวกทั้งคู่ แต่มีเพียงสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัดเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.01 จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า หากผู้อื่นทำงานอาสาสมัครมากขึ้น จะส่งผลในการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครมากขึ้นด้วย โดยผลของ Marginal effect มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.47

ในแต่ละช่วงชีวิตของคนมีการจัดสรรเวลาไปในแต่ละกิจกรรมที่แตกต่างกัน เช่น ในวัยเด็กเป็นช่วงชีวิตที่จำเป็นต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปเพื่อการเรียนรู้ หรือการลงทุนในทุนมนุษย์ พอพ้นวัยเด็กกิจกรรมที่ต้องใช้เป็นส่วนใหญ่อีกคือ เวลาสำหรับการทำงาน เช่นเดียวกันการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครย่อมมีลักษณะเช่นเดียวกัน จากผลการประมาณการ พบว่า อายุมีผลในเชิงบวก ส่วนอายุกำลังสองมีผลในเชิงลบ แสดงว่า เมื่อตอนที่อายุน้อยจะส่งผลในเชิงบวกต่อความน่าจะเป็น แต่เมื่ออายุมากขึ้นจะส่งผลในเชิงลบต่อความน่าจะเป็นในการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร นั่นคือ ขณะที่อายุน้อยโอกาสที่จะทำงานอาสาสมัครมากกว่าตอนที่อายุมากขึ้น หรือกล่าวได้ว่าใน

ขณะที่อายุยังน้อยมีข้อจำกัดทางด้านเวลาน้อยกว่านั่นเอง และตัวแปรอายุมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ตัวแปรอายุกำลังสองมีนัยสำคัญที่ 0.05 และผลของ Marginal effect ของตัวแปรอายุมีค่าเท่ากับร้อยละ 1.21 ส่วนตัวแปรอายุกำลังสองมีค่าน้อยมาก

ส่วนปัจจัยอื่นๆ ที่น่าสนใจมีดังนี้ ปัจจัยด้านเพศ พบว่า เพศชายมีผลในเชิงบวกต่อความน่าจะเป็นในการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่เพศชายส่วนใหญ่จะเป็นเพศที่ข้อจำกัดด้านเวลามากกว่า เพราะเวลาส่วนใหญ่ต้องนำไปใช้เพื่อทำงานในตลาดแรงงาน ส่วนเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ทำงานบ้านจึงทำให้สามารถจัดสรรเวลาได้มากกว่า แต่ปัจจัยด้านเพศนี้ไม่มีนัยสำคัญ ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพสมรส พบว่า ทุกสถานภาพมีความสัมพันธ์ในเชิงลบเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพโสด และมีเพียงสถานภาพแต่งงาน และหย่าร้างที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีสถานภาพโสดมีข้อจำกัดด้านเวลาน้อยกว่าบุคคลที่มีสถานภาพอื่นๆ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือนซึ่งมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เป็นการยืนยันให้เห็นชัดเจนว่า การที่มีภาระครอบครัวมาก ย่อมทำให้มีข้อจำกัดของเวลามากขึ้นด้วย เวลาส่วนใหญ่ต้องนำไปเพื่อใช้ดูแลสมาชิกในครัวเรือน ด้วยเวลาที่เหลือน้อยนี้เองจึงอาจส่งผลให้ความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัครลดน้อยลง

ปัจจัยด้านศาสนา พบว่า ทุกศาสนามีผลในเชิงบวกต่อความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัครเมื่อมีศาสนาพุทธเป็นตัวเปรียบเทียบ แต่ปัจจัยด้านศาสนาไม่มีนัยสำคัญ เช่นเดียวกันปัจจัยด้านการศึกษา พบว่า มีเพียงผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.10

ปัจจัยด้านลักษณะการทำงาน พบว่า ผู้ที่ไม่มีงานทำแต่กำลังหางาน ผู้ที่เป็นแม่บ้าน และลักษณะการทำงานอื่นๆ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและเป็นตัวแปรที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.01 โดยมีผู้ที่มีงานทำเป็นตัวแปรเปรียบเทียบ แสดงว่า ผู้ที่มีงานเป็นผู้ที่มีข้อจำกัดทางด้านเวลามาก เพราะเวลาส่วนใหญ่ต้องนำไปใช้ในในตลาดแรงงาน ฉะนั้นบุคคลที่มีลักษณะการทำงานอื่นๆ ส่วนตัวแปรที่มีผลในเชิงลบ คือ ผู้ที่ป่วยจนไม่สามารถทำงานได้และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี

ปัจจัยด้านถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลมีผลในเชิงลบต่อความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัคร ส่วนด้านภูมิภาค พบว่า เขตกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีผลในเชิงลบ ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลในเชิงบวกต่อความน่าจะเป็นในการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร แสดงว่า บุคคลที่อาศัยในเขตเมืองหรือที่มีความเป็นชุมชนมากๆ

ด้วยลักษณะที่มีความซับซ้อนในการดำเนินชีวิต จึงส่งผลให้บุคคลที่อยู่ในเขตที่มีความเป็นเมืองจึงส่งผลในเชิงลบต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครด้วย

ตาราง 4.3 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร

Variable	MODEL I			MODEL II			MODEL III		
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.
C	-2.4618	***	-19.5767	-2.4692	***	-19.5598	-2.9545	***	-10.5926
<i>OPPORTUNITY COST</i>									
WAGE				4.90E-05	**	2.1516			
WAGESQ				-2.70E-09		-1.5454			
LN(WAGE)							-5.7121		-0.7973
LN(WAGESQ)							2.8955		0.8083
<i>MOTIVATION</i>									
PARTICIPATION	0.1046	***	17.5212	0.1047	***	17.5314	0.1047	***	17.5211
TIME AVERAGE	0.0066		0.3394	0.007		0.3572	0.0068		0.3474
<i>AGE</i>									
AGE	0.0156	***	3.6271	0.0121	***	2.6737	0.0112	**	2.3279
AGESQ	-0.0002	***	-3.3938	-0.0001	**	-2.4471	-0.0001	**	-2.0694
<i>SEX</i>									
MALE	0.0417	*	1.8905	0.026		1.1275	0.0244		1.0258
<i>MARITAL STATUS</i>									
MARRIED	-0.0908	***	-2.6617	-0.0931	***	-2.7271	-0.0923	***	-2.7035
WIDOWED	-0.0246		-0.4601	-0.0291		-0.545	-0.0275		-0.5141
DIVORCED	-0.2073	**	-1.9683	-0.2102	**	-1.9959	-0.2097	**	-1.9917
SEPARATED	-0.0871		-0.9309	-0.0887		-0.9478	-0.0882		-0.9427
<i>RELIGION</i>									
CHRISTIAN	0.1866		1.5539	0.1851		1.5411	0.1844		1.5344
ISLAMITE	0.0203		0.3875	0.0205		0.3914	0.02		0.3812
OTHER RELIGION	0.3431		0.6438	0.3484		0.6541	0.3493		0.6568
<i>HOUSEHOLDS</i>									
MEMBERS	-0.0373	***	-4.9604	-0.037	***	-4.9214	-0.0372	***	-4.9392

ตาราง 4.3 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร (ต่อ)

Variable	MODEL I			MODEL II			MODEL III		
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.
<i>EDUCATION</i>									
UNDER ELEMENTARY	0.0596		1.1769	0.057		1.1238	0.0549		1.081
ELEMENTARY	0.1151	**	2.0219	0.1017	*	1.7762	0.0989	*	1.7182
LOWER SECONDARY	0.1045	*	1.7444	0.0774		1.2682	0.0756		1.2242
UPPER SECONDARY	0.1222	**	1.9904	0.0832		1.3082	0.0824		1.2738
DIPLOMA	0.0666		0.841	0.0038		0.0458	0.0059		0.0694
UNIVERSITY	0.1102	*	1.748	0.019		0.2568	0.0239		0.312
<i>REGION</i>									
BANGKOK	-0.1904	**	-2.4384	-0.2105	***	-2.6719	-0.2133	***	-2.7018
CENTRAL	-0.0211		-0.5733	-0.0249		-0.6745	-0.0255		-0.6916
NORTH	0.0137		0.3865	0.0358		0.9766	0.0382		1.0153
NORTHEAST	0.014		0.4027	0.0411		1.1255	0.0448		1.178
<i>AREA</i>									
MUNICIP	-0.082	***	-3.7926	-0.0905	***	-4.1282	-0.0914	***	-4.141
<i>WAORK CHARACTERISTIC</i>									
UNEMPLOYED	0.3727	***	3.4963	0.4003	***	3.7316	0.3979	***	3.7074
WAITING	0.0105		0.0382	0.0294		0.1072	0.0287		0.1049
HOUSEWORK	0.2383	***	6.3364	0.2608	***	6.7196	0.2585	***	6.6234
STUDY	0.0648		1.1532	0.0849		1.4915	0.0822		1.444
YOUNGOLD	0.0564		0.9672	0.0766		1.2967	0.0771		1.3017
ILLNESS	-0.0773		-0.9337	-0.0571		-0.6864	-0.0588		-0.7054
RELAX	0.1551		1.3096	0.1866		1.5663	0.1824		1.53
WORK OTHER	0.4644	***	6.3353	0.4959	***	6.6537	0.492	***	6.5921
UNDER15	-0.0553		-0.8572	-0.0522		-0.8057	-0.0486		-0.7522
Akaike info criterion			0.3022			0.3021			0.3022
Schwarz criterion			0.3077			0.308			0.308
Hannan-Quinn criter.			0.3039			0.304			0.304
McFadden R-squared			0.0374			0.0378			0.0377
LR statistic (33 df)			638.2236			644.0147			642.7738
Obs with Dep=0	52582			52582			52582		
Obs with Dep=1	1986			1986			1986		
Total obs	54568			54568			54568		

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตาราง 4.4 ผล marginal effect ของแต่ละตัวแปรจากแบบจำลองที่ 2

Variable	Coefficient		Std. Error	z-Statistic	Marginal effect
<i>OPPORTUNITY COST</i>					
WAGE	4.94E-05	**	2.29E-05	2.1516	4.9E-05
WAGESQ	-2.71E-09		1.75E-09	-1.5454	-1.7E-10
<i>MOTIVE</i>					
PARTICIPATION	0.1047	***	0.0060	17.5314	0.1047
TIME AVERAGE	0.0070		0.0195	0.3572	0.0044
<i>AGE</i>					
AGE	0.0121	***	0.0045	2.6737	0.0121
AGESQ	-0.0001	**	0.0000	-2.4471	-8.4E-07
<i>SEX</i>					
MALE	0.0260		0.0230	1.1275	0.7405
<i>MARITAL STATUS</i>					
MARRIED	-0.0931	***	0.0342	-2.7271	-0.9936
WIDOWED	-0.0291		0.0534	-0.5450	-0.4143
DIVORCED	-0.2102	**	0.1053	-1.9959	-0.9541
SEPARATED	-0.0887		0.0936	-0.9478	-0.6568
<i>RELIGION</i>					
CHRISTIAN	0.1851		0.1201	1.5411	0.8767
ISLAMIST	0.0205		0.0525	0.3914	0.3045
OTHER RELIGION	0.3484		0.5327	0.6541	0.4869
<i>HOUSEHOLDS</i>					
MEMBERS	-0.0370	***	0.0075	-4.9214	-1.6E-08
<i>EDUCATION</i>					
UNDER ELEMENTARY	0.0570		0.0507	1.1238	0.7389
ELEMENT	0.1017	*	0.0573	1.7762	0.9243
LOWER SECONDARY	0.0774		0.0610	1.2682	0.7953
UPPER SECONDARY	0.0832		0.0636	1.3082	0.8092
DIPLOMA	0.0038		0.0834	0.0458	0.0365
UNIVERSITY	0.0190		0.0740	0.2568	0.2027

ตาราง 4.4 ผล marginal effect ของแต่ละตัวแปรจากแบบจำลองที่ 2 (ต่อ)

Variable	Coefficient		Std. Error	z-Statistic	Marginal effect
<i>WORK CHARACTERISTIC</i>					
UNEMPLOYED	0.4003	***	0.1073	3.7316	0.9998
WAITING	0.0294		0.2740	0.1072	0.0854
HOUSEWORK	0.2608	***	0.0388	6.7196	1.0000
STUDY	0.0849		0.0569	1.4915	0.8642
YOUNGOLD	0.0766		0.0591	1.2967	0.8053
ILLNESS	-0.0571		0.0832	-0.6864	-0.5075
RELAX	0.1866		0.1191	1.5663	0.8827
WORKOTHER	0.4959	***	0.0745	6.6537	1.0000
UNDER15	-0.0522		0.0647	-0.8057	-0.5796

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

4.5.1.2 ผลการวิเคราะห์ผู้ไม่มีงานทำและผู้ที่มีงานทำ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานหรือไม่ทำงานอาสาสมัคร ทั้งผู้ไม่มีงานทำและผู้ที่มีงานทำ โดยใช้แบบจำลองโพรบิท สามารถสรุปได้ดังตาราง 4.5 และผลของ Marginal Effect แสดงในตาราง 4.6 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า อิทธิพลของลักษณะประชากร เศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัครดังนี้

ผลการวิเคราะห์ผู้ไม่มีงานทำ แบบจำลองที่ 2 เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด ส่วนผู้ที่มีงานทำ แบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด คือ แบบจำลองที่ 6 ผลการศึกษาทั้งสองกลุ่มสรุปได้ดังนี้ ด้านปัจจัยค่าเสียโอกาส พบว่า ในประเด็นนี้ทั้งสองกลุ่มได้ผลการศึกษาที่เหมือนกัน คือ ตัวแปรค่าเสียโอกาสมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ค่าเสียโอกาสกำลังสองมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ แต่ในแบบจำลองที่ 2 เท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่า การตัดสินใจทำงานของอาสาสมัครของผู้ที่ไม่มีงานทำคำนึงถึงค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นด้วย โดยในขณะที่ค่าเสียโอกาสยังน้อยจะตัดสินใจทำงานอาสาสมัครมากกว่าตอนที่ค่าเสียโอกาสมาก ผิดกับผู้ที่มีงานทำ ถึงผลจะได้เหมือนกันแต่ไม่มีนัยสำคัญ

ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจ สำหรับตัวแปรสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากร รายจังหวัดในการวิเคราะห์ทั้งสองกลุ่ม พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การตัดสินใจทำงานอาสาสมัครของทั้งสองกลุ่มเหมือนกัน คือ การทำงานอาสาสมัครของบุคคลอื่นมีผลต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครของตนเองด้วย ส่วนตัวแปรเวลา

อาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัด พบว่า ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำมีผลในเชิงบวก แต่มีผลในเชิงลบต่อกลุ่มผู้ที่มีงานทำ แต่ตัวแปรนี้ไม่มีนัยสำคัญสำหรับทั้งสองกลุ่ม

เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ในภาพรวม ตัวแปรอายุ ซึ่งจะบ่งบอกถึงลักษณะการจัดสรรเวลาที่แตกต่างกัน ในแต่ละช่วงอายุ ในการวิเคราะห์แยกทั้งกลุ่มผู้ที่มีงานทำและไม่มีงานทำ พบว่า อายุมีผลในเชิงลบ ส่วนอายุกำลังสองมีผลในเชิงบวก แต่ตัวแปรด้านอายุนี้ไม่มีนัยสำคัญ เช่นเดียวกันกับตัวแปรเพศ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทั้งสองกลุ่ม โดยมีผลการวิเคราะห์เหมือนกัน คือ มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส พบว่า ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำปัจจัยด้านสถานภาพสมรสนี้ไม่มีนัยสำคัญ โดยที่ทุกสถานภาพสมรสมีผลในเชิงลบ ยกเว้นสถานภาพเป็นหม้าย ส่วนกลุ่มผู้ที่มีงานทำ พบว่า ทุกสถานภาพมีผลในเชิงลบทั้งหมด และมีสถานภาพแต่งงานและสถานภาพหย่าร้างมีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.10 ซึ่งอธิบายได้เช่นเดียวกับการวิเคราะห์ในภาพรวม คือ สถานภาพโสดสามารถจัดสรรเวลาได้ง่ายกว่าสถานภาพอื่นๆ จึงส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครได้มากกว่า ซึ่งสามารถอธิบายร่วมกับตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีผลการวิเคราะห์ในเชิงลบ และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สำหรับกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ และ 0.05 สำหรับผู้ที่มีงานทำ หมายความว่า ยังมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นบุคคลนี้ย่อมต้องจำสรรเวลาไปเพื่อดูแลสมาชิกในครัวเรือนมาก ทำให้เหลือเวลาที่จะกระทำกิจกรรมอื่นๆ น้อยลง นั่นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การตัดสินใจทำงานอาสาสมัครน้อยลงด้วย

ปัจจัยด้านศาสนา พบว่า กลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ ทุกศาสนามีผลในเชิงบวกแต่ไม่มีนัยสำคัญ แต่กลุ่มผู้ที่มีงานทำ ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก และมีนัยสำคัญที่ 0.10 นั่นคือ ในกลุ่มผู้ที่มีงานทำแล้วนับถือศาสนาคริสต์จะมีผลต่อความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัคร

ปัจจัยด้านถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีผลการวิเคราะห์ที่เหมือนกัน คือ ผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลมีผลในเชิงลบ ส่วนด้านภูมิภาค พบว่า เขตกรุงเทพมหานครและภาคกลางมีผลในเชิงลบ ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผลในเชิงบวก โดยในกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ ภาคกลาง อยู่ที่ระดับ 0.05 ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ที่ระดับ 0.10 ส่วนกลุ่มผู้ที่มีงานทำ ได้แก่ ภาคกลาง อยู่ที่ระดับ 0.05 และเขตเทศบาล อยู่ที่ระดับ 0.05 ผลดังกล่าวนี้คล้ายกับผลในการวิเคราะห์ภาพรวม คือ การที่อาศัยในเขตที่มีความเป็นเมือง จะส่งผลให้โอกาสที่จะตัดสินใจทำงานอาสาสมัครด้น้อยลง

ระดับการศึกษา พบว่า ในกลุ่มผู้ทำงานทำไม่มีนัยสำคัญ ส่วนในกลุ่มผู้ที่มีงานทำ มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 การศึกษาระดับอนุปริญญาและระดับปริญญา มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยมีผลในเชิงลบทั้งหมด แสดงว่าหากเปรียบเทียบแล้ว ผู้ที่ไม่มีการศึกษาจะตัดสินใจทำงานอาสาสมัครได้มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงขึ้น

ในกลุ่มผู้ไม่มีงานทำ ลักษณะการทำงาน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่กำลังรอฤดูกาล พบว่า มีเพียงผู้ที่มีผู้ที่ป่วยจนไม่สามารถทำงานได้เท่านั้นที่มีผลในเชิงลบ จนตัวแปรอื่นๆ มีผลในเชิงบวกทั้งหมด และมีเพียงลักษณะการทำงานอื่นๆ เท่านั้นที่มีนัยสำคัญโดยอยู่ที่ระดับ 0.10 นั่นคือ ลักษณะการทำงานอื่นมีข้อจำกัดทางด้านเวลาน้อยกว่า ผู้ที่ไม่ได้ทำงานแต่รอฤดูกาล ฉะนั้นผู้ที่มีลักษณะการทำงานอื่นจึงมีโอกาสการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครได้มากกว่า

กลุ่มผู้ที่มีงานทำ ปัจจัยด้านสถานภาพการทำงาน พบว่า ทุกสถานภาพมีผลในเชิงบวกทั้งหมด ยกเว้นสถานภาพนายจ้างเมื่อมีสถานภาพลูกจ้างเอกชนเป็นตัวเปรียบเทียบ นั่นคือ หากเปรียบเทียบแล้วการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนค่อนข้างที่มีระเบียบการทำงานเข้มงวดกว่าสถานภาพอื่นๆ ฉะนั้นนอกจากลูกจ้างเอกชนแล้วย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัครมากกว่า แต่สถานภาพการทำงานนี้ไม่มีนัยสำคัญ

ส่วนปัจจัยด้านอาชีพและอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นตัวสะท้อนถึงข้อจำกัดทางด้านการจัดสรรเวลาที่แตกต่างกันในแต่ละอาชีพและอุตสาหกรรม ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้ อาชีพ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส ผู้จัดการ ผู้ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพและวิชาการ และช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ มีผลในเชิงบวก โดยที่อาชีพผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส ผู้จัดการ เท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.05 ส่วนอาชีพกลุ่มผู้ทำงานเหมืองแร่ ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักร เสมียนในสำนักงานหรือเสมียนด้านการให้บริการลูกค้า พนักงานบริการและพนักงานขาย ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และผู้ปฏิบัติการที่มีฝีมือด้านการเกษตรและด้านประมงมีผลในเชิงลบ โดยเรียงตามลำดับอิทธิพลในเชิงลบมากไปหาน้อย และมีอาชีพกลุ่มผู้ทำงานเหมืองแร่ ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักรเท่านั้นที่มีนัยสำคัญโดยอยู่ที่ระดับ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับด้านอุตสาหกรรม พบว่า ผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมการก่อสร้างเท่านั้นที่มีผลในเชิงบวก ส่วนอุตสาหกรรมอื่นมีผลในเชิงลบทั้งสิ้น และมีเพียงผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมโรงแรมและภัตตาคารเท่านั้นที่มีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ 0.10

ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ

Variable	NON-WORKER						WORKER											
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI		
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.
C	-7.0092		-0.0011	-6.9657		-0.0055	-12.7288		-0.0018	-2.2367	***	-12.9429	-2.2944	***	-10.9049	-5.5017	**	-2.1251
<i>OPORRTUNITY COST</i>																		
WAGE				0.0011	**	1.9768							0.0002		0.6656			
WAGESQ				-1.55E-07	*	-1.7664							-2.05E-08		-0.5016			
LNWAGE							-59.4742		-0.4968							19.2161		0.2170
LNWAGESQ							30.1906		0.5043							-9.3503		-0.2112
<i>MOTIVATION</i>																		
TIMEAVERA	0.0361		1.0974	0.0371		1.1260	0.0360		1.0931	-0.0132		-0.5418	-0.0127		-0.5211	-0.0131		-0.5390
PARTICIPATION	0.1075	***	10.3912	0.1075	***	10.3955	0.1073	***	10.3675	0.1025	***	13.9250	0.1025	***	13.9350	0.1025	***	13.9244
<i>AGE</i>																		
AGE	0.0274	***	3.9528	-0.0070		-0.3869	-0.0169		-0.5445	0.0030		0.5111	-0.0083		-0.5173	-0.0222		-1.0670
AGESQ	-0.0003	***	-4.0536	0.0001		0.5551	0.0002		0.6415	0.0000		-0.3932	0.0001		0.5684	0.0003		1.1125
<i>SEX</i>																		
MALE	0.0197		0.4860	-0.1246		-1.5270	-0.1492		-1.2212	0.0312		1.0852	-0.0154		-0.2307	-0.0656		-0.8040
<i>MARITAL STATUS</i>																		
MARRIED	-0.0400		-0.5063	-0.0419		-0.5299	-0.0360		-0.4548	-0.0906	**	-2.3337	-0.0903	**	-2.3247	-0.0876	**	-2.2528
WIDOWED	0.0171		0.1784	0.0108		0.1127	0.0172		0.1794	-0.0377		-0.5275	-0.0394		-0.5508	-0.0371		-0.5200
DIVORCED	-0.0997		-0.5013	-0.1019		-0.5131	-0.0971		-0.4883	-0.2257	*	-1.7754	-0.2248	*	-1.7694	-0.2235	*	-1.7586
SEPARATED	-0.2334		-1.0766	-0.2440		-1.1232	-0.2319		-1.0690	-0.0209		-0.1979	-0.0219		-0.2077	-0.0215		-0.2043

ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER												
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI			
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	
<i>RELIGION</i>																			
BUDDIST	4.3978		0.0007	3.8225		0.0030	4.4170		0.0006										
CHRISTIAN	4.4189		0.0007	3.8510		0.0030	4.4415		0.0006	0.2806	*	1.8942	0.2798	*	1.8886	0.2789	*	1.8824	
ISLAMIST	4.4676		0.0007	3.8935		0.0031	4.4862		0.0006	-0.0122		-0.1798	-0.0105		-0.1555	-0.0115		-0.1693	
OTHER RELIGION										0.5964		1.0451	0.5886		1.0294	0.5788		1.0107	
<i>HOSEHOLDS</i>																			
MEMBERS	-0.0677	***	-5.2100	-0.0677	***	-5.2114	-0.0680	***	-5.2334	-0.0210	**	-2.2541	-0.0210	**	-2.2489	-0.0211	**	-2.2589	
<i>EDUCATION</i>																			
UNDER ELEMENTARY	-0.0003		-0.0038	-0.0363		-0.4962	-0.0518		-0.6526	0.1200		1.6188	0.1084		1.4257	0.0901		1.1575	
ELEMENTARY	0.0494		0.5914	-0.0713		-0.6953	-0.1003		-0.7554	0.1640	**	2.0346	0.1245		1.2910	0.0787		0.7498	
LOWER SECONDARY	-0.0464		-0.4944	-0.2445	*	-1.8123	-0.2813		-1.5105	0.1937	**	2.3215	0.1316		1.1196	0.0622		0.4661	
UPPER SECONDARY	0.0402		0.4102	-0.2505		-1.4444	-0.2840		-1.1652	0.1576	*	1.8253	0.0703		0.4888	-0.0214		-0.1287	
DIPLOMA	-0.1393		-0.8711	-0.5438	**	-2.1191	-0.5942	*	-1.6985	0.1330		1.2844	0.0005		0.0026	-0.1300		-0.5594	
UNIVERSITY	-0.2414	*	-1.8038	-0.7347	**	-2.5636	-0.8494	*	-1.9418	0.1508		1.5636	-0.0342		-0.1364	-0.2092		-0.6951	
<i>REGION</i>																			
BANGKOK	-0.1390		-1.1608	-0.3581	**	-2.1462	-0.3976	*	-1.8679	-0.2360	**	-2.2002	-0.3159	**	-2.1987	-0.3876	**	-2.4087	
CENTRAL	-0.0136		-0.2172	-0.0435		-0.6766	-0.0468		-0.7051	-0.0269		-0.5781	-0.0359		-0.7483	-0.0448		-0.9212	
NORTH	-0.0002		-0.0036	0.2298	*	1.7975	0.2620		1.3852	0.0173		0.3893	0.0918		0.8619	0.1684		1.3188	
NORTHEAST	-0.0256		-0.4274	0.2481	*	1.6896	0.2890		1.2936	0.0156		0.3619	0.1043		0.8441	0.1977		1.3147	

ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ที่ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER												
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI			
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	
AREA																			
MUNICIP	-0.0523		-1.4509	-0.0539		-1.4950	-0.0528		-1.4651	-0.0727	**	-2.4955	-0.0731	**	-2.5097	-0.0731	**	-2.5078	
WORK CHARACTERISTIC																			
UNEMPLOYED	0.4412		1.4560	0.4372		1.4406	0.4331		1.4296										
HOUSEWORK	0.1659		0.5856	0.1690		0.5956	0.1646		0.5813										
STUDY	0.1945		0.6580	0.2230		0.7525	0.1946		0.6586										
YOUNGOLD	0.0346		0.1199	0.0568		0.1961	0.0354		0.1226										
ILLNESS	-0.1216		-0.4152	-0.1170		-0.3993	-0.1214		-0.4151										
RELAX	0.1445		0.4734	0.1411		0.4613	0.1389		0.4553										
WORKOTHER	0.4790	*	1.6485	0.4818	*	1.6558	0.4788	*	1.6488										
UNDER15	0.0668		0.2216	0.0980		0.3241	0.0614		0.2038										
WORK STATUS																			
EMPLOYER										-0.1187		-1.3026	-0.1202		-1.3183	-0.1211		-1.3280	
OWNACCOUNT										0.0615		1.4685	0.0616		1.4709	0.0613		1.4646	
UNPAIDFAMILY										0.0280		0.5983	0.0273		0.5833	0.0283		0.6049	
GOVERNMENT EMPLOYEE										0.1337		1.4920	0.1356		1.5135	0.1366		1.5267	
STATE EMPLOYEE										0.0337		0.1939	0.0296		0.1699	0.0289		0.1662	
COOPERATIVE										0.2050		0.8756	0.2077		0.8880	0.2084		0.8914	

ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER												
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI			
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	
<i>OCCUPATION</i>																			
LEGISLAT										0.1485	*	1.9560	0.1494	**	1.9667	0.1495	**	1.9689	
PROFESS										0.0618		0.6073	0.0643		0.6322	0.0656		0.6452	
TECHNIC										0.0346		0.3919	0.0299		0.3371	0.0263		0.2964	
CLERK										-0.0660		-0.6915	-0.0672		-0.7028	-0.0709		-0.7418	
SERVICE										-0.0553		-0.8721	-0.0544		-0.8578	-0.0546		-0.8606	
SKILL										-0.0080		-0.1256	-0.0081		-0.1267	-0.0083		-0.1294	
CRAFT										-0.0242		-0.3181	-0.0240		-0.3159	-0.0240		-0.3157	
PLANT										-0.1571	*	-1.8097	-0.1558	*	-1.7927	-0.1552	*	-1.7883	
MINING										-0.2838	**	-2.3309	-0.2821	**	-2.3167	-0.2820	**	-2.3162	
<i>INDUSTRY</i>																			
MANUFACT										0.0561		0.7488	0.0555		0.7397	0.0555		0.7406	
UTILITY										-0.2368		-0.8145	-0.2396		-0.8245	-0.2414		-0.8306	
CONSTRUCT										0.0434		0.4689	0.0422		0.4557	0.0421		0.4557	
WHOLE										-0.0698		-1.1088	-0.0708		-1.1237	-0.0719		-1.1411	
HOTEL										-0.1260	*	-1.6992	-0.1262	*	-1.7011	-0.1267	*	-1.7076	
TRANSPORT										-0.0389		-0.3279	-0.0409		-0.3441	-0.0408		-0.3434	
FINANCE										-0.1023		-0.6329	-0.1067		-0.6597	-0.1102		-0.6800	
REALEST										0.0874		0.7674	0.0857		0.7530	0.0845		0.7420	
EDUCAT										-0.1358		-1.1306	-0.1164		-0.9549	-0.1011		-0.8261	
HEALTH										-0.0098		-0.0930	-0.0146		-0.1382	-0.0182		-0.1725	

ตาราง 4.5 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองการตัดสินใจทำหรือไม่ทำงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER					
	MODEL I		MODEL II		MODEL III		MODEL IV		MODEL V		MODEL VI	
	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.
S.D. dependent var		0.1895		0.1895		0.1895		0.1860		0.1860		0.1860
Akaike info criterion		0.3055		0.3055		0.3056		0.3007		0.3008		0.3007
Schwarz criterion		0.3189		0.3197		0.3198		0.3127		0.3133		0.3132
Hannan-Quinn criter.		0.3099		0.3101		0.3102		0.3045		0.3047		0.3047
Avg. log likelihood		-0.1510		-0.1509		-0.1510		-0.1489		-0.1489		-0.1489
McFadden R-squared		0.0515		0.0522		0.0519		0.0374		0.0374		0.0375
LR statistic (32 df)		317.6693		321.9665		320.0488	406.9423			407.6392		408.5740
Obs with Dep=0	18638		18638		18638		33944		33944		33944	
Obs with Dep=1	722		722		722		1264		1264		1264	
Total obs	19360		19360		19360		35208		35208		35208	

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

ตาราง 4.6 ผล Marginal effect ของแต่ละตัวแปรในแต่ละกลุ่มการวิเคราะห์

Variable	NON-WORKER				WORKER			
	Coeff		z-Stat	Marginal	Coeff		z-Stat	Marginal
<i>OPORRTUNITY COST</i>								
WAGE	0.0011	**	1.9768	0.0010				
WAGESQ	-1.55E-07	*	-1.7664	-6.0E-09				
LNWAGE					19.2161		0.2170	11.2588
LNWAGESQ					-9.3503		-0.2112	-3.8932
<i>MOTIVATION</i>								
TIMEAVERA	0.0371		1.1260	0.0322	-0.0131		-0.5390	-0.0039
PARTICIPATION	0.1075	***	10.3955	0.1075	0.1025	***	13.9244	0.1025
<i>AGE</i>								
AGE	-0.0070		-0.3869	-0.0025	-0.0222		-1.0670	-0.0032
AGESQ	0.0001		0.5551	0.0001	0.0003		1.1125	0.0002
<i>SEX</i>								
MALE	-0.1246		-1.5270	-0.8732	-0.0656		-0.8040	-0.5786
<i>MARITAL STATUS</i>								
MARRIED	-0.0419		-0.5299	-0.4038	-0.0876	**	-2.2528	-0.9757
WIDOWED	0.0108		0.1127	0.0897	-0.0371		-0.5200	-0.3969
DIVORCED	-0.1019		-0.5131	-0.3921	-0.2235	*	-1.7586	-0.9214
SEPARATED	-0.2440		-1.1232	-0.7387	-0.0215		-0.2043	-0.1618
<i>RELIGION</i>								
BUDDIST	3.8225		0.0030	0.0024				
CHRISTIAN	3.8510		0.0030	0.0024	0.2789	*	1.8824	0.9402
ISLAMIST	3.8935		0.0031	0.0025	-0.0115		-0.1693	-0.1345
OTHER RELIGION					0.5788		1.0107	0.6878
<i>HOSEHOLDS</i>								
MEMBERS	-0.0677	***	-5.2114	-6.3E-09	-0.0211	**	-2.2589	-0.0003
<i>EDUCATION</i>								
UNDER ELEMENTARY	-0.0363		-0.4962	-0.3802	0.0901		1.1575	0.7529
ELEMENTARY	-0.0713		-0.6953	-0.5132	0.0787		0.7498	0.5466
LOWER SECONDARY	-0.2445	*	-1.8123	-0.9301	0.0622		0.4661	0.3589
UPPER SECONDARY	-0.2505		-1.4444	-0.8514	-0.0214		-0.1287	-0.1024
DIPLOMA	-0.5438	**	-2.1191	-0.9659	-0.1300		-0.5594	-0.4241
UNIVERSITY	-0.7347	**	-2.5636	-0.9896	-0.2092		-0.6951	-0.5130

ตาราง 4.6 ผล Marginal effect ของแต่ละตัวแปรในแต่ละกลุ่มการวิเคราะห์ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER				WORKER			
	Coeff		z-Stat	Marginal	Coeff		z-Stat	Marginal
<i>REGION</i>								
BANGKOK	-0.3581	**	-2.1462	-0.9681	-0.3876	**	-2.4087	-0.9840
CENTRAL	-0.0435		-0.6766	-0.5014	-0.0448		-0.9212	-0.6430
NORTH	0.2298	*	1.7975	0.9277	0.1684		1.3188	0.8128
NORTHEAST	0.2481	*	1.6896	0.9089	0.1977		1.3147	0.8114
<i>AREA</i>								
MUNICIP	-0.0539		-1.4950	-0.8651	-0.0731	**	-2.5078	-0.9879
<i>WORK CHARACTERISTIC</i>								
UNEMPLOYED	0.4372		1.4406	0.8503				
HOUSEWORK	0.1690		0.5956	0.4486				
STUDY	0.2230		0.7525	0.5483				
YOUNGOLD	0.0568		0.1961	0.1555				
ILLNESS	-0.1170		-0.3993	-0.3103				
RELAX	0.1411		0.4613	0.3554				
WORKOTHER	0.4818	*	1.6558	0.9022				
UNDER15	0.0980		0.3241	0.2541				
<i>WORK STATUS</i>								
EMPLOYER					-0.1211		-1.3280	-0.8158
OWNACCOUNT					0.0613		1.4646	0.8570
UNPAIDFAMILY					0.0283		0.6049	0.4548
GOVERNMENT EMPLOYEE					0.1366		1.5267	0.8732
STATE EMPLOYEE					0.0289		0.1662	0.1320
COOPERATIVE					0.2084		0.8914	0.6273
<i>OCCUPATION</i>								
LEGISLAT					0.1495	**	1.9689	0.9510
PROFESS					0.0656		0.6452	0.4812
TECHNIC					0.0263		0.2964	0.2330
CLERK					-0.0709		-0.7418	-0.5418
SERVICE					-0.0546		-0.8606	-0.6106
SKILL					-0.0083		-0.1294	-0.1029
CRAFT					-0.0240		-0.3157	-0.2478
PLANT					-0.1552	*	-1.7883	-0.9263
MINING					-0.2820	**	-2.3162	-0.9795

ตาราง 4.6 ผล Marginal effect ของแต่ละตัวแปรในแต่ละกลุ่มการวิเคราะห์ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER				WORKER			
	Coeff		z-Stat	Marginal	Coeff		z-Stat	Marginal
<i>INDUSTRY</i>								
MANUFACT					0.0555		0.7406	0.5411
UTILITY					-0.2414		-0.8306	-0.5938
CONSTRUCT					0.0421		0.4557	0.3514
WHOLE					-0.0719		-1.1411	-0.7462
HOTEL					-0.1267	*	-1.7076	-0.9123
TRANSPORT					-0.0408		-0.3434	-0.2687
FINANCE					-0.1102		-0.6800	-0.5035
REALEST					0.0845		0.7420	0.5419
EDUCAT					-0.1011		-0.8261	-0.5913
HEALTH					-0.0182		-0.1725	-0.1370

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณการทำงานอาสาสมัคร

การศึกษาปัจจัยกำหนดปริมาณการทำงานอาสาสมัคร ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกเป็นการศึกษาในภาพรวมจากจำนวนประชากรทั้งหมด ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาแยกกันระหว่างผู้ที่ไม่ได้ทำงานและผู้ที่มีการทำงาน

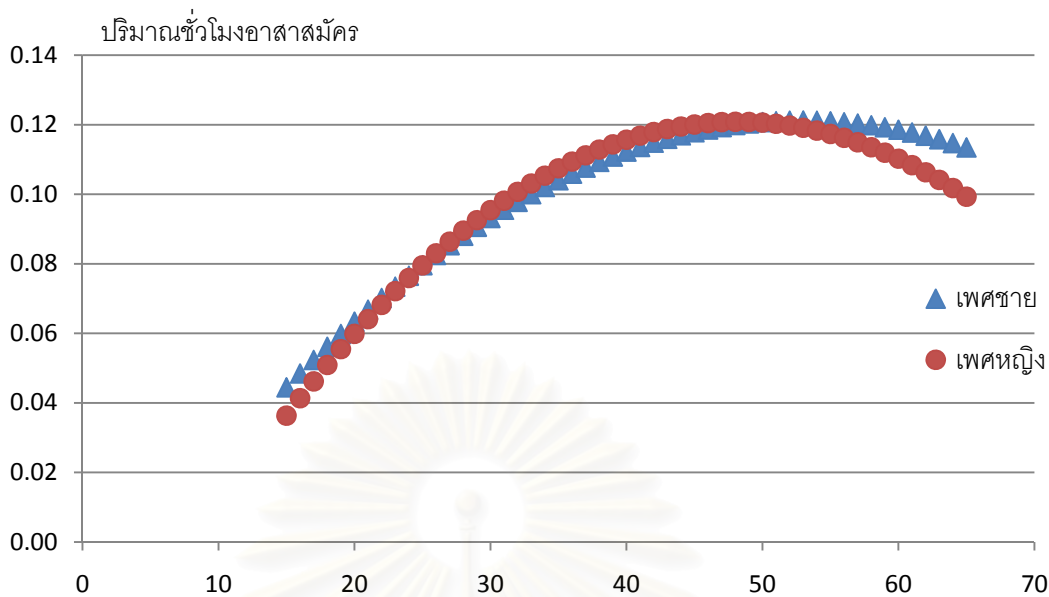
4.5.2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร

ในลำดับแรก ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณแรงงานอาสาสมัคร ได้ทำการหาความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างปริมาณการทำงานอาสาสมัคร โดยมีหน่วยเป็นชั่วโมง และอายุและค่าเสียโอกาส โดยที่กำหนดให้ตัวแปรอื่นๆ มีค่าคงที่ ซึ่งผลของการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการทำงานอาสาสมัครและอายุและค่าจ้างเป็นดังนี้

$$\text{เพศชาย: การทำงานอาสาสมัคร (ชั่วโมง)} = -0.2649 + 0.0056(\text{อายุ}) - 0.00005(\text{อายุ})^2 \quad (4.33)$$

$$\text{เพศหญิง: การทำงานอาสาสมัคร (ชั่วโมง)} = -0.1660 + 0.0074(\text{อายุ}) - 0.00008(\text{อายุ})^2 \quad (4.34)$$

จากความสัมพันธ์เบื้องต้นดังกล่าวทำให้ทราบว่า ปริมาณการทำงานอาสาสมัคร จะเพิ่มขึ้นตามอายุและค่าเสียโอกาสที่มากขึ้น จนถึงระดับหนึ่งจะลดลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น โดยความสัมพันธ์เป็นไปตามภาพ 4.2

ภาพ 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณชั่วโมงอาสาสมัครและอายุและค่าเสียโอกาส

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการทำงานอาสาสมัคร โดยใช้แบบจำลองโทบิต สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.9 พบว่า อิทธิพลของลักษณะประชากร เศรษฐกิจ และสังคมมีอิทธิพลต่อความน่าจะเป็นในการทำงานอาสาสมัครดังนี้

จากแบบจำลองที่ 2 ซึ่งเป็นแบบจำลองที่มีความเหมาะสมมากที่สุด พบว่า ปัจจัยค่าเสียโอกาส ซึ่งปัจจัยที่สะท้อนต้นทุนในการทำงานอาสาสมัคร พบว่า ค่าเสียโอกาสมีผลในเชิงบวก มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนค่าเสียโอกาสกำลังสองมีผลในเชิงลบ แสดงว่า ในขณะที่ต้นทุนในการทำงานอาสาสมัครยังน้อย การทำงานอาสาสมัครจะมาก แต่เมื่อต้นทุนมากขึ้นบุคคลย่อมลดการทำงานอาสาสมัครลง ส่วนปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจ ทั้งสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัดและเวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัดมีผลในเชิงบวกทั้งคู่ และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ นั่นคือ ยังมีผู้ที่เป็นอาสาสมัครมากขึ้น และอาสาสมัครทุกคนต่างทำงานมากขึ้นย่อมส่งผลให้ทำงานมากขึ้นด้วย

ปัจจัยด้านอายุ จากภาพ 4.2 ที่แสดงความสัมพันธ์เบื้องต้นระหว่างปริมาณชั่วโมงอาสาสมัครและอายุและค่าจ้าง ซึ่งให้เห็นว่าการจัดสรรเวลาไปในแต่ละกิจกรรมในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิเคราะห์ พบว่า อายุมีผลในเชิงบวกมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่วนอายุกำลังสองมีผลในเชิงลบ นั่นคือ ในช่วงต้นของอายุเมื่อเริ่มทำงานอาสาสมัครจะทำงานอาสาสมัครมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นจนถึงอายุระดับหนึ่งการทำงานอาสาสมัครจะเริ่มลดลง ส่วนปัจจัยด้านเพศนั้นเพศ พบว่า ไม่มีนัยสำคัญ

ปัจจัยด้านสถานภาพแต่งงาน พบว่า มีเพียงสถานภาพแต่งงานและสถานภาพหย่าร้างเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยที่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ 0.10 และทุกสถานภาพมีผลในเชิงลบทั้งหมดเมื่อมีสถานภาพโสดเป็นตัวเปรียบเทียบ แสดงว่าสถานภาพโสดมีข้อจำกัดทางด้านเวลาน้อยกว่าจะมีผลทำให้ทำงานอาสาสมัครได้มากกว่าสถานภาพอื่นๆ หากวิเคราะห์ร่วมกับจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งผลการวิเคราะห์มีผลในเชิงลบ และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 นั่นคือเป็นการยืนยันได้ในระดับหนึ่งว่าคนที่มีความสัมพันธ์นอกเหนือจากสถานภาพโสด และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากๆ ย่อมทำให้การทำงานอาสาสมัครลดน้อยลง เพราะต้องจัดสรรเวลาไปเพื่อสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น

ปัจจัยด้านถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้ที่อาศัยในเขตเทศบาลมีผลในเชิงลบ มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ด้านภูมิภาค พบว่า กรุงเทพฯและภาคกลางมีผลในเชิงลบ ส่วนภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผลในเชิงบวก และผู้ที่อาศัยในกรุงเทพฯ มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าผู้ที่อาศัยในภูมิภาคที่มีความเป็นเมืองมาก ด้วยความเร่งรีบ หรือด้วยการอาศัยเป็นลักษณะต่างคนต่างอยู่ บุคคลที่อาศัยที่มีความเป็นเมืองจึงทำงานอาสาสมัครในปริมาณน้อย

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา พบว่า มีเพียงการศึกษาระดับประถมศึกษาเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.10 ส่วนระดับการศึกษาอื่นๆ มีผลในเชิงบวกเช่นเดียวกันยกเว้นการศึกษาระดับอนุปริญญาที่มีผลในเชิงลบ

ปัจจัยด้านลักษณะการทำงาน พบว่า มีเพียงผู้ที่ป่วยจนไม่สามารถทำงานได้และผู้ที่มียุติอายุต่ำกว่า 15 ปี เท่านั้นที่มีผลในเชิงลบเมื่อมีผู้ทำงานเป็นตัวเปรียบเทียบ ส่วนตัวแปรที่มีผลในเชิงบวกที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ลักษณะการทำงานอื่นๆ รองลงมาคือ ผู้ที่ว่างงาน ผู้ที่ทำงานบ้าน ผู้ที่กำลังพักผ่อน ผู้ที่กำลังเรียนหนังสือ ผู้ที่ยังเด็กหรือชรา และผู้รอดูกาล โดยมีลักษณะการทำงานอื่นๆ ผู้ที่ว่างงาน และผู้ที่ทำงานบ้าน ที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.01 และผู้ที่กำลังพักผ่อน ผู้ที่กำลังเรียนหนังสือ ผู้ที่ยังเด็กหรือชรา มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 แสดงว่าผู้ที่ไม่ได้ทำงานไม่ได้มีพันธะนอกจากการทำงานที่สามารถจัดสรรเวลาได้ดีกว่า จึงสามารถทำงานอาสาสมัครได้มาก

ตาราง 4.7 ผลการประมาณการแบบจำลองกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร

Variable	MODEL I			MODEL II			MODEL III		
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.
C	-15.7501	***	-19.311	-15.7787	***	-19.2851	-18.9041	***	-11.0738
<i>OPPORTUNITY COST</i>									
WAGE				0.0003	**	2.1671			
WAGESQ				-1.50E-08		-1.4972			
LN(WAGE)							-40.6924		-0.9461
LN(WAGESQ)							20.5995		0.9579
<i>MOTIVATION</i>									
PARTICIPATION	0.2431	**	2.081	0.2454	**	2.1014	0.244	**	2.09
TIME AVERAGE	0.6174	***	16.3924	0.6177	***	16.3998	0.6172	***	16.3909
<i>AGE</i>									
AGE	0.1104	***	4.2518	0.0891	***	3.2596	0.0823	***	2.8332
AGESQ	-0.0011	***	-3.9831	-0.0009	***	-2.9995	-0.0008	**	-2.5365
<i>SEX</i>									
MALE	0.2739	**	2.0651	0.1757		1.2695	0.1627		1.1381
<i>MARITAL STATUS</i>									
MARRIED	-0.5283	**	-2.5713	-0.5434	***	-2.6439	-0.5373	***	-2.6159
WIDOWED	-0.1501		-0.4694	-0.1799		-0.5618	-0.1689		-0.5281
DIVORCED	-1.1958	*	-1.8999	-1.2124	*	-1.928	-1.2096	*	-1.9237
SEPARATED	-0.2912		-0.5281	-0.3004		-0.5449	-0.2981		-0.5406
<i>RELIGION</i>									
CHRISTIAN	0.8449		1.1512	0.8344		1.1372	0.8288		1.129
ISLAMITE	0.1149		0.3622	0.1165		0.3674	0.1126		0.355
OTHER RELIGION	1.9387		0.6081	1.9733		0.6195	1.9843		0.6241
<i>HOUSEHOLDS</i>									
MEMBERS	-0.2336	***	-5.1376	-0.2319	***	-5.1016	-0.2326	***	-5.1194

ตาราง 4.7 ผลการประมาณการแบบจำลองกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร (ต่อ)

Variable	MODEL I			MODEL II			MODEL III		
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.
<i>EDUCATION</i>									
UNDER ELEMENTARY	0.3401		1.1197	0.3249		1.0686	0.3094		1.0176
ELEMENTARY	0.7279	**	2.1299	0.6462	*	1.8811	0.6237	*	1.8065
LOWER SECONDARY	0.6301	*	1.7529	0.4645		1.2695	0.4447		1.2016
UPPER SECONDARY	0.7126	*	1.9321	0.4738		1.2418	0.4569		1.1773
DIPLOMA	0.3391		0.7109	-0.0483		-0.0962	-0.0506		-0.099
UNIVERSITY	0.6847	*	1.8118	0.1151		0.2599	0.1312		0.2858
<i>REGION</i>									
BANGKOK	-1.2067	***	-2.5923	-1.3357	***	-2.8443	-1.3524	***	-2.8744
CENTRAL	-0.1391		-0.6266	-0.1623		-0.7304	-0.1679		-0.7552
NORTH	0.0738		0.3459	0.2101		0.954	0.231		1.0219
NORTHEAST	0.0768		0.368	0.2432		1.1098	0.2746		1.2016
<i>AREA</i>									
MUNICIP	-0.5297	***	-4.0685	-0.5817	***	-4.4074	-0.5907	***	-4.444
<i>WORK CHARACTERISTIC</i>									
UNEMPLOYED	2.7698	***	4.4705	2.9409	***	4.7156	2.9319	***	4.6985
WAITING	-0.0635		-0.038	0.0552		0.0331	0.0594		0.0356
HOUSEWORK	1.5468	***	6.8456	1.6841	***	7.2208	1.6757	***	7.1442
STUDY	0.5212		1.5378	0.6426	*	1.8719	0.6326	*	1.842
YOUNGOLD	0.4848		1.3915	0.609	*	1.7262	0.6188	*	1.7477
ILLNESS	-0.4182		-0.8445	-0.2934		-0.5896	-0.2994		-0.6005
RELAX	1.1342		1.6249	1.3312	*	1.8954	1.3099	*	1.8639
WORK OTHER	2.8542	***	6.5089	3.0484	***	6.8356	3.0298	***	6.7853
UNDER15	-0.2397		-0.6142	-0.2241		-0.5724	-0.1972		-0.5046
R-squared			0.0089			0.0091			0.0091
Adjusted R-squared			0.0083			0.0085			0.0085
Total obs			54568			54568			54568

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

4.5.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณงานอาสาสมัครผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการทำงานอาสาสมัคร ในส่วนนี้เป็นการแยกวิเคราะห์ระหว่างกลุ่มผู้ที่มีงานทำและผู้ที่มีงานทำ โดยใช้แบบจำลองโทบิต ซึ่งสรุปได้ดังตารางที่ 4.8 สำหรับกลุ่มผู้ไม่ทำงานทำแบบจำลองที่ 2 เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด ส่วนกลุ่มผู้ที่มีงานทำ แบบจำลองที่ 6 เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุด

ปัจจัยค่าเสียโอกาส ซึ่งสะท้อนต้นทุนในการทำงานอาสาสมัคร พบว่า ทั้งสองกลุ่มมีผลการวิเคราะห์เหมือนกัน คือ ค่าเสียโอกาสเป็นบวก และค่าเสียโอกาสกำลังสองเป็นลบ แต่เฉพาะกลุ่มผู้ไม่ทำงานทำเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.05 และ 0.10 ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์ที่ได้แสดงว่า ในกลุ่มผู้ไม่ทำงานทำ การทำงานอาสาสมัครนั้นขึ้นอยู่กับต้นทุนของการทำงานนั้นด้วย แต่สำหรับกลุ่มผู้ที่มีงานทำตัวแปรนี้ไม่มีนัยสำคัญ

ปัจจัยสะท้อนแรงจูงใจ ทั้งสองกลุ่มยังให้ผลที่เหมือนกันคือ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยในกลุ่มผู้ไม่ทำงานทำ ปัจจัยสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัดและเวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัดมีนัยสำคัญทั้งหมด โดยอยู่ที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ แต่ในกลุ่มผู้ที่มีงานทำ มีเพียงปัจจัยสัดส่วนอาสาสมัครต่อจำนวนประชากรรายจังหวัดเท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า ทั้งสองกลุ่ม การที่มีบุคคลอื่นทำงานอาสาสมัครเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้ตนเองทำงานอาสาสมัครมากขึ้น ส่วนเวลาการทำงานอาสาสมัครของคนอื่นที่มากขึ้นจะส่งผลต่อกลุ่มผู้ไม่ทำงานทำด้วย ซึ่งในกลุ่มผู้ที่มีงานทำไม่มีนัยสำคัญ

ปัจจัยด้านอายุและเพศทั้งสองกลุ่มให้ผลการวิเคราะห์ที่เหมือนกัน และไม่มีนัยสำคัญ แต่ผลการวิเคราะห์อายุ พบว่า อายุเป็นลบ ส่วนอายุกำลังสองเป็นบวก และเพศมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรส ในกลุ่มผู้ไม่ทำงานทำไม่มีนัยสำคัญ ส่วนในกลุ่มผู้ที่มีงานทำ มีสถานภาพแต่งงานและสถานภาพหย่าร้างเท่านั้น ที่มีนัยสำคัญโดยอยู่ที่ระดับ 0.05 และ 0.10 แสดงว่าในกลุ่มผู้ที่มีงานทำ บุคคลที่มีสถานภาพโสดจะสามารถทำงานอาสาสมัครในปริมาณที่มากกว่าบุคคลในสถานภาพอื่นๆ เช่นเดียวกันหากวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีผลในเชิงลบ และมีนัยสำคัญ นั่นคือ การที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้น ทำให้บุคคลต้องจัดสรรเวลาเพื่อให้สมาชิกในครัวเรือนที่มากขึ้นด้วย จึงทำให้ปริมาณการทำงานอาสาสมัครน้อยลงด้วย

ปัจจัยถิ่นที่อยู่อาศัย ทั้งสองกลุ่มมีผลการวิเคราะห์เหมือนกันแต่ตัวแปรที่มีนัยสำคัญแตกต่างกัน ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ กรุงเทพฯ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ โดยอยู่ที่ระดับ 0.10 ส่วนกลุ่มผู้ที่มีงานทำ ได้แก่ กรุงเทพฯและเขตเทศบาล มีความสัมพันธ์ในเชิงลบทั้งหมด โดยอยู่ที่ระดับ 0.05 และ 0.01

ระดับการศึกษา มีเพียงกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำเท่านั้นที่มีตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น อนุปริญญา มีนัยสำคัญที่ 0.05 และการศึกษาระดับปริญญา มีนัยสำคัญที่ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบทั้งหมด

ในกลุ่มผู้ที่ไม่มีงานทำ ปัจจัยด้านลักษณะการทำงาน มีเพียงผู้ว่างงานแต่กำลังหางานทำและผู้ที่มีลักษณะการทำงานอื่นๆ เท่านั้นที่มีนัยสำคัญ โดยอยู่ที่ระดับ 0.10 เมื่อมีผู้ที่มีงานทำเป็นตัวเปรียบเทียบ

ในกลุ่มผู้ที่มีงานทำ ปัจจัยสถานภาพการทำงาน ตัวแปรที่มีนัยสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก เมื่อเทียบกับลูกจ้างเอกชน แสดงว่า ผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้างน่าจะมีข้อจำกัดทางด้านเวลาน้อยกว่าลูกจ้างเอกชน จึงสามารถจัดสรรเวลาเพื่อทำงานอาสาสมัครได้มากกว่า ส่วนปัจจัยอาชีพจะเป็นตัวบ่งบอกถึงความยากง่ายในการจัดสรรเวลาเพื่อไปทำงานอาสาสมัคร ซึ่งตัวแปรที่มีนัยสำคัญได้แก่ ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส ผู้จัดการ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ส่วนผู้ประกอบการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักร อาชีพกลุ่มผู้ทำงานเหมืองแร่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบ ส่วนปัจจัยด้านอุตสาหกรรมไม่มีนัยสำคัญ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ

Variable	NON-WORKER									WORKER								
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI		
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.
C	-17.3404	***	-7.6063	-20.7304	***	-7.2550	-52.7005	**	-2.2097	-13.8153	***	-12.9714	-14.0995	***	-11.0429	-29.3658	*	-1.9416
<i>OPORRTUNITY COST</i>																		
WAGE				0.0067	**	2.0283							0.0010		0.5325			
WAGESQ				-1.03E-06	*	-1.8841							-1.00E-07		-0.4199			
LNWAGE							-285.0267		-0.3848							232.1077		0.4499
LNWAGESQ							145.3254		0.3924							-114.8299		-0.4451
<i>MOTIVATION</i>																		
TIMEAVERA	0.4487	**	2.2055	0.4535	**	2.2299	0.4470	**	2.1981	0.1113		0.7852	0.1133		0.7992	0.1115		0.7866
PARTICIPATION	0.6465	***	9.6148	0.6467	***	9.6212	0.6449	***	9.5943	0.5889	***	13.1100	0.5893	***	13.1156	0.5888	***	13.1075
<i>AGE</i>																		
AGE	0.1855	***	4.2891	-0.0290		-0.2569	-0.0896		-0.4735	0.0296		0.8568	-0.0223		-0.2363	-0.0905		-0.7451
AGESQ	-0.0019	***	-4.4000	0.0005		0.4372	0.0012		0.5792	-0.0003		-0.7126	0.0003		0.3024	0.0011		0.8022
<i>SEX</i>																		
MALE	0.1545		0.6150	-0.7368		-1.4565	-0.8944		-1.1966	0.1929		1.1512	-0.0186		-0.0479	-0.2702		-0.5676
<i>MARITAL STATUS</i>																		
MARRIED	-0.2890		-0.5968	-0.3037		-0.6266	-0.2635		-0.5435	-0.5072	**	-2.2327	-0.5056	**	-2.2232	-0.4947	**	-2.1731
WIDOWED	0.1008		0.1715	0.0602		0.1023	0.1007		0.1711	-0.2836		-0.6788	-0.2904		-0.6944	-0.2838		-0.6790
DIVORCED	-0.5588		-0.4624	-0.5742		-0.4759	-0.5427		-0.4492	-1.3032	*	-1.7569	-1.2988	*	-1.7516	-1.2952	*	-1.7464
SEPARATED	-0.9517		-0.7446	-1.0166		-0.7946	-0.9419		-0.7370	0.0437		0.0719	0.0392		0.0647	0.0372		0.0613

ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER												
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI			
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	
RELIGION																			
BUDDIST																			
CHRISTIAN	-0.1461		-0.1108	-0.0992		-0.0754	-0.1238		-0.0940	1.3517		1.5420	1.3485		1.5383	1.3458		1.5354	
ISLAMIST	0.5967		1.1288	0.5981		1.1314	0.5921		1.1209	-0.1820		-0.4581	-0.1756		-0.4417	-0.1799		-0.4528	
OTHER RELIGION	-36.3406		0.0000	-89.6379		0.0000	-31.1522		-0.0001	3.4691		1.0535	3.4313		1.0404	3.3801		1.0244	
<i>HOSEHOLDS</i>																			
MEMBERS	-0.4420	***	-5.4213	-0.4419	***	-5.4193	-0.4442	***	-5.4453	-0.1250	**	-2.2904	-0.1248	**	-2.2866	-0.1251	**	-2.2934	
EDUCATION																			
UNDER ELEMENTARY	-0.0119		-0.0274	-0.2408		-0.5348	-0.3322		-0.6820	0.6782		1.5646	0.6241		1.4041	0.5359		1.1782	
ELEMENTARY	0.2867		0.5557	-0.4677		-0.7383	-0.6450		-0.7919	1.0248	**	2.1755	0.8440		1.4975	0.6169		1.0065	
LOWER SECONDARY	-0.4192		-0.7246	-1.6435	**	-1.9696	-1.8791	*	-1.6461	1.1887	**	2.4382	0.9043		1.3170	0.5619		0.7222	
UPPER SECONDARY	0.1896		0.3145	-1.5898		-1.4849	-1.8258		-1.2239	0.8926	*	1.7665	0.4941		0.5880	0.0404		0.0417	
DIPLOMA	-0.9655		-0.9798	-3.4160	**	-2.1532	-3.7902	*	-1.7692	0.7426		1.2239	0.1410		0.1207	-0.5101		-0.3763	
UNIVERSITY	-1.6462	**	-1.9965	-4.5688	***	-2.5807	-5.4184	**	-2.0252	0.9043		1.6068	0.0712		0.0486	-0.8101		-0.4618	
<i>REGION</i>																			
BANGKOK	-0.6949		-0.9556	-1.9797	*	-1.9359	-2.2993	*	-1.7705	-1.6190	**	-2.5634	-1.9680	**	-2.3328	-2.3414	**	-2.4806	
CENTRAL	0.0526		0.1348	-0.1290		-0.3222	-0.1539		-0.3724	-0.2474		-0.9116	-0.2882		-1.0308	-0.3342		-1.1785	
NORTH	0.1314		0.3494	1.5532	*	1.9583	1.7598		1.5205	0.0162		0.0631	0.3559		0.5717	0.7350		0.9863	
NORTHEAST	-0.0413		-0.1106	1.6526	*	1.8141	1.9123		1.3998	0.0065		0.0260	0.4107		0.5687	0.8736		0.9957	

ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER												
	MODEL I			MODEL II			MODEL III			MODEL IV			MODEL V			MODEL VI			
	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	Coeffi.		z-Stat.	
AREA																			
MUNICIP	-0.2793		-1.2513	-0.2911		-1.3036	-0.2822		-1.2642	-0.5029	***	-2.9594	-0.5049	***	-2.9699	-0.5042	***	-2.9663	
WORK CHARACTERISTIC																			
UNEMPLOYED	3.4066	*	1.7981	3.3917	*	1.7885	3.3557	*	1.7724										
HOUSEWORK	1.2752		0.7165	1.2994		0.7294	1.2658		0.7118										
STUDY	1.4876		0.8019	1.6538		0.8895	1.4880		0.8027										
YOUNGOLD	0.4718		0.2603	0.6078		0.3348	0.4750		0.2623										
ILLNESS	-0.5843		-0.3181	-0.5515		-0.3001	-0.5843		-0.3184										
RELAX	1.2326		0.6459	1.2213		0.6391	1.1938		0.6259										
WORKOTHER	3.1678	*	1.7362	3.1897	*	1.7466	3.1658	*	1.7366										
UNDER15	0.5996		0.3169	0.7956		0.4197	0.5644		0.2985										
WORK STATUS																			
EMPLOYER										-0.5663		-1.0725	-0.5736		-1.0859	-0.5801		-1.0983	
OWNACCOUNT										0.4739	*	1.9356	0.4740	*	1.9356	0.4718	*	1.9265	
UNPAIDFAMILY										0.2587		0.9445	0.2562		0.9350	0.2605		0.9512	
GOVERNMENT EMPLOYEE										0.8292		1.5859	0.8364		1.5995	0.8417		1.6122	
STATE EMPLOYEE										0.1460		0.1426	0.1278		0.1248	0.1229		0.1200	
COOPERATIVE										1.3281		0.9831	1.3418		0.9939	1.3467		0.9979	

ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER					
	MODEL I		MODEL II		MODEL III		MODEL IV		MODEL V		MODEL VI	
	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.
OCCUPATION												
LEGISLAT							0.8010 *	1.8189	0.8052 *	1.8281	0.8060 *	1.8303
PROFESS							0.2860	0.4851	0.2956	0.5014	0.3012	0.5117
TECHNIC							0.0983	0.1912	0.0761	0.1476	0.0566	0.1097
CLERK							-0.6015	-1.0722	-0.6082	-1.0826	-0.6275	-1.1171
SERVICE							-0.4449	-1.2049	-0.4408	-1.1933	-0.4422	-1.1973
SKILL							-0.0996	-0.2673	-0.0995	-0.2670	-0.1015	-0.2725
CRAFT							-0.2768	-0.6241	-0.2769	-0.6239	-0.2766	-0.6238
PLANT							-1.0624 **	-2.0889	-1.0578 **	-2.0776	-1.0552 **	-2.0748
MINING							-1.8509 **	-2.5726	-1.8438 **	-2.5623	-1.8428 **	-2.5616
INDUSTRY												
MANUFACT							0.4291	0.9805	0.4270	0.9753	0.4265	0.9745
UTILITY							-1.4103	-0.8132	-1.4207	-0.8195	-1.4326	-0.8262
CONSTRUCT							0.3712	0.6871	0.3664	0.6782	0.3647	0.6753
WHOLE							-0.3868	-1.0523	-0.3917	-1.0649	-0.3972	-1.0799
HOTEL							-0.6707	-1.5490	-0.6719	-1.5514	-0.6743	-1.5570
TRANSPORT							-0.2789	-0.3984	-0.2863	-0.4088	-0.2867	-0.4096
FINANCE							-0.2785	-0.2985	-0.2981	-0.3192	-0.3142	-0.3360
REALEST							0.7069	1.0718	0.7006	1.0619	0.6943	1.0527
EDUCAT							-0.6604	-0.9445	-0.5747	-0.8088	-0.4933	-0.6912
HEALTH							0.1205	0.1961	0.0995	0.1617	0.0801	0.1302

ตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์แบบจำลองปัจจัยกำหนดแรงงานอาสาสมัครระหว่างกลุ่มผู้ไม่ทำงานและผู้มีงานทำ (ต่อ)

Variable	NON-WORKER						WORKER					
	MODEL I		MODEL II		MODEL III		MODEL IV		MODEL V		MODEL VI	
	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.	Coeffi.	z-Stat.
R-squared		0.015082		0.015272		0.015228		0.009106		0.00911		0.009168
Adjusted R-squared		0.0134		0.013488		0.013445		0.007697		0.007645		0.007702
Obs with Dep=0	18638		18638		18638		33944		33944		33944	
Obs with Dep=1	722		722		722		1264		1264		1264	
Total obs	19360		19360		19360		35208		35208		35208	

บทที่ 5 บทสรุป

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการที่ประเทศไทยได้เริ่มมีการสำรวจการใช้เวลาของประชากรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 และมีสำรวจอีกครั้งในปี พ.ศ.2547 โดยมีการจัดกลุ่มกิจกรรมตามมาตรฐานสากลที่องค์การสหประชาชาติกำหนด ผลการสำรวจที่สำคัญ พบว่า คนไทยมีการใช้เวลาเพื่อบริการชุมชนและครัวเรือนอื่นเพิ่มมากขึ้นจากการสำรวจครั้งแรก จากเดิมเฉลี่ย 1.8 ชั่วโมง เป็น 2.5 ชั่วโมง หากตัดเวลาสำหรับการดูแลตัวเองออกไป การใช้เวลาเพื่อบริการชุมชนและครัวเรือนอื่น คิดเป็น 1 ใน 4 ของเวลาที่เหลือโดยประมาณ

ในการศึกษาวิจัยนี้ได้นำกลุ่มกิจกรรมการใช้เวลาเพื่อบริการชุมชน และการช่วยเหลือครัวเรือนอื่นมาวิเคราะห์ โดยส่วนแรกเป็นการศึกษาเพื่อประเมินมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของงานอาสาสมัคร การคำนวณจำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการเป็นหรือไม่เป็นอาสาสมัคร และการวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณชั่วโมงการทำงานอาสาสมัคร

จากการประเมินมูลค่าของการใช้นั้น ได้ใช้แนวคิดการคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาสของการใช้นั้นแทนที่จะนำเวลานั้นไปทำงานในตลาดแรงงาน พบว่า มูลค่างานอาสาสมัครคิดเป็น 19,517 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 0.30 ของ GDP ส่วนการคำนวณจำนวนอาสาสมัครเทียบการจ้างงานเต็มเวลา คิดเป็น 618,016 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.77 ของผู้มีงานทำ

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการเป็นหรือไม่เป็นอาสาสมัคร ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นการวิเคราะห์ในภาพรวม และการวิเคราะห์แยกกันระหว่างผู้มีงานทำและผู้ที่ไม่มีงานทำ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า อัตราส่วนการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครต่อประชากรมีผลในเชิงบวกต่อการตัดสินใจทำงานอาสาสมัคร จากตัวแปรนี้สามารถสรุปแรงจูงใจของคนไทยได้ว่ามีแรงจูงใจแบบ “Impure altruism” เพราะจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้หากเป็น มีแรงจูงใจแบบ “Altruism” แล้วตัวแปรนี้ต้องส่งผลในเชิงลบ คือ บุคคลที่สองเป็นอาสาสมัครมากขึ้น บุคคลที่หนึ่งต้องลดการเป็นอาสาสมัครลง อนึ่ง ข้อสังเกตจากปัจจัยนี้อาจจะ

สามารถวิเคราะห์ได้อีกนัยว่าการเป็นอาสาสมัครเป็นการทำตามผู้อื่น คือ การได้เห็นคนอื่นเป็นอาสาสมัครจะส่งผลต่อการตัดสินใจเป็นอาสาสมัครด้วย หรือหากตนไม่เป็นอาสาสมัครแล้วจะทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่เข้าพวกกับบุคคลอื่น ส่วนตัวแปรอื่นๆ ประกอบด้วย ตัวแปรต้นทุนค่าเสียโอกาส พบว่า การตัดสินใจเป็นอาสาสมัคร ต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อย โอกาสที่ตัดสินใจเป็นอาสาสมัครจะมีมาก ตัวแปรด้านครัวเรือนชี้ให้เห็นว่าคนไทยให้ความสำคัญกับครอบครัวมาก โดยยังมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นเท่าไร เวลาที่ใช้สำหรับสมาชิกในครัวเรือนมากขึ้นด้วย ฉะนั้นจึงเวลาที่เหลือน้อยลงจึงส่งผลให้การตัดสินใจเป็นอาสาสมัครน้อยลงด้วย ส่วนตัวแปรถิ่นอาศัยสะท้อนให้เห็นว่าถ้าบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตที่มีความเป็นเมือง โอกาสที่บุคคลนี้จะตัดสินใจเป็นอาสาสมัครน้อยกว่าบุคคลที่อยู่ในชนบท ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะเขตเมืองที่มีการอยู่อาศัยแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยจะสนใจผู้อื่นมากนัก

การวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดปริมาณงานอาสาสมัคร พบว่า ปัจจัยที่สะท้อนแรงจูงใจ คือ อัตราส่วนการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครต่อประชากรและจำนวนเวลาอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัดส่งผลในเชิงบวก จึงกล่าวได้ว่าการตัดสินใจทำงานของอาสาสมัครคำนึงถึงทั้งจำนวนอาสาสมัครคนอื่นว่ามีคนทำกันมากหรือไม่ จำนวนอาสาสมัครยิ่งมากยิ่งตัดสินใจทำมากขึ้น และหากอาสาสมัครคนอื่นทำงานอาสาสมัครมากชั่วโมงก็มีผลให้ทำงานอาสาสมัครมากขึ้นไปด้วย และปัจจัยค่าเสียโอกาสมีผลต่อปริมาณการทำงานอาสาสมัครด้วยเช่นกัน ขณะที่ต้นทุนค่าเสียโอกาสน้อยอาสาสมัครจะทำงานมาก ต้นทุนค่าเสียโอกาสมากขึ้นอาสาสมัครจะทำงานน้อยลง

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยกำหนดการเป็นอาสาสมัคร (Probit model) และปริมาณงานอาสาสมัคร (Tobit model) ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ ต้นทุนค่าเสียโอกาส พบว่าในขณะที่ค่าเสียโอกาสน้อย คนไทยจะตัดสินใจเป็นอาสาสมัครมาก และทำงานอาสาสมัครในปริมาณมากขึ้น แต่เมื่อค่าเสียโอกาสสูงขึ้น คนไทยจะตัดสินใจเป็นอาสาสมัครน้อย และทำงานอาสาสมัครในปริมาณน้อยลงเช่นเดียวกัน ฉะนั้นวิธีที่จะทำให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญและร่วมมือกันทำงานอาสาสมัครมากขึ้น ต้องหาวิธีการลดต้นทุนในการทำงานอาสาสมัครลง เมื่อลดต้นทุนในการทำงานอาสาสมัครได้ ประชาชนจะเป็นอาสาสมัครมากขึ้น

มาตรการหนึ่งที่ภาครัฐส่งเสริมการทำงานอาสาสมัคร คือ กำหนดให้เรื่องการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคมเป็นวาระแห่งชาติ และในปีพ.ศ.2550 ซึ่งตรงกับวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา เป็นปีแห่งการให้และการอาสาช่วยเหลือสังคม และจากมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มกราคม พ.ศ.2550 ได้อนุมัติตามมติ

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติเสนอ โดยอนุญาตให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานอาสาสมัครโดยไม่ถือเป็นวันลา และให้ถือว่าเป็นวันปฏิบัติราชการได้ โดยไม่เกิน 5 วันต่อปี ซึ่งถือเป็นมาตรการที่ช่วยลดต้นทุนสำหรับการทำงานอาสาสมัคร แต่เป็นมาตรการที่สามารถใช้ได้กับกลุ่มข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น โดยหลักการแล้วถือว่าดี แต่ในทางปฏิบัติค่อนข้างจะเป็นไปได้ยาก เพราะมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ การลาเพื่อไปเป็นอาสาสมัครนั้นต้องไม่มีผลทำให้เกิดความเสียหายต่องานราชการ และต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ส่วนภาคเอกชนนโยบายนี้เป็นเพียงการขอความร่วมมือ ให้เจ้าของสถานประกอบการอนุญาตให้ลูกจ้างลาไปปฏิบัติงานอาสาสมัครได้ แต่ต้องผ่านการพิจารณาเห็นสมควร และกฎเกณฑ์สำหรับการลานั้นรัฐเป็นผู้ให้สถานประกอบการเป็นผู้กำหนดเอง หรืออาศัยแนวทางของทางราชการซึ่งมีความเป็นไปได้น้อยอีกเช่นกัน เพราะการลานั้นต้องไม่สร้างความเสียหายและต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ส่วนกลุ่มผู้ไม่ได้ทำงาน เช่น ผู้ที่กำลังหางานทำ แม่บ้าน ยังไม่มีมาตรการใดที่จะนำมาใช้เพื่อลดต้นทุนการทำงานอาสาสมัครได้ ส่วนนักเรียน นิสิตนักศึกษา มีเพียงมาตรการสามารถเลือกเป็นอาสาสมัครแทนการเรียนรักษาดินแดน หรือการเกณฑ์ทหารเท่านั้น

ส่วนมาตรการอื่นๆ เช่น ด้านกฎหมาย ตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กฎหมายไม่ได้ชี้ชัดว่าอาสาสมัครจะได้รับสวัสดิการอะไรบ้าง เพียงแต่ระบุกว้างๆ ว่า ผู้ใดถูกประทุษร้ายหรือได้รับอันตรายถึงสูญเสียชีวิตหรือสมรรถภาพ ในการทำงานของอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งไป หรือทุพพลภาพหรือป่วยเจ็บจนไม่สามารถใช้ กำลังกายหรือความคิดประกอบอาชีพได้ตามปกติเพราะเหตุผู้หนึ่งได้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ปฏิบัติการตามหน้าที่มนุษยธรรม ซึ่งพลเมืองดีพึงปฏิบัติ ในเมื่อการปฏิบัติการณ์นั้นไม่ขัดกับคำสั่งโดยชอบของเจ้าพนักงาน ซึ่งดูจากกฎหมายที่ได้กล่าวมา อาสาสมัครควรได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพ หรือความเสี่ยงใดๆ อันน่าจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุระหว่างการทำงานอาสาสมัครนั้นๆ ซึ่งจะมีส่วนจูงใจให้มีอาสาสมัครมากขึ้น หรือสิทธิพื้นฐาน ข้อบังคับทางภาษีที่อาสาสมัครควรจะได้รับอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ การจะส่งเสริมให้ประชาชนตัดสินใจเป็นอาสาสมัครมากขึ้น ต้องพยายามส่งเสริมให้เห็นถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ที่อาสาสมัครจะได้รับ หรือคุณประโยชน์ที่สังคมจะได้รับอย่างชัดเจน จึงขอยกตัวอย่างการดำเนินงานอาสาสมัครในประเทศอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

Volunteering England เป็นองค์การอาสาสมัครหนึ่งที่ได้ขึ้นทะเบียน Charity Registration เป็นองค์การอิสระที่เกิดจากการรวมกันระหว่าง The Consortium on Opportunities

for Volunteering และ The National Centre for Volunteering and Volunteer Development England จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมงานอาสาสมัคร ให้คำปรึกษา ความรู้ การอบรม สื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ การให้บริการโดยเฉพาะผ่านทางเว็บไซต์นี้มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่เป็นพันธมิตร เช่น <http://www.do-it.org.uk>, <http://www.csv.org.uk> หรือ <http://www.timebank.org.uk> และองค์การอาสาสมัครจะอยู่ภายใต้การควบคุมของ Cabinet office และการจัดทำแนวทางโดย UK Volunteering Forum องค์การต่างๆ ที่ได้นำเสนอมานั้นมีลักษณะการทำงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายประชาชนที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานอาสาสมัครได้อย่างชัดเจนโดยผ่านองค์การเหล่านี้ เช่น การให้ลงชื่อ ที่อยู่ เวลาที่สะดวกจะทำงานอาสาสมัคร ประเภทงานอาสาสมัครที่สนใจ แล้วทางองค์การจะจับคู่ระหว่างเวลาและงานอาสาสมัครให้สอดคล้องกับความต้องการของอาสาสมัคร หรือว่าจับคู่องค์การที่ต้องการอาสาสมัครไปช่วยเหลือที่อยู่ใกล้กับอาสาสมัครในระยะ 5 ไมล์ องค์การเหล่านี้มีโครงการที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้เป็นอาสาสมัคร ซึ่งขอยกตัวอย่างโครงการดังนี้

- Part time volunteering คือ มาตรการส่งเสริมให้ผู้ที่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา เช่น ผู้ที่มีงานทำสามารถทำงานอาสาสมัครได้สะดวกมากขึ้น เพียงแค่อาสาสมัครระบุนว้นเวลาที่สะดวก ทางโครงการจะจัดหาองค์การที่ต้องการอาสาสมัครในเวลานั้นๆ แล้วส่งข้อมูลไปให้แก่อาสาสมัคร
- Full time volunteering คือ มาตรการส่งเสริมให้ผู้ที่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาน้อย เช่น ผู้ที่ไม่มีงานทำ หรือแม่บ้าน ทำงานอาสาสมัครแบบเต็มเวลา ซึ่งจะมีระยะเวลาทำงานชัดเจน ซึ่งจะอยู่ในช่วง 4-12 เดือน ส่วนการจับคู่อาสาสมัครและองค์การมีลักษณะเช่นเดียวกับโครงการแรก
- Opportunities for YOUNG VOLUNTEERS คือ มาตรการส่งเสริมให้เยาวชน (16-24 ปี) ทำสิ่งที่มีคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม โดยให้เยาวชนเลือกทำงานอาสาสมัครตามแต่ที่ตนเองสนใจ รวมถึงมีองค์การที่ชัดเจนที่จัดการเกี่ยวกับอาสาสมัครเยาวชน เช่น Youthnet
- Opportunities for SENIOR VOLUNTEERS คือ มาตรการส่งเสริมให้ผู้มีอายุ (50 ปีขึ้นไป) สนใจทำงานอาสาสมัคร เช่น โครงการ Retired and Senior Volunteer Program (RSVP) หรือโครงการ Time for your life ที่เชิญชวนอาสาสมัครที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไป ไปเป็นอาสาสมัครพูดคุยเป็นเพื่อนกับผู้สูงอายุที่โดดเดี่ยว

- EMPLOYEE Volunteering คือ มาตรการส่งเสริมให้ลูกจ้างไปทำงานอาสาสมัคร เช่น โครงการ Employer supported volunteering (ESV) จากข้อมูล Citizenship Survey พบว่าในปี 2005 ลูกจ้างร้อยละ 24 ในอังกฤษและเวลส์มีนายจ้างที่ร่วมโครงการนี้อยู่ และในจำนวนนี้ร้อยละ 40 ได้เข้าร่วมกับโครงการในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ทั้งนี้โครงการยังพยายามชี้ให้นายจ้างและลูกจ้างเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ เช่น สำหรับนายจ้างโครงการนี้จะส่งเสริม Corporate social responsibility (CSR) ทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรดีขึ้น และยังทำให้องค์กรกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สำหรับประโยชน์ที่ลูกจ้างจะได้รับ เช่น พัฒนาหรือได้ทักษะใหม่ๆ ปรับปรุงทัศนคติ คุณธรรมในการทำงานให้ดีขึ้น

จากตัวอย่างโครงการที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าครอบคลุมทุกกลุ่มอายุและกลุ่มลักษณะการทำงาน ไม่ว่าจะบุคคลในกลุ่มใดหากประสงค์จะเป็นอาสาสมัครแล้ว จะมีงานอาสาสมัครมารองรับเสมอ ขณะนี้ประเทศไทยซึ่งอยู่ในจุดเริ่มต้นของการพัฒนางานด้านนี้ ศูนย์ส่งเสริมการให้และอาสาสมัครที่ได้จัดตั้งขึ้นจึงน่าจะใช้ลักษณะการดำเนินงาน หรือโครงการส่งเสริมตามแบบอย่างที่องค์การอาสาสมัครในประเทศอังกฤษดำเนินงานอยู่

ท้ายที่สุดนี้ การทำงานอาสาสมัครไม่ว่าจะเกิดจากแรงจูงใจประเภทใด จะด้วยความเห็นอกเห็นใจ อยากให้ผู้อื่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การได้ทำแล้วเป็นความสุขใจของตนเอง หรือหวังผลประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับ หรือเหตุผลอื่นใดก็ตาม การทำงานอาสาสมัครนี้ล้วนมีคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม และสังคมจะดีขึ้นได้ก็ด้วยความช่วยเหลือของทุกคน

5.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ข้อจำกัดของงานวิจัยนี้คือ ข้อจำกัดทางด้านข้อมูลที่ได้มาจากสำนักงานสถิติ ซึ่งข้อมูลนี้ไม่มีปัจจัยที่จะอธิบายพฤติกรรม หรือทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครโดยตรง ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรจะออกแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามต้องสามารถระบุพฤติกรรมทัศนคติและแรงจูงใจต่อการเป็นอาสาสมัครด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. 2546. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทพเพ็ญวานิชย์.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. 2548. ผลสำรวจความเห็น เรื่อง ปัญหาสังคมและการเป็นอาสาสมัคร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2548. งานวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ และวันอาสาสมัครไทย ประจำปี 2548. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- โครงการพัฒนาเครือข่ายประชาสังคมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อสุขภาวะบุคคลและชุมชน(คสม.) จังหวัดน่าน(คสม.). 2549. ชุดบทเรียนและประสบการณ์การพัฒนาเครือข่ายประชาสังคมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อสุขภาวะบุคคลและชุมชน[online]. สถานที่ผลิต: มูลนิธิสภาธรรมสงเคราะห์ชาติ(มสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.).
http://hppthai.org/act/summarize/case%20study_volunteer%20nan.pdf [1 สิงหาคม 2549]
- นักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย, สมาคม. 2527. รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจช่วยเหลือสังคม ของนักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร : ศึกษาเฉพาะกรณีของอาสาสมัคร สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทนีย์ ไชยสุต. 2515. การจัดหาและบริหารงานอาสาสมัคร. ใน เอกสารทางวิชาการ ชุดงานอาสาสมัคร.
- บุญเจือ ถิ่นนคร. 2521. บทบาทของอาสาสมัครในการสงเคราะห์ผู้ประสพภัย. ใน นิตรสารการประชาสงเคราะห์. 4,23 (กรกฎาคม-สิงหาคม): 8-9.
- ป๋วย โรจนะบุรานนท์. 2514. อาสาสมัครในองค์การสังคมสงเคราะห์. ใน เอกสารทางวิชาการ ชุดงานอาสาสมัคร. ตุลาคม.

- มัทนา พนานิรมัย. 2545. การศึกษามูลค่าของเวลาที่ใช้เพื่อการผลิตในครัวเรือน. สถาบัน
ทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มัทนา พนานิรมัย. 2545. แบบแผนการใช้เวลาการเรียนรู้และการปรับตัวของประชาชนในยุคแห่ง
การเปลี่ยนแปลง. สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (กรกฎาคม).
- รัตติ สุนทรวราภาส. 2548. กฎหมายและงานอาสาศัมคร. บทความนำเสนอในเวทีสัมมนา
นโยบายและกฎหมายที่สนับสนุนงานอาสาศัมครในประเทศไทย. เสนอที่โรงแรม
รัตนโกสินทร์ 12-14 พฤศจิกายน 2548.
- รัตนา นวนแก้ว และคณะ. 2546. รายงานการศึกษาโครงการศึกษา ประเมินผล บทบาท ภารกิจ
อาสาศัมครแรงงานประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน.
- วรเวศม์ สุวรรณระดา และคณะ. 2548. ความสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุจากรถทางบกในประเทศ:
วิเคราะห์ระดับความคุ้มค่าของงบประมาณถนนปลอดภัยและพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ขับ
ขี่. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายเพื่อการพัฒนา คณะเศรษฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันทนีย์ วาสิกะสิน, สุรางค์รัตน์ วสินารมณ และกิติพัฒน์ นนทปัทมดุษย์. 2537. ความรู้ทั่วไป
เกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิจัยสังคม, สถาบัน. 2546. องค์กรสาธารณประโยชน์ในประเทศไทย สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2534. รายงานการวิจัยเรื่องอาสาศัมครกับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุภรัตน์ รัตนมุขย์. 2545. การสนับสนุนงานอาสาศัมครโดยองค์กรประสานงานอาสาศัมคร
แห่งชาติ. งานวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติและวันอาสาศัมครไทยประจำปี 2545.
กรุงเทพมหานคร.
- ศุภรัตน์ รัตนมุขย์. 2548. อาสาศัมคร: การพัฒนาตนเองและสังคม. วารสารสำนักบัณฑิต
อาสาศัมคร 2 (มกราคม – มิถุนายน): 1-14.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. 2548. การสำรวจการใช้เวลาประชากร พ.ศ.2547. สำนักงานสถิติ
แห่งชาติ กรุงเทพฯ.
- สมพร เทพสิทธิ์า. 2541. อุดมการณ์และบทบาทของอาสาศัมคร: แนวคิดและทิศทางการพัฒนา
งานอาสาศัมครในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
ไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สายจิตร์ สิงห์เสนี, 2541. สังคมสงเคราะห์จุลภาค. กรุงเทพมหานคร :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ และภูมิธรรม เวชยชัย. 2527. ปัญหาการดำเนินงานของหน่วยงานอาสาสมัครในประเทศไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องบทบาทอาสาสมัครกับการพัฒนาในประเทศไทย. (อัครสำเนา)

อริสา พิสิฐโสธรานนท์, วิน เมฆไตรภพ และสุนิตย์ เชมษฐา. 2549. คู่มือจิตอาสา GIVE & VOLUNTEER GUIDE. กรุงเทพมหานคร.

เอนก นาคะบุตร. 2545. งานอาสาสมัครสู่พลเมืองไท. ใน งานวันสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ และวันอาสาสมัครไทย ประจำปี 2545. กรุงเทพมหานคร.

UNDP Thailand. 2544. ปฏิญญาอาสาสมัครไทย นโยบายการพัฒนางานอาสาสมัคร. กรุงเทพมหานคร.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Abrams, B., and Schmitz, M. 1984. The crowding-out effect of government transfers on private charitable contributions: cross-sectional evidence. National Tax Journal 37: 563-568.
- Andreoni, J. 1988. Privately Provided Public Goods in a Large Economy: The Limits of Altruism. Journal of Public Economics 35: 57-73.
- Andreoni, J. 1989. Giving with Impure Altruism: Application to Charity and Ricardian Equivalence. Journal of Political Economy 97: 1447-1458.
- Andreoni, J. 1990. Impure Altruism and Donations to Public Goods: A Theory of Warm-glow Giving. The Economic Journal 100: 464-477.
- Andreoni, J. 1993. An Experimental Test of the Public Goods Crowding-out Hypothesis. American Economic Review 83: 1317-1327.
- Becker, G. S. 1965. A Theory of Allocation in Time. The Economics Journal 75: 493-517.
- Becker, G. S. 1974. A Theory of Social Interactions. Journal of Political Economy 82: 1063-1093.
- Becker, G. S. 1975. Human Capital. New York: Columbia University Press.
- Brown, E. 1999. Assessing the Value of Volunteer Activity. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, issue 1 (March 1999) 28: 3-18.
- Cappellari, L., and Turati, G. 2004. Volunteer Labor Supply: The role of Workers' Motivations. Annals of Public and Cooperative Economics 75: 619-643.
- Carlin, P.S. 2001. Evidence on the Volunteer Labor Supply of Married Women. Southern Economic Journal 67: 801-824.
- Clotfelter, C., 1985. Federal Tax Policy and Charitable Giving. University of Chicago Press, Chicago.
- Cnaan, R. A., Handy, F., and Wadsworth, M. 1996. Defining Who is a Volunteer: Conceptual and Empirical Considerations. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly 25: 364-383.
- Day, K. M., and Rose A. D. 1996. Volunteerism and Crowding Out: Canadian Econometric Evidence. Canadian Journal of Economics 29: 37-53.

- Day, K. M., and Rose A. D. 1998. The Payoff to Work without Pay: Volunteer work as an Investment in Human Capital. Canadian Journal of Economics 31: 1179-1191.
- Dijk, J. V., and Boin R. 1993. Volunteer labor supply in the Netherlands. DE ECONOMIST 141:402-418.
- Duncan, B., 1999. Modeling charitable contributions of time and money. Journal of Public Economics 72: 213–242.
- Eisner, R. 1989. *The Total Incomes System of Accounts*. University of Chicago Press, Chicago.
- Freeman, R. 1997. Working for Nothing: The Supply of Volunteer Labor. Journal of Labor Economics 15: S141-S166.
- Frey, B. S., and Göette, L. 1999. Does Pay Motivate Volunteer?. University of Zurich, Institute for Empirical Research in Economics Working Paper n. 7.
- Goulbourne, M., and Embuldeniya, D. 2002. Assigning Economic Value to Volunteer Activity: Eight Tools for Efficient Program Management. Canadian Centre for Philanthropy [online] Available from: <http://www.nonprofitscan.ca> [6 June 2006]
- Ironmonger, D. 2002. Valuing Volunteering. Household Research Unit, Department of Economics University of Melbourne.
- Kakoi R. and Zeimek S. 2001. On The Economics of Volunteer. ZEF.
- Landefeld, S. and Stephanie H. 1997. Accounting for Nonmarket Household Production within a National Accounts Framework.” Presentation at the Conference on Time-Use, Nonmarket Work, and Family Well-being, Bureau of Labor Statistics and MacArthur Network on the Family and the Economy, November 20-21, 1997, Washington, DC.
- Menchick, P. L., and Weisbrod B. A. 1987. Volunteer labor supply. Journal of Public Economics 32: 159-83.
- Montgomery, J.D., 1992. Job search and network composition: implications of the strength-of-weak-ties hypothesis. American Sociological Review 57: 586–596.
- Mueller, M. W. 1975. Economic determinants of volunteer work by women. *Signs* 11: 325-38.

- Murphy, M. 1982. *The Value of Household Work in the United States, 1976. Measuring Nonmarket Economic Activity: BEA Working Papers.* Washington DC: Government Printing Office.
- Nakano, S. 2005. Who volunteers in Japan and how?- Basic findings from micro data. Keio Economic Observatory Discuss paper :96.
- Prouteau, L., and Wolff, F.C., 2004. "Le travail bénévole : un essai de quantification et devalorisation", *Économie et Statistique*, n° 373, pp. 33-56.
- Prouteau, L., and Wolff, F.C., 2006. Does volunteer work pay off in the labor market?. The Journal of Socio-Economics.
- Reece, W. S. 1979. Charitable contributions: New evidence on household behavior. American Economic Review 69: 142-151.
- Ross, D. 1994. How to Estimate the Economic contribution of Volunteer Work. Ottawa: Department of Canadian Heritage. [online] Available from: <http://www.nald.ca/fulltext/heritage/compartne/estvole.htm> [20 July 2006]
- Salamon, L.M. and Sokolowski W. 2001. Volunteering in Cross-National Perspective: Evidence From 24 Countries. The Johns Hopkins University, Baltimore.
- Schady, N. R. 2001. Who participates? The supply of volunteer labor and the Distribution of government programs in rural Peru. The World Bank Policy Research Working Papers Series, No.2671.
- Schram, V. R., and Dunsig, M. M. 1981. Influences on Married Women's Volunteer Work Participation. Journal of Consumer Research 7: 372-379.
- Schwartz, R. A. 1970. Personal Philanthropic contribution. Journal of Political Economy 78: 1264-1291.
- Sugden, R. 1982. On the Economics of Philanthropy. Economic Journal 92: 420-437.
- Susan, J. Ellis. 2003. Volunt/ar/eer/ism: What's the Difference?. [online] Available from: <http://www.energizeinc.com/art/1vol.html> [15 September 2006.]
- Unger, L.S. 1991. Altruism as a motivation to volunteer. Journal of Economic Psychology 12:71-100.
- Vaillancourt, F. and Payette M. 1986. The supply of volunteer work: the case of Canada. Journal of Voluntary Research 15: 45-56.

- Vaillancourt, F. 1994. To Volunteer or Not: Canada, 1987. Canadian Journal of Economics 27: 813-26.
- Warr, P. G. 1982. Pareto optimal redistribution and private charity. Journal of Public Economics 19: 131-138.
- Ziemek, S. 2006. Economic analysis of volunteers' motivation-A cross-country study. The Journal of Socio-Economics 35: 532-555.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ปฏิญญาอาสาสมัครไทย

ข้อ ๑

อาสาสมัครไทยมีบทบาทสำคัญในการบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคม ทั้งในด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อน การป้องกัน แก้ไขปัญหา การพัฒนาสังคมและส่งเสริมความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ข้อ ๒

อาสาสมัครที่พึงประสงค์ต้องมีจิตวิญญาณของอาสาสมัคร เป็นผู้ปฏิบัติด้วยความสมัครใจเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นผู้ที่อุดมการณ์โดยถือประโยชน์ส่วนรวมเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน ทำงานด้วยความเสียสละ กระตือรือร้น เชื้ออาทร บริสุทธใจ และมีศรัทธาที่จะทำงานอาสาสมัคร

ข้อ ๓

อาสาสมัครสมควรได้รับการยกย่องสรรเสริญ เพราะเป็นผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง

ข้อ ๔

ภาครัฐและภาคเอกชน จะต้องส่งเสริมสนับสนุนงานอาสาสมัครอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการพัฒนาอาสาสมัครให้มีความรู้ ความสามารถ อุดมการณ์และคุณธรรม

ข้อ ๕

ภาครัฐและภาคเอกชน ต้องส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการงานอาสาสมัคร เพื่อให้งานอาสาสมัครมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อ ๖

ภาครัฐ ต้องจัดให้มีกฎหมายหรือระเบียบรับรองรับสถานภาพของอาสาสมัคร ให้การคุ้มครองและเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๗

ภาครัฐและภาคเอกชน ควรส่งเสริมและปลูกจิตสำนึกในการเป็นอาสาสมัครให้แก่ เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

ข้อ ๘

ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรธุรกิจและองค์กรต่างๆ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ขององค์กรได้ปฏิบัติงานอาสาสมัครที่เป็นประโยชน์แก่ ประชาชน สังคมและประเทศชาติ โดยไม่ถือเป็นวันลา

ข้อ ๙

ภาครัฐต้องจัดตั้งคณะกรรมการ โดยมีผู้แทนของภาครัฐและภาคเอกชน ที่ เกี่ยวข้องกับงานอาสาสมัครเป็นกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน ส่งเสริม สนับสนุนประสานงาน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอาสาสมัคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

การจัดจำแนกกิจกรรมการใช้เวลาตามสากล

International Classification of Activities for Time-Use Statistics (ICATUS)

โครงการการจัดจำแนกกิจกรรมการใช้เวลาตามสากล

การจัดจำแนกกิจกรรมการใช้เวลาตามสากล ได้จัดจำแนกกิจกรรมการใช้เวลาออกเป็น 15 ประเภท โดยใช้แทนด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ A-O ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- A การทำงานในหน่วยงานเอกชน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และหน่วยงานรัฐบาล (การทำงานในระบบ)
- B การทำงานในกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของครัวเรือน
- C การทำงานในกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้นของครัวเรือน
- D การทำงานในกิจกรรมการก่อสร้างของครัวเรือน
- E การทำงานในการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้ของครัวเรือน
- F การให้บริการในครัวเรือนของตน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- G การให้บริการดูแลสมาชิกในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- H การให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น
- I การเรียนรู้
- J การเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน
- K การเข้าชมทางด้านวัฒนธรรม การบันเทิง และการกีฬา
- L งานอดิเรก การเล่นเกม และกิจกรรมยามว่างอื่นๆ
- M การเล่นกีฬาในร่มและกีฬากลางแจ้ง การอบรม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- N สื่อสารมวลชน
- O การดูแลและเอาใจใส่ตนเอง

การจัดกิจกรรมการใช้เวลาตามสากล

- A** **การทำงานในหน่วยงานเอกชน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และรัฐบาล (การทำงานในระบบ)**
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในการจ้างงานในระบบ
- 001 เวลาทำงานในอาชีพหลัก ได้แก่ การปฏิบัติงานในราชการและรัฐวิสาหกิจและ กิจกรรมทุกประเภท ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ โรงงาน อุตสาหกรรม ในบริษัท หรือมีลักษณะคล้ายบริษัท โดยได้รับหรือไม่ได้รับค่าจ้าง หรือสิ่งตอบแทนก็ตาม
- 002 เวลาทำงานในอาชีพรอง ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับ 001
- 003 เวลาทำงานในฐานะพนักงานฝึกหัด การฝึกงานและการฝึกงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 006 การหยุดพักในช่วงสั้นๆ และการถูกการรบกวนในช่วงเวลาสั้นๆ ขณะทำงาน
- 008 การอบรมและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในระบบ
- 011 การหยุดในช่วงก่อนหรือหลังการทำงาน
- 012 การหยุดพักกลางวัน
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การหางานทำหรือการจัดตั้งธุรกิจ
- 021 การหางานทำในระบบ
- 022 การหาข้อมูลหรือการจัดตั้งธุรกิจในระบบ
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในระบบ
- 031 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในระบบ
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 049 การทำงานในระบบ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- B** **การทำงานในกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของครัวเรือน**
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในกิจกรรมการผลิตขั้นต้น (ซึ่งผลผลิตที่ได้จะไว้ขายหรือใช้เองก็ได้)
- 051 การปลูกธัญพืชและต้นไม้ พืชผักสวนครัว
- 052 การเลี้ยงสัตว์ การผลิตผลิตภัณฑ์จากสัตว์ การบริการสัตว์บาล
- 053 การล่าสัตว์ การดักสัตว์ และการผลิตหนังสัตว์
- 054 การหาของป่า การตัดไม้ การหาฟืน และกิจกรรมการทำป่าไม้อื่นๆ
- 055 การประมง การเลี้ยงสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- 056 การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน
- 057 การเก็บ กักและจัดสรรปันส่วนน้ำ
- 058 การอบรมและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของ
ครัวเรือน
- 061 การจัดซื้อหรือการจัดหาวัตถุดิบเพื่อใช้สำหรับกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของ
ครัวเรือน
- 062 การขายหรือการกำหนดราคาผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของ
ครัวเรือน

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การหางานทำหรือการจัดตั้งธุรกิจ

- 071 การหางานทำในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมการผลิตขั้นต้น
- 072 การหาข้อมูลหรือการจัดตั้งธุรกิจในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมการผลิต
ขั้นต้น

การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตขั้นต้น

- 081 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของครัวเรือน

กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

- 099 การทำงานในกิจกรรมการผลิตขั้นต้นของครัวเรือน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

C การทำงานในกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้นของครัวเรือน

กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้น (ซึ่งผลผลิตที่ได้จะไว้ขาย
หรือใช้เองก็ได้)

- 101 กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร และการเก็บรักษาอาหาร ได้แก่ การสีข้าว
การเตรียมเนื้อสัตว์ การเก็บรักษาและการถนอมอาหาร
- 102 การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องมืออื่นๆ ได้แก่ การทำขนมปัง ลูกกวาด น้ำ
ผลไม้
- 103 การผลิตสิ่งทอ เครื่องแต่งกาย เครื่องหนัง และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่อง
- 104 การผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากวัสดุทุกชนิด
- 105 การเตรียมและการบ่มใบยาสูบ
- 106 การผลิตอิฐ แผ่นคอนกรีต อิฐบล็อก แผ่นกระเบื้อง เป็นต้น
- 107 การผลิตสมุนไพรและยา
- 108 การอบรมและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิต
ขั้นต้นของครัวเรือน

111 การจัดซื้อหรือการจัดหาวัตถุดิบเพื่อใช้สำหรับกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้นของครัวเรือน

112 การขายหรือการกำหนดราคาผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้นของครัวเรือน

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การหางานทำหรือการจัดตั้งธุรกิจ

121 การหางานทำในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้น

122 การหาข้อมูลหรือการจัดตั้งธุรกิจในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้น

การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้น

131 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้นของครัวเรือน

กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

149 การทำงานในกิจกรรมที่ไม่ใช่การผลิตขั้นต้นของครัวเรือน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

D การทำงานในกิจกรรมการก่อสร้างของครัวเรือน

กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในกิจกรรมการก่อสร้าง (เพื่อรายได้หรือใช้ประโยชน์ของครัวเรือน)

151 การก่อสร้างและการซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างของตนเอง

152 การก่อสร้างและการซ่อมแซมอาคาร ถนน เขื่อน และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ที่ไม่ใช่ของตนเองและชุมชน

153 การก่อสร้างและการซ่อมแซมถนน อาคาร สะพาน เขื่อนของชุมชน

158 การอบรมและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมการก่อสร้าง

161 การจัดซื้อหรือการจัดหาวัตถุดิบเพื่อใช้สำหรับกิจกรรมการก่อสร้างของครัวเรือน

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การหางานทำหรือการจัดตั้งธุรกิจ

171 การหางานทำในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมการก่อสร้าง

172 การหาข้อมูลหรือการจัดตั้งธุรกิจในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมการก่อสร้าง

การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการก่อสร้าง

181 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการก่อสร้างของครัวเรือน

กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

199 การทำงานในกิจกรรมการก่อสร้างของครัวเรือน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

- E การทำงานในการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้ของครัวเรือน
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้
- การจำหน่ายอาหารและการค้า
- 201 การจัดเตรียมและการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม
- 202 การขายของเบ็ดเตล็ด การขายตามบ้าน การขายตามข้างถนน การเช่าขาย
 การให้บริการด้านการซ่อมแซม การติดตั้ง และการบำรุงรักษา
- 211 การประกอบ การติดตั้ง การปรับตั้งเครื่องมือ การบำรุงรักษา และการซ่อมแซม
 เครื่องมือและเครื่องจักรกล
- 212 การซ่อมแซมยานพาหนะ
- 213 การซ่อมแซมของใช้ส่วนบุคคล
- 214 การซ่อมแซมของใช้ในครัวเรือน
 การให้บริการด้านธุรกิจและวิชาชีพ
- 221 การให้เช่าห้องพัก ที่พัก และการให้บริการที่เกี่ยวข้อง
- 222 การให้กู้ยืมและการเก็บเงิน การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- 223 การพิมพ์ การประมวลผลคำ การเขียนโปรแกรม การลงรหัสข้อมูล
- 224 การทำบัญชี การลงบัญชี การให้บริการด้านกฎหมาย และการให้บริการที่
 เกี่ยวข้อง
- 225 การสอนพิเศษ
- 226 การให้บริการทางการแพทย์และทันตกรรม
- 227 การให้บริการดูแลและบำบัดรักษาโรค
 การให้บริการดูแลส่วนบุคคล
- 231 การให้บริการดูแลส่วนบุคคล
- 232 การให้บริการดูแลสุขภาพโดยบุคคลที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญ
 การขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร
- 241 การขนส่งสินค้า
- 242 การขนส่งผู้โดยสาร
 การให้บริการชำระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
- 251 การให้บริการชำระค่าใช้จ่ายในครัวเรือน
 การประชุมหรือการฝึกอบรมและการศึกษา
- 261 การฝึกอบรมและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในกิจกรรมการให้บริการ
 กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การหางานทำหรือการจัดตั้งธุรกิจ

- 271 การทำงานทำในกิจการของครัวเรือนที่ทำกิจกรรมการให้บริการ การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้
- 281 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้ กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 299 การทำงานในการให้บริการที่ก่อให้เกิดรายได้ของครัวเรือน ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

- F การให้บริการในครัวเรือนของตนเอง โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในการให้บริการในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- 301 การจัดการด้านอาหาร และการทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ในครัว
- 302 การทำความสะอาดและการดูแลรักษาที่อยู่อาศัยและบริเวณ
- 303 การตกแต่ง การบำรุงรักษา และการซ่อมแซมเล็กๆ น้อยๆ ด้วยตนเอง
- 304 การดูแลสิ่งทอและรองเท้า ได้แก่ การซักรีดผ้า ทำความสะอาดรองเท้า ตลอดจน การซ่อมแซมต่างๆ
- 305 การจัดการครัวเรือนที่เกี่ยวข้อง
- 306 การดูแลสัตว์เลี้ยง
- 311 การซื้อปิ้งหรือการจัดซื้อสินค้าและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 312 การจัดหาบริการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในครัวเรือนตนเอง โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- 331 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในครัวเรือนตนเอง โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 349 การบริการในครัวเรือนของตน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

- G การให้บริการดูแลสมาชิกในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในการให้บริการดูแลสมาชิกในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- การดูแลเด็ก
- 351 การดูแลด้านร่างกายของเด็ก ได้แก่ การอาบน้ำ แต่งตัว และป้อนอาหาร เป็นต้น
- 352 การสอน การอบรม ให้คำแนะนำ ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเด็ก

- 353 การรับส่งเด็กไปยังสถานที่ต่างๆ
- 354 การดูแลด้านจิตใจของเด็ก (การดูแลกิริยาอาการ)
การดูแลผู้ใหญ่
- 361 การดูแลด้านร่างกายของผู้สูงอายุ คนป่วย และคนพิการ
- 362 การดูแลด้านอารมณ์ของผู้สูงอายุ คนป่วย และคนพิการ
- 363 การรับส่งผู้ใหญ่ไปยังสถานที่ต่างๆ
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลสมาชิกในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- 381 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการดูแลสมาชิกในครัวเรือน โดยไม่ได้รับ
ค่าตอบแทน
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 399 การให้บริการดูแลสมาชิกในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ซึ่งมีได้จัดประเภท
ไว้ในที่อื่น
- H การให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาทำงานในการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือน
อื่น
- การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- 401 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการบำรุงรักษาและการจัดการครัวเรือน
- 402 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการซื้อปั้งหรือการจัดซื้อสินค้าและ
บริการ
- 403 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการก่อสร้าง การปรับปรุง และการ
ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ
- 404 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการซ่อมแซมเครื่องอุปโภคบริโภคและของ
ใช้ในครัวเรือน
- 405 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านธุรกิจหรือฟาร์มและด้านการจ้างงาน โดย
ไม่ได้รับค่าตอบแทน
- 406 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการดูแลเด็ก
- 407 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการดูแลผู้ใหญ่
- 408 การให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่นด้านการขนส่ง
การให้บริการชุมชน
- 411 การให้บริการเพื่อชุมชน เช่น การทำอาหารเพื่อร่วมฉลองกับชุมชน เป็นต้น

- 412 การให้บริการเกี่ยวกับการซ่อมแซมถนนหรืออาคาร การปรับและเตรียมพื้นที่ในชุมชน การทำความสะอาด (ถนน ตลาด เป็นต้น)
- 413 การจัดตั้งและการให้บริการเพื่อชุมชนในการให้ความช่วยเหลือให้กับหมู่บ้านท้องถิ่น
- 414 การจัดตั้งและการให้บริการเพื่อชุมชนในการให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวและบุคคล
การให้บริการอาสาสมัคร โดยไม่ได้รับค่าตอบแทน
- 421 การทำงานอาสาสมัครให้กับองค์การ (ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยตรง)
- 422 การทำงานอาสาสมัครในนามองค์การ (ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยตรง)
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การเข้าร่วมประชุม
- 431 การเข้าร่วมประชุม
กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การให้บริการชุมชนด้านอื่นๆ
- 441 การมีส่วนร่วมในชุมชนและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง
การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น
- 481 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น
กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 499 การให้บริการชุมชนและการให้ความช่วยเหลือครัวเรือนอื่น ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

I การเรียนรู้

กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้

การศึกษาในระบบ

- 501 การเข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่อนุบาล ประถม มัธยม อาชีววะ อุดมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ และสถานศึกษาเฉพาะทาง เช่น โรงเรียนสอนเด็กปัญญาอ่อน โรงเรียนสอนคนตาบอด เป็นต้น
- 502 การหยุดพักหรือรอเรียนในข้อ 501
- 503 การศึกษาด้วยตนเองในระบบการศึกษาทางไกล (วีดีโอ สื่อทางเสียง ระบบออนไลน์)
การทำกรบ้าน การทบทวนหลักสูตร การวิจัย และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบ

- 511 การทำการบ้าน การทบทวนหลักสูตร การเรียนพิเศษ วิเคราะห์วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบ
การศึกษาเพิ่มเติม การศึกษานอกระบบ และวิชาต่างๆ ระหว่างเวลาว่าง
- 521 การศึกษาเพิ่มเติม การศึกษานอกระบบ และวิชาต่างๆ ในช่วงระหว่างเวลาว่าง
การฝึกอบรมและการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพเฉพาะวิชาชีพ
- 531 การฝึกอบรมและการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและวิชาชีพ
กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อื่นๆ
- 571 การทำกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อื่นๆ
การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อื่นๆ
- 581 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อื่นๆ
กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 599 กิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

J

- การเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน
กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาที่ใช้ในการเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน
การเข้าสังคมและการสื่อสาร
- 601 การพูด การสนทนา และการโทรศัพท์
- 602 กิจกรรมการเข้าสังคม และการพบปะสังสรรค์
- 603 การอ่านและการเขียนจดหมาย
- 604 การไม่เข้าสังคมหรือการต่อต้านสังคมหรือการมองสังคมในแง่ลบ ได้แก่ การเข้าร่วมประท้วง ต่อต้าน
การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ด้านประเพณีวัฒนธรรมหรือสังคมของชุมชน
- 621 การมีส่วนร่วมในการฉลองเหตุการณ์ทางด้านประเพณี วัฒนธรรม หรือประวัติศาสตร์ของชุมชน
- 622 การมีส่วนร่วมในพิธีหรือกิจกรรมของชุมชน (ไม่ใช่ทางศาสนา) เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานวันเกิด และงานอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน
- 623 การมีส่วนร่วมในงานสังคมของชุมชน (งานดนตรี งานเต้นรำ เป็นต้น)
การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน
- 631 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน
กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 649 การเข้าสังคมและการมีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

- K การเข้าชมทางด้านวัฒนธรรม การบันเทิง และการกีฬา
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาที่ใช้ในการเข้าชมทางด้านวัฒนธรรม การบันเทิง และการกีฬา
- 651 การเข้าชมพิพิธภัณฑ์ ห้องแสดงงานศิลป์ อุทยานประวัติศาสตร์หรือวัฒนธรรม
สถานที่แสดงมรดกทางวัฒนธรรม
- 652 การเข้าชมภาพยนตร์
- 653 การเข้าชมการแสดงละคร การแสดงโอเปร่า การแสดงบัลเลต์ การแสดงดนตรี
- 659 การเข้าชมทางด้านวัฒนธรรมอื่นๆ
- 661 การเข้าชมสวนสัตว์ สวนสัตว์เปิด สวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์บันเทิง งานแสดงสินค้า
งานเทศกาล สวนสนุก การแสดงละครสัตว์ งานแสดงของสัตว์ และงานแสดง
ต้นไม้
- 671 การเข้าชมการแข่งขันกีฬาอาชีพ
- 672 การเข้าชมการแข่งขันกีฬาสมัครเล่น
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชม ทางด้านวัฒนธรรม การบันเทิง และการกีฬา
- 681 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเข้าชม ทางด้านวัฒนธรรม การบันเทิง และการ
กีฬา
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 699 การเข้าร่วมหรือเข้าชม เหตุการณ์ หรือสถานที่วัฒนธรรม การบันเทิง และการ
กีฬา ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- L งานอดิเรก การเล่นเกม และกิจกรรมยามว่างอื่นๆ
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาที่ใช้ในการทำงานอดิเรกทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ ศิลปการแสดง การ
อบรม และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 701 ทัศนศิลป์
- 702 วรรณศิลป์ ได้แก่ การเขียนหนังสือ วรรณคดี ประพันธ์
- 703 ศิลปการแสดง (การเต้นรำ การดนตรี การแสดงละคร)
การทำงานอดิเรกที่ใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- 711 การทำงานอดิเรกมาใช้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
การเล่นเกมและกิจกรรมยามว่างอื่นๆ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 721 การเล่นคนเดียว
- 722 การเล่นไพ่ หมากกระดาน
- 723 การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ วิดีโอเกม ตู้เกมหยอดเหรียญ

- 724 การเล่นเป็นกลุ่ม
- 728 การเล่นพนันหรือการเสี่ยงโชค
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรก การเล่นเกม และกิจกรรมยามว่างอื่นๆ
- 731 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับงานอดิเรก การเล่นเกม และกิจกรรมยามว่างอื่นๆ
กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 749 งานอดิเรก การเล่นเกม และกิจกรรมยามว่างอื่นๆ ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

- M การเล่นกีฬาในร่มและกีฬากลางแจ้ง การอบรม และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาที่ใช้ในการเล่นกีฬาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 751 การเดินและการเดินทางไกล การวิ่งจ็อกกิ้งและการวิ่งออกกำลังกาย
- 752 การขี่จักรยาน การเล่นสเก็ต การเล่นสเก็ตบอร์ด
- 753 การเดินแอโรบิค การเล่นโยคะ การยกน้ำหนัก และโปรแกรมฟิตเนสอื่นๆ
- 754 การเล่นกีฬาประเภทเดียวที่มีอุปกรณ์เป็นลูกบอล ได้แก่ เทนนิส ปิงปอง กอล์ฟ
แบดมินตัน เป็นต้น
- 755 การเล่นกีฬาประเภททีมที่มีอุปกรณ์เป็นลูกบอล ได้แก่ ฟุตบอล บาสเก็ตบอล
ตะกร้อ เป็นต้น
- 756 การเล่นกีฬาทางน้ำ
- 757 การเล่นกีฬาฤดูหนาว การเล่นกีฬาบนน้ำแข็ง และการเล่นกีฬาบนหิมะ
- 758 การเล่นกีฬาที่มีการปะทะกันระหว่างผู้เล่น ได้แก่ มวย มวยปล้ำ
- 762 การขี่ม้า
- 763 การขับรถเพื่อความเพลิดเพลิน การเที่ยวชมทิวทัศน์
- 764 การเล่นกีฬาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬาในร่มและกีฬากลางแจ้ง การอบรม และกิจกรรมที่
เกี่ยวข้อง
- 781 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการเล่นกีฬาในร่มและกีฬากลางแจ้ง การอบรม และ
กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 799 การเล่นกีฬาในร่มและกีฬากลางแจ้ง และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมิได้จัดประเภท
ไว้ในที่อื่น

- N สื่อสารมวลชน

กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาในการใช้สื่อสารมวลชน ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนรู้และการทำงาน

การอ่าน

- 801 การอ่านหนังสือ
- 802 การอ่านหนังสือพิมพ์ออกตามกำหนดเวลา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เป็นต้น
- 809 การอ่านสิ่งพิมพ์อื่นๆ
การประชุมหรือการฟังโทรทัศน์และวิดีโอ
- 811 การชมหรือการฟังโทรทัศน์
- 812 การชมหรือการฟังวิดีโอ ดีวีดี วีซีดี
การฟังวิทยุและสื่อทางเสียง
- 821 การฟังรายการวิทยุ
- 822 การฟังสื่อทางเสียงอื่นๆ ได้แก่ ซีดี เทปคาสเซต เอ็มพี 3
การเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์
- 831 การเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการอ่าน
- 832 การเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการรับชมและการรับฟัง
- 833 การท่องอินเทอร์เน็ต การดาวน์โหลด การอัปโหลด

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง : การใช้ห้องสมุด

- 841 การใช้ห้องสมุด
- การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสารมวลชน
- 881 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสารมวลชน
- กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 899 สื่อสารมวลชน ซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

○ การดูแลและเอาใจใส่ตนเอง

กิจกรรมที่สำคัญ : เวลาที่ใช้ในการดูแลและเอาใจใส่ตนเอง

การนอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

- 901 การนอนตอนกลางคืนหรือการนอนตามปกติ
- 902 การเข้านอนหรือการงีบหลับ
- 903 การนอนไม่หลับ
การรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม
- 911 การรับประทานอาหารหรือของว่าง

- 912 การดื่มที่นอกเหนือจากการรับประทานอาหารหรือของว่าง
การดูแลสุขภาพอนามัยและการดูแลตนเอง
- 921 การดูแลสุขภาพอนามัยและการดูแลตนเอง
- 922 การดูแลด้านสุขภาพหรือการรักษาพยาบาลด้วยตนเอง
การได้รับการดูแลตนเองและการดูแลด้านสุขภาพหรือด้านการแพทย์จากบุคคลอื่น
- 931 การได้รับการดูแลตนเองจากผู้อื่น
- 932 การได้รับการดูแลสุขภาพหรือการรักษาพยาบาลจากบุคคลอื่น
กิจกรรมทางศาสนา
- 941 การสวดมนต์ตามลำพัง การฝึกสมาธิ การละหมาด และกิจกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่ออื่นๆ
- 942 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา (หลักปฏิบัติทางศาสนา) เช่น ไปฟังเทศน์ เวียนเทียนที่วัด การทอดกฐิน ทอดผ้าป่า การละหมาดที่มัสยิด เป็นต้น
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหยุดพักและการผ่อนคลาย
- 950 การพูดคุย บริกษาหารือ ระหว่างสมาชิกในครัวเรือน
- 951 การไม่ทำกิจกรรมใดๆ การหยุดพัก การผ่อนคลาย
- 952 การสูบบุหรี่
- 953 การไตร่ตรอง การคิด การวางแผน
การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดูแลและเอาใจใส่ตนเอง
- 981 การเดินทางที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการดูแลและเอาใจใส่ตนเอง
กิจกรรมซึ่งมิได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
- 999 การดูแลและเอาใจใส่ตนเอง ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ตาราง ค.1 คำอธิบายตัวแปรในฟังก์ชันค่าจ้างและฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน

ตัวแปร		คำอธิบาย	ค่าของตัวแปร
Ln WAGE		ลอการิทึมฐานธรรมชาติของค่าจ้างรายเดือน	ตัวแปรเชิงปริมาณ
LABHOUR		ชั่วโมงทำงานในหนึ่งสัปดาห์เฉพาะงานหลักของลูกจ้างเอกชนตั้งแต่อายุ 15 ปี	ตัวแปรเชิงปริมาณ
ลักษณะประชากร	AGE(AGESQ)	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม (ค่ากำลังสองของอายุ)	ตัวแปรเชิงปริมาณ
	MALE	เพศของลูกจ้างเอกชน	0 = หญิง, 1 = ชาย
	MARRIED	สถานภาพการสมรส	0 = อื่น ๆ, 1 = สมรส
ผลประโยชน์จากนายจ้าง	OTHERJOB	ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานมากกว่าหนึ่งอาชีพ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	FRINGE	ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประโยชน์เกื้อกูลจากนายจ้าง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	OTHERMON	ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับค่าจ้างเป็นตัวแทนประเภทอื่น (ค่าล่วงเวลา โบนัส)	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
ระดับการศึกษาขั้นสุดท้าย	UNDERELE	ต่ำกว่าประถมศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	ELEMENT	ประถมศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	LOWSEC	มัธยมศึกษาตอนต้น	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UPSECGE	มัธยมปลายสายสามัญ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UPSECVOC	มัธยมปลายสายอาชีพศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UPSECEDU	มัธยมปลายสายวิชาการศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	DIPLACAD	อนุปริญญาสายวิชาการ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	DIPLVOC	อนุปริญญาสายวิชาชีพ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	DIPLEDU	อนุปริญญาสายวิชาการศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UNIACAD	มหาวิทยาลัยสายวิชาการ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UNIVOC	มหาวิทยาลัยสายวิชาชีพ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UNIEDU	มหาวิทยาลัยสายวิชาการศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	OTHERS	การศึกษาอื่น ๆ รวมถึงการศึกษาอาชีวะระยะสั้น	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
ถิ่นที่อยู่อาศัย	BKK	กรุงเทพมหานคร	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CENTRAL	ภาคกลาง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	NORTH	ภาคเหนือ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	NORTHEAST	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	MUNICIP	เขตเทศบาล	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่

ตาราง ค.1 คำอธิบายตัวแปรในฟังก์ชันค่าจ้างและฟังก์ชันชั่วโมงการทำงาน (ต่อ)

ตัวแปร		คำอธิบาย	ค่าของตัวแปร
อาชีพ	LEGISLAT	ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส ผู้จัดการ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	PROFESS	ผู้ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพและวิชาการ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	TECHNIC	ช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CLEARK	เสมียนในสำนักงานหรือเสมียนด้านการให้บริการ ลูกค้า	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	SERVICE	พนักงานบริการและพนักงานขาย	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	SKILL	ผู้ปฏิบัติการที่มีฝีมือด้านการเกษตรและด้าน ประมง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CRAFT	ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	PLANT	ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักร	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	MINING	อาชีพกลุ่มผู้ทำงานเหมืองแร่	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
อุตสาหกรรม	MANUFACT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ อุตสาหกรรมการผลิต	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UTILITY	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ อุตสาหกรรมสาธารณูปโภค	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CONSTRUCT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	WHOLE	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ การขายปลีก ส่ง และซ่อมแซม	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	HOTEL	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ โรงแรมและภัตตาคาร	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	TRANSPORT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ การขนส่งและการคมนาคม	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	FINANCE	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ การเป็นตัวกลางทางการเงิน	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	REALEST	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ อสังหาริมทรัพย์	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	EDUCAT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ การศึกษา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	HEALTH	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพ อยู่ คือ ด้านสุขภาพ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่

ตาราง ค.2 คำอธิบายตัวแปรในแบบจำลองโพบริทและแบบจำลองโทบริท

ตัวแปร		คำอธิบาย	ค่าของตัวแปร
VOLUNTEER		การทำ/ไม่ทำงานอาสาสมัคร	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
VOLUNTEER TIME		จำนวนชั่วโมงในการทำงานอาสาสมัคร	ตัวแปรเชิงปริมาณ
ลักษณะประชากร	AGE (AGESQ)	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม (ค่ากำลังสองของอายุ)	ตัวแปรเชิงปริมาณ
	MALE	เพศของลูกจ้างเอกชน	0 = หญิง, 1 = ชาย
	MEMBERS	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	ตัวแปรเชิงปริมาณ
	WAGE (WAGESQ)	อัตราค่าเสียโอกาส (ค่ากำลังสองของค่าเสียโอกาส)	ตัวแปรเชิงปริมาณ
	LNWAGE (LNWAGESQ)	ค่าลอการิทึมอัตราค่าเสียโอกาส (ค่าลอการิทึมค่ากำลังสองของค่าเสียโอกาส)	ตัวแปรเชิงปริมาณ
ศาสนา	BUDDIST	ศาสนาพุทธ	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CHRISTIAN	ศาสนาคริสต์	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	ISLAMIST	ศาสนาอิสลาม	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	OTHER RELIGION	ศาสนาอื่นๆ	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
สถานภาพสมรส	MARRIED	สมรส	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	WIDOWED	หม้าย	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	DIVORCED	หย่า	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	SEPARATED	แยกกันอยู่	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
ระดับการศึกษาขั้นสุดท้าย	UNDER ELEMENTARY	ต่ำกว่าประถมศึกษา	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	ELEMENTARY	ประถมศึกษา	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	LOWER SECONDARY	มัธยมศึกษาตอนต้น	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UPPER SECONDARY	มัธยมปลาย	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	DIPLOMA	อนุปริญญา	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UNIVERSITY	มหาวิทยาลัย	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
ถิ่นที่อยู่อาศัย	BANGKOK	กรุงเทพมหานคร	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CENTRAL	ภาคกลาง	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	NORTH	ภาคเหนือ	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	NORTHEAST	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	MUNICIP	เขตเทศบาล	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่

ตาราง ค.2 คำอธิบายตัวแปรในแบบจำลองโพบริทและแบบจำลองโทบริท (ต่อ)

	ตัวแปร	คำอธิบาย	ค่าของตัวแปร
ลักษณะการทำงาน	EMPLOYED	ผู้มีงานทำ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UNEMPLOYED	ผู้ไม่มีงานทำ แต่พร้อมทำงาน	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	WAIT SEASON	ผู้รอฤดูกาล	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
ลักษณะการทำงาน	HOUSEWORK	ผู้ทำงานบ้าน	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	STUDY	ผู้ที่กำลังเรียนหนังสือ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	YOUNG&OLD	ผู้ที่ยังเด็กหรือชรา	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	ILLNESS	ป่วย พิจารณาไม่สามารถทำงานได้	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	RELAX	พักผ่อน	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	OTHER	อื่นๆ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
สถานภาพการทำงาน	EMPLOYER	นายจ้าง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	OWNACCOUNT	ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UNPAIDFAMILY	ช่วยธุรกิจครัวเรือนโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	GOVERNMENT EMPLOYEE	ลูกจ้างรัฐบาล	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	STATE EMPLOYEE	ลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	PRIVATE EMPLOYEE	ลูกจ้างเอกชน	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	COOPERATIVE	การรวมกลุ่ม	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
อาชีพ	LEGISLAT	ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส ผู้จัดการ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	PROFESS	ผู้ประกอบอาชีพที่ใช้วิชาชีพและวิชาการ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	TECHNIC	ช่างเทคนิคสาขาต่างๆ	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CLEARK	เสมียนในสำนักงานหรือเสมียนด้านการให้บริการลูกค้า	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	SERVICE	พนักงานบริการและพนักงานขาย	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	SKILL	ผู้ปฏิบัติการที่มีฝีมือด้านการเกษตรและด้านประมง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CRAFT	ผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	PLANT	ผู้ปฏิบัติการเครื่องจักรโรงงาน และเครื่องจักร	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	MINING	อาชีพกลุ่มผู้ทำงานเหมืองแร่	0 - ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่

ตาราง ค.2 คำอธิบายตัวแปรในแบบจำลองโพธิทและแบบจำลองโทบิท (ต่อ)

ตัวแปร		คำอธิบาย	ค่าของตัวแปร
อุตสาหกรรม	MANUFACT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ อุตสาหกรรมการผลิต	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	UTILITY	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ อุตสาหกรรมสาธารณูปโภค	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	CONSTRUCT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ อุตสาหกรรมการก่อสร้าง	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	WHOLE	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ การขายปลีก ส่ง และซ่อมแซม	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	HOTEL	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ โรงแรมและภัตตาคาร	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	TRANSPORT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ การขนส่งและการคมนาคม	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	FINANCE	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ การเป็นตัวแทนทางการเงิน	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	REALEST	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ อสังหาริมทรัพย์	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	EDUCAT	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ การศึกษา	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
	HEALTH	อุตสาหกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพอยู่ คือ ด้านสุขภาพ	0 – ถ้าไม่ใช่, 1 - ถ้าใช่
ปัจจัยเกี่ยวกับ อาสาสมัคร	TIMEAVERA	จำนวนชั่วโมงอาสาสมัครเฉลี่ยรายจังหวัด	ตัวแปรเชิงปริมาณ
	PARTICIPATION	สัดส่วนจำนวนอาสาสมัครต่อประชากร รายจังหวัด	ตัวแปรเชิงปริมาณ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นาย เอกสิทธิ์ พิสิฐพจมาน เกิดเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2523 ภูมิลำเนาอยู่ที่ จังหวัดจันทบุรี ประวัติการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี เมื่อปี พ.ศ.2538 และ พ.ศ.2541 ตามลำดับ และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีววิทยา) ในปี พ.ศ. 2545

ภายหลังจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ได้เข้าทำงานรับใช้เบื้องพระยุคลบาท ในกองราชเลขาในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สวณจิตจรลดดา ภายหลังทำงานได้ 3 ปี จึงได้ลาศึกษาต่อในหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2548

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย